

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM pro základní vzdělávání

NAŠE ŠKOLA

Školní vzdělávací program

Základní školy Církvice, okres Kutná Hora

285 33 Církvice 7

verze 5/2020
č. j. ZŠ 128/2020

I. Identifikační údaje

Údaje o škole: Základní škola Církvice, okres Kutná Hora

285 33 Církvice 7
IČO 750 349 30, IZO102 226 261
příspěvková organizace

ředitelka Mgr. Ludmila Hrušková

kontakty: tel. 327 571 494
e-mail: info@zscirkvice.cz
www.zscirkvice.cz

Zřizovatel: Obec Církvice,

IČO 00 236 012
285 33 Církvice 6

kontakty: tel. 327 571 633
327 571 491
e-mail: cirkvice@volny.cz
podatelna@cirkvice.cz

Platnost dokumentu od 1. září 2020

Mgr. Ludmila Hrušková
ředitelka ZŠ

---

předseda Školské rady

II. Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Jsme venkovská škola s 1. stupněm, umístěná v centru obce. Kolem patrové budovy je školní zahrada se zabudovaným sportovním zařízením, která je částečně krytá vzrostlými stromy.

Dosažitelnost školy je velmi dobrá. Z okolních obcí je spojení autobusové i vlakové. Škola je důležitým centrem nejen vzdělávacím, ale i společenským a kulturním. Její činnost významně doplňuje a obohacuje život v obci. Při realizaci svých akcí úzce spolupracuje s rodiči, MŠ, OÚ a dalšími organizacemi v obci.

Naše škola má v obci dlouholetou tradici, zaznamenanou již v 16. století. Patří mezi školy rodinného typu. Všechny děti se navzájem dobře znají, spolupracují při různých činnostech, účastní se společných kulturních i sportovních akcí a vzájemně se doplňují. Vyučující i žáci se setkávají při různých příležitostech, takže nikdo není pro žádného žáka neznámý.

V roce 2009 proběhla kompletní rekonstrukce budovy školy s přístavbou dalších prostor, hrazená převážně z dotací EU.

Při ní byla vyměněna okna, vybudováno nové ústřední vytápění a sociální zařízení. Změnila se i dispozice některých prostor.

Přístavbou vznikly dvě velké místnosti s kabinety pro školní družinu. Bývalé prostory ŠD byly využity pro novou učebnu a sborovnu. Škola má také samostatnou počítačovou učebnu a třídu pro výuku VV a PČ. Z ní je vstup na velkou terasu, která může být také využita pro vyučování. Celá budova byla zateplena a dostala novou fasádu.

Veškeré práce probíhaly za plného provozu školy od ledna do září.

Vybavení školy

Žáci jsou vyučováni v 5 ročnících. Průměrná naplněnost tříd se pohybuje kolem 15 žáků.

Podle počtu žáků mohou být některé ročníky spojené. První ročník bývá zpravidla samostatný.

Ve škole jsou v současnosti 3 odborné učebny: počítačová, jazyková a pracovní-výtvarná. Škola nemá vlastní tělocvičnu. Pro výuku TV využívá sokolovnu TJ Církvice v Jakubě, vzdálenou asi 8 min. chůze a hřiště v obci.

Obědy zajišťuje školní jídelna při místní MŠ. Žáci tam dochází za dozoru vyučujících.

Materiální vybavení školními pomůckami a technickým zařízením patří mezi nadstandardní díky darům od sponzorů a činnosti Unie rodičů, fungující při ZŠ. Prostorové uspořádání třídy a pracovního místa respektují nároky na žáka se speciálními vzdělávacími potřebami.

V rámci rekonstrukce proběhla i modernizace vybavení. V počítačové učebně byly instalovány nové počítače a ve dvou třídách interaktivní tabule s audio-video technikou. V současné době jsou touto technikou vybaveny již všechny třídy. Počítače jsou napojeny na internet. Učitelům jsou k dispozici dvě kopírky, tiskárny a scanner. Škola má vlastní webové stránky, které aktuálně

informují o činnosti školy a jsou doplňovány fotografiemi a videy. Školní pomůcky jsou podle finančních možností průběžně doplňovány a modernizovány.

Škola počítá s účastí v dalších projektech, umožňujících postupné dovybavení moderní technikou a pomůckami, jako např. speciální učebnice, kompenzační a jiné pomůcky, které jsou nezbytné pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných, i s prostory pro školní poradenské pracoviště.

Naše škola neumožňuje bezbariérový přístup. K zajištění bezbariérovosti se budeme snažit využít nabízených projektů.

Součástí školy je také **školní družina**, která má k dispozici dvě velké místnosti s kabinetem. Její náplní je efektivní využití volného času. Žáci zde mají možnost rozvíjet své sportovní, hudebně-dramatické a pracovní schopnosti.

Při vhodném počasí žáci využívají prostory školní zahrady ke sportu a relaxaci.

Během školního roku se žáci účastní mnoha sportovních a kulturních akcí pořádaných školou, ale i jinými subjekty.

V době mimo vyučování mohou žáci využívat pestrou nabídku školních kroužků nebo činností spolků v obci: SK, TJ, SDH, obecní knihovny, atd.

Podmínky pro hygienické a bezpečné vzdělávání a život školy:

- vhodná struktura pracovního a odpočinkového režimu žáků a učitelů s dostatkem relaxace a aktivního pohybu;
- vhodný režim vyučování respektující hygienu učení a věk žáků;
- vhodný stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb žáků);
- zdravé prostředí učeben a ostatních prostorů školy – podle platných norem (odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostorů);
- dodržování zákazu kouření, pití alkoholu a požívání jiných škodlivin v budově a areálu školy;
- ochrana žáků před úrazy;
- výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů; pravidelná kontrola zařízení z hlediska jejich bezpečnosti;
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře či jiné speciální služby, praktická dovednost učitelů poskytovat první pomoc.

Psychosociální podmínky:

- vytváření přátelského prostředí, podmínek pro zdravé učení a otevřeného partnerství jak mezi žáky a učiteli, tak mezi učiteli a vedením školy;
- vzdělávání propojené v přiměřené míře s každodenním životem
- přiměřenost vzdělávání věku a motivující hodnocení – respekt k individualitě žáků, hodnocení v souladu s jejich individuálními možnostmi a dosaženým pokrokem, dostatek zpětné vazby, tolerantnost k chybám
- příznivé sociální klima, posilování vzájemné úcty, tolerance, uznání, empatie, spolupráce a pomoc druhému, sounáležitost se třídou, školou;
- ochrana žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy;
- spoluúčast žáků na vzdělávání a životě školy, která přechází do modelu demokratického společenství – budování komunity na principech svobody, odpovědnosti, stability společných pravidel, spravedlnosti, spolupráce;
- časná informovanost žáků a zákonných zástupců žáků o dění uvnitř školy i mimo ni.

Charakteristika pedagogického sboru

- počet vyučujících se odvíjí od počtu žáků a tříd ve školním roce.
- pedagogičtí pracovníci splňující podmínky stanovené zákonem č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, schopní podílet se i na dalších činnostech ve škole;
- pedagogičtí pracovníci s potřebnými profesními dovednostmi jsou komunikativní ve směru k žákům, jejich zákonným zástupcům, ostatním pedagogům a odborníkům zajišťujícím pro školu speciální služby, schopní diagnostikovat žáky a motivovat je k další činnosti, udržet neformální kázeň, průběžně se vzdělávat, hodnotit a modifikovat svou činnost;
- v případě potřeby nabízíme odbornou pomoc žákům a jejich zákonným zástupcům – konzultace s PPP, popřípadě s SPC, případně zajištění asistenta pedagoga.
- všichni vyučující se stále průběžně vzdělávají, účastní se seminářů zaměřených na zdokonalení výuky a nové poznatky vzdělávání a změny ve školství
- řídicí pracovníci mají výrazné manažerské, organizační i pedagogické schopnosti, jsou schopni vytvářet motivující a zároveň náročné profesionální klima, usilují o neustálý odborný a profesní růst svůj i svých podřízených, s koncepčním myšlením a stylem práce, schopní poradit, ale i zaštitit učitele vůči negativním vnějším vlivům.

Charakteristika žáků

Prevažná většina žáků je z naší obce. Máme dobré zkušenosti s integrací žáků se specifickými poruchami učení a chování, žáků nadaných, ale i dětí s dalšími speciálními vzdělávacími potřebami. V posledních letech k nám dojíždí žáci i z okolních obcí.

Dlouhodobé projekty

Žáci naší školy absolvují pravidelně během školního roku 10 lekcí výuky plavání, kterou zajišťuje Plavecká škola v Kutné Hoře. Škola se také zaměřuje na udržování a rozšiřování lidových tradic. Každoročně připravuje program a výzdobu na *Vánoce*, *Velikonoce* a Zahradní slavnost.

Pravidelně se také žáci účastní exkurzí a výletů, doplňujících výuku. Podle nabídky navštěvují divadelní vystoupení a různé výstavy, účastní se sportovních a jiných soutěží. V závěru roku žáci 3. až 5. ročníku mají možnost absolvovat pobyt v přírodě.

Škola není zapojena do žádné mezinárodní spolupráce.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči žáků se neustále rozvíjí. Rodiče mohou školu navštívit kdykoliv po vzájemné dohodě s vyučujícími, nebo je kontaktovat prostřednictvím e-mailu či telefonu (v době mimo vyučování).

Funguje a neustále se aktualizuje systém informací směrem k žákům, k učitelům, k vedení školy, k zákonným zástupcům žáků, partnerům školy a mezi jednotlivými aktéry vzdělávání navzájem

- setkávání se zákonnými zástupci žáků a jinou veřejností (např. školskou radou) – seznamování se záměry školy, s cíli, způsoby výuky, hodnocením žáků, s pravidly života školy, vzájemné hledání řešení problémů žáků týkající se jejich výchovy a vzdělávání (třídní schůzky)
- vzdělávací strategie otevřená vůči zákonným zástupcům žáků (webové stránky, veřejně přístupné ŠVP)
- prostor pro setkávání učitelů s rodiči se zákonnými zástupci žáků (konzultační hodiny)
- školní poradenství pro zákonné zástupce žáků ve výchovných otázkách, otázkách učení žáků, včetně problematiky podpůrných opatření (konzultační hodiny, třídní schůzky)
- informace o jednotlivých žácích potřebné pro individuální formy vzdělávání (konzultační hodiny, třídní schůzky)

- možnost účasti rodičů zákonných zástupců žáků ve výuce a na výchovných a vzdělávacích činnostech organizovaných školou (otevřené hodiny)
- vytváření společenských vztahů školy a veřejnosti (kulturní akce školy)

Při ZŠ funguje sdružení **Sdružení rodičů a přátel školy**, které ve spolupráci se školou pořádá různé akce. Získané finanční prostředky věnuje na potřebné školní pomůcky, přispívá na kulturní pořady nebo dopravu.

Rodiče a ostatní veřejnost jsou informováni o činnosti školy prostřednictvím webových stránek školy, které jsou průběžně doplňovány.

Velmi dobrá je spolupráce s místní **MŠ**. Děti se společně účastní kulturních vystoupení v mateřské nebo základní škole. Navzájem se navštěvují s různým programem. Při zápisu tak přichází předškoláci bez obav do známého prostředí. Také učitelky obou škol si vzájemně poskytují potřebné informace.

Škola spolupracuje i s místními organizacemi, které nabízí žákům různé volnočasové aktivity. **Sportovní klub** trénuje oddíl žáků v kopané, **TJ** zajišťuje cvičení žactva, **SDH** má skupinu mladých hasičů. Děti mohou navštěvovat obecní knihovnu v Církvici .

Dobré fungování školy podporuje **obecní úřad**, který zajišťuje potřebné finanční prostředky. K fungování školy se vyjadřuje **školská rada**.

III. Charakteristika školního vzdělávacího programu

ŠVP vychází z koncepce Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Jeho cílem je pomoci žákům získávat a postupně zdokonalovat klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného na praktické jednání v různých životních situacích.

Na utváření klíčových kompetencí se podílí 9 vzdělávacích oblastí s jednotlivými vzdělávacími obory. Realizace výuky v ZŠ probíhá v konkrétních vyučovacích předmětech, které respektují cílová zaměření stanovená RVP.

ŠVP je součástí povinné dokumentace školy, musí být zpřístupněn veřejnosti, aby se každý zájemce měl možnost seznámit s jeho obsahem, aby do něj mohl každý zájemce nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy, popřípadě požádat o kopii.

Zaměření školy

Naše škola chce připravovat své žáky tak, aby měli takové znalosti a dovednosti, které budou moci stále rozvíjet podle svých schopností a potřeb pro dobré uplatnění v praktickém životě. Ve výuce chceme používat efektivní metody, které budou žáky zajímat a motivovat k práci nejen individuální, ale i skupinové – týmové, aby poznali význam spolupráce a vzájemného respektování. Aby nepodceňovali žádnou smysluplnou práci nebo činnost a pochopili, že vzdělání je základem k dalšímu uplatnění.

Chceme učit žáky využívat komunikační a informační technologie k získávání potřebných informací.

Chceme vést žáky k zodpovědnosti za své konání a chápání následků svého jednání.

Chceme žáky seznamovat s pravidly stanovenými pro dobré fungování společnosti a důležitostí jejich dodržování (školní řády, dopravní předpisy...), i s následky jejich porušování.

Chceme vést k poznání spřízněnosti člověka s přírodou, jejími zákonitostmi, a nutností chránit ji a pečovat o ni.

Chceme, aby žáci pochopili význam kultury v životě člověka a mohli rozvíjet své nadání v tomto směru.

Chceme, aby navázali na dobré tradice našich předků, zachovali je, pokračovali v nich a předávali dál.

Chceme se věnovat všem žákům podle jejich schopností a potřeb, nadaným i s určitými problémy a vytvářet jim maximálně možné podmínky pro další rozvoj.

Chceme klást důraz na všeobecné vzdělání a rozvoj dovedností, ale i podporovat žáky s určitým druhem nadání (nejen intelektuálním, ale i hudebním, pohybovým, výtvarným nebo sportovním).

Naším cílem je vést žáky ke zdravému životnímu stylu, zájmu o ostatní ve smyslu pomáhat si, k zájmu o kulturu, ať pasivní nebo aktivní, ale především k práci na vlastním rozvoji.

ŠVP sleduje rozvíjení klíčových kompetencí žáků, důležitých pro život každého jedince, propojujících navzájem více vzdělávacích oblastí a oborů a tvořících základ celkové vzdělanosti žáků.

Cíle základního vzdělávání

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů:

- umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě
- učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi
- pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně žáků nadaných a mimořádně nadaných

Vzhledem ke vzdělání a zkušenostem vyučujících umožňuje škola také výuku žáků se specifickými vzdělávacími potřebami (SPUCH - s poruchami učení či chování, tělesným, smyslovým nebo jiným znevýhodněním). Všem dětem se věnujeme podle jejich výkonů a potřeb – jak dětem nadaným tak i s různými poruchami učení. Při výuce uplatňujeme speciální přístup, vhodné metody a postupy. Vyučující jsou kompetentní pomoci žákům rozvíjet jejich vnitřní potenciál a podporovat jejich sociální integraci ve společnosti. ŠVP u těchto žáků naplňujeme formou individuální integrace, kterou nám usnadňuje menší počet žáků ve třídách. Vyučující úzce spolupracují s PPP v Kutné Hoře a Kolíně a podle jejich doporučení vytváří *individuální vzdělávací plány, plány pedagogické podpory* žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky nadané a mimořádně nadané. IVP i PLPP jsou pravidelně vyhodnocovány.

Všichni pedagogičtí pracovníci se průběžně seznamují s novými odbornými poznatky z této oblasti a rozšiřují si své znalosti.

1.Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpurných opatření. Těmto žákům naše škola zajišťuje péči a bezplatné poskytování podpurných opatření v souladu s § 16 školského zákona ve všech bodech.

Podpurná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpurná opatření prvního stupně uplatňujeme bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP).

Podpurná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Začlenění podpurných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Pro žáky s přiznanými podpurnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpurnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. PLPP a IVP zpracovává škola.

Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ (v případech stanovených Přílohou č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.) v rámci podpurných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.

K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpurné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpurnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva. Upravené očekávané výstupy pro žáky s přiznanými podpurnými opatřeními vzdělávané podle RVP ZV musí být na vyšší úrovni, než jsou očekávané výstupy stanovené v RVP ZŠS.

Úpravy obsahu a realizace vzdělávání žáků s přiznanými podpurnými opatřeními od třetího stupně podpurných opatření jsou předmětem metodické podpory.

K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). To znamená, že části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem. V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením jsou zohledňována jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga

Jsme školou, která umožňuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Žákům nabízíme skutečný individuální přístup v průběhu celého výchovně vzdělávacího procesu. Naši školu navštěvuje řada žáků, u kterých byla (na různé úrovni postižení) diagnostikována specifická porucha učení, specifická porucha chování a máme zkušenosti i se vzděláváním žáků s dalšími speciálními vzdělávacími potřebami jako např. autismus, lehká mentální retardace, tělesné postižení. Při zabezpečení výuky těchto žáků škola uplatňuje především inkluzivní přístup (začlenění). Naše škola chce využívat výhod daných samotnými objektivními příčinami a uplatňovat tedy hlavně individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami při jejich začlenění (inkluzi) v různorodém kolektivu třídy.

Inkluzivní přístup k zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (obecně – žáků s různými vzdělávacími možnostmi a různými vzdělávacími potřebami) spočívá především ve volbě vhodných forem a metod práce jednotlivými vyučujícími v konkrétních třídních kolektivech (skupinách žáků), zvolené tak, aby umožnily plné individuální rozvíjení schopností žáků (s ohledem na jejich různé individuální možnosti, potřeby a odlišnosti). V praxi se jedná o upřednostňování takových forem a metod

práce, které pojmají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně doplňujících se kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu. Při důsledném uplatňování tohoto přístupu:

- nejsou děti v procesu vyučování a učení na sobě nezávislé, ale vzájemně se v učebních situacích potřebují,
- uvědomují si svůj význam pro kolektiv a význam kolektivu pro sebe,
- věří, že ve spolupráci lze naplňovat osobní i společné cíle,
- vnímají odlišnost jako podmínku efektivní spolupráce.

System péče o žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními ve škole

Integrační program školy je nastaven tak, aby umožňoval osobnostní rozvoj každého žáka ve prospěch jeho osobnostního maxima. Do integračního programu jsou zařazeni především žáci s vývojovými poruchami učení nebo chování. Tito žáci jsou vzdělávání podle plánů pedagogické podpory (PLPP) nebo individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou zpracovány na základě školního vzdělávacího programu a vycházejí ze specifických vzdělávacích potřeb žáků. Upravují obsah, formy a podmínky jejich vzdělávání. Na sestavení IVP se podílejí: třídní učitel, vyučující příslušných předmětů, pedagogicko-psychologická poradna, rodiče, případně další odborníci. IVP schvaluje ředitelka školy.

PLPP lze vytvořit i bez doporučení ŠPZ, a je pravidelně vyhodnocován.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP:

- Třídní učitelka v součinnosti s ostatními pedagogy vypracuje aktuální posouzení žáka.
- Třídní učitelka vypracuje PLPP, s nímž jsou prokazatelně seznámeni vyučující, rodiče i žák.
- Vyučující, zákonní zástupci i žák se aktivně podílí na uskutečňování PLPP.
- PLPP je průběžně vyhodnocován písemnou formou.

IVP se vytváří na základě doporučení ŠPZ a je pravidelně vyhodnocován.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP.

- Třídní učitelka v součinnosti s ostatními pedagogy vypracuje aktuální posouzení žáka.
- Škola vyrozumí zákonného zástupce a doporučí konzultaci ve školském poradenském zařízení.
- Na základě doporučení ŠPZ škola vypracuje IVP, s nímž jsou prokazatelně seznámeni vyučující, rodiče, případně asistent pedagoga a žák.
- Vyučující, asistent pedagoga, zákonní zástupci i žák se aktivně podílí na uskutečňování IVP.
- IVP je průběžně vyhodnocován písemnou formou.

Příklady konkrétních zaměření předmětů speciálně pedagogické péče jsou uvedeny v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Podmínky vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost;
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin;
- pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona případné prodloužení základního vzdělávání na deset ročníků;
- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami.

2.Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Specifika mimořádně nadaných žáků:

- žák svými znalostmi přesahuje stanovené požadavky
- problematický přístup k pravidlům školní práce
- tendence k vytváření vlastních pravidel
- sklon k perfekcionismu a s tím související způsob komunikace s učiteli, který může být i kontroverzní
- vlastní pracovní tempo
- vytváření vlastních postupů řešení úloh, které umožňují kreativitu
- malá ochota ke spolupráci v kolektivu
- rychlá orientace v učebních postupech
- záliba v řešení problémových úloh zvláště ve spojitosti s vysokými schopnostmi v oboru
- kvalitní koncentrace, dobrá paměť, hledání a nacházení kreativních postupů
- vhléd do vlastního učení
- zvýšená motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky, především ve vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte
- potřeba projevení a uplatnění znalostí a dovedností ve školním prostředí
- Pro vytváření pozitivního klimatu mimořádně nadaným žákům je zapotřebí dostatek vnímavosti okolí ke specifikům žáka. Škola například může upravit způsoby výuky.
- Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků by měl způsob výuky žáků vycházet důsledně z principů individualizace a vnitřní diferenciaci.

Pojetí péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výuka žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Mimořádně nadaní žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na něž je třeba reagovat a vytvářet pro ně vhodné podmínky. Mimořádně nadaný žák může disponovat jedním, ale i několika druhy nadání. Při zjišťování mimořádného nadání žáků škola sestaví PLPP, případně spolupracuje s poradenským pracovištěm se souhlasem zákonných zástupců žáka a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky nebo jim může být nabídnut přestup na ZŠ s rozšířenou výukou předmětů nebo vstup na víceleté gymnázium. V rámci výuky je možné zařazovat práci podle nadání žáka v diferencované skupině. Pro nadané žáky učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá úrovni jejich předpokladů, schopností a dovedností v určité oblasti nadání a která danou úroveň zároveň rozvíjí. Nadaní žáci individuálně nebo skupinově mohou navštěvovat vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku.

System péče o nadané a mimořádně nadané žáky ve škole

Při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků vychází způsob jejich vzdělávání důsledně z principu nejlepšího zájmu žáka. PLPP lze vytvořit i bez doporučení ŠPZ, a je pravidelně vyhodnocován.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP:

- Třídní učitelka v součinnosti s ostatními pedagogy vypracuje aktuální posouzení žáka.
- Třídní učitelka vypracuje PLPP, s nímž jsou prokazatelně seznámeni vyučující, rodiče i žák.
- Vyučující, zákonní zástupci i žák se aktivně podílí na uskutečňování PLPP.
- PLPP je průběžně vyhodnocován písemnou formou.

IVP se vytváří na základě doporučení ŠPZ a je pravidelně vyhodnocován.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP.

- Třídní učitelka v součinnosti s ostatními pedagogy vypracuje aktuální posouzení žáka.
- Škola vyrozumí zákonné zástupce a doporučí konzultaci ve školském poradenském zařízení.
- Na základě doporučení ŠPZ škola vypracuje IVP, s nímž jsou prokazatelně seznámeni vyučující, rodiče, případně asistent pedagoga a žák.
- Vyučující, asistent pedagoga, zákonní zástupci i žák se aktivně podílí na uskutečňování IVP.
- IVP je průběžně vyhodnocován písemnou formou.

Příklady pedagogicko-organizačních úprav:

- plány pedagogické podpory, individuální vzdělávací plány
- doplnění, rozšíření a prohloubení vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů
- zapojení do samostatných a rozsáhlejších prací a projektů
- vnitřní diferenciací žáků v některých předmětech
- přeskočení ročníku po vykonání rozdílových zkoušek
- zahájení povinné školní docházky před dosažením šesti let věku
- motivování žáka k účasti v soutěžích a olympiádách (reprezentaci školy) a tím i k dalšímu rozvoji jeho nadání

Nicméně je nutné stále komunikovat jak s rodiči žáka, tak i s PP poradnou, případně dalšími odborníky.

3.Péče o žáky se sociálním znevýhodněním

Do této skupiny patří žáci, kteří pocházejí z prostředí sociálně nebo kulturně a jazykově odlišného od prostředí, v němž vyrůstají žáci pocházející z majoritní populace. Jsou to žáci z různých u nás již žijících menšin nebo žáci přicházející k nám v rámci migrace (především azylanti a účastníci řízení o udělení azylu). Žáci z rodinného prostředí s nízkým sociálně kulturním a ekonomickým postavením jsou častěji ohroženi sociálně patologickými jevy. Proto je nezbytné i všem těmto žákům věnovat specifickou péči. Dlouhodobým cílem naší školy je integrace žáků z odlišného kulturního a sociálně znevýhodňujícího prostředí, ochrana jejich minoritní kultury a podpora jejich úspěšnosti v majoritní společnosti. Proto vnímáme jinou národnost, etnicitu či hodnotovou orientaci všech svých žáků a v rámci možností pružně reagujeme na jejich kulturní rozdíly, případně vypracováváme pro tyto žáky plány pedagogické podpory nebo individuální vzdělávací plány, které by jejich potřebám maximálně vyhovovaly.

Při zjištění, že školu navštěvuje žák se soc. znevýhodněním, je nutné pečlivě sledovat, zda má vše potřebné pro výuku, zda neustrádá, a citlivě postupovat při řešení jakéhokoliv problému. S rodiči řešit alternativní možnosti při náročnějších požadavcích školy (výlety, exkurze, kulturní představení.....). V případě potřeby spolupracovat s odborem sociální péče a příslušným dětským lékařem, příp. obecním úřadem.

Podmínky vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Pro úspěšné vzdělávání žáků z kulturně odlišného a mnohdy i sociálně znevýhodňujícího prostředí je nejdůležitějším činitelem především učitel, který své žáky i jejich rodinné prostředí dobře zná, dovede volit vhodné přístupy a vytváří ve třídě i ve škole příznivé společenské klima. Škola využívá výukové postupy vhodné pro rozmanité učební styly žáků a různé způsoby organizace výuky, plánuje výuku tak, aby vycházela ze zájmů, zkušeností a potřeb žáků různých kultur, etnik a sociálního prostředí.

Zabezpečení výuky žáků - cizinců

Největším problémem zvládnutí českého jazyka. Naše škola by byla pomocníkem rodičů při vyhledávání škol, kde jsou realizovány kurzy českého jazyka pro tyto žáky - cizince. Zároveň by bylo nutné tyto žáky začlenit do kolektivu dětí tak, aby byla zajištěna vzájemná velmi dobrá a přátelská komunikace mezi dětmi. Tak si každý žák – cizinec velmi rychle osvojí základní slovní zásobu. Na tu je pak možné navázat při další výuce čtení, psaní a základů gramatiky. Vzdělávání se realizuje dle PLPP, IVP.

ŠVP a „komplexní“ pojetí zabezpečení výuky pro žáky s různými vzdělávacími potřebami

ŠVP vnímá zabezpečení výuky pro žáky s rozdílnými vzdělávacími možnostmi a potřebami komplexně. Patří sem:

- důsledné uplatňování výchovně vzdělávacích strategií ŠVP ve výuce,
- vhodně volené formy a metody práce vyučujícími, které podporují inkluzi
- spolupráce vyučujících s výchovnou poradkyní ve škole
- spolupráce ZŠ s PPP
- způsob zpracování učebních osnov ŠVP

Prevence sociálně patologických jevů na základě preventivního programu

Metodik primární prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Minimální preventivní program“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky – otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, komunikace se zákonnými zástupci. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oblastí i při realizaci průřezových témat. Metodik a výchovný poradce jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě příslušných úřadů, kurátory pro děti a mládež a sdruženími poskytující služby v této oblasti. Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech koordinuje postup výchovný poradce, svolává setkání s rodiči, konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola využívá vybrané programy v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Do oblasti prevence jsou zapojeni žáci i prostřednictvím podpůrných programů dle aktuální nabídky.

Psychologická péče

Na všechny pedagogické pracovníky školy se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat je o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Výchovný poradce školy pomáhá s řešením konfliktů mezi žáky, podporuje optimální komunikaci mezi rodiči, učiteli a žáky. Podporuje rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Nabízí individuální pohovory rodičům v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi rodiči a dítětem. Poskytuje konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem. Podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči. Podpůrné programy vypracovává i metodik primární prevence. Žáci tedy mohou očekávat, že ve škole vždy najdou dospělého, který vyslechne jejich případné problémy, zachová diskrétnost a pomůže žákovi problém řešit.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení	
učitel	žák
▪ Motivuje k učení, snaží se cíleně vytvářet takové situace v nichž má žák radost z učení ▪ Integruje učení do smysluplných celků ▪ Uplatňuje individuální přístup k žákovi ▪ Rozvíjí u žáků schopnost samostatné práce ▪ Učí žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu ▪ Pěstuje návyk sebekontroly, vlastního hodnocení a kritického přístupu k výsledkům práce ▪ Učí práci s chybou ▪ Učí trpělivosti ▪ Při hodnocení používá ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace ▪ Jde příkladem, neustále si dalším vzděláváním rozšiřuje svůj pedagogický obzor	▪ Nachází souvislosti mezi učivem a aplikuje je v praktickém životě, využívá moderní informační technologie ▪ Nové poznatky vyvozuje na základě osobní zkušenosti a řízené činnosti ▪ Vyhledává informace z různých informačních zdrojů, posuzuje je a využívá v dalším učení ▪ Uvědomuje si potřebu spolupracovat a navazovat na práci druhých ▪ Nachází způsoby vedoucí k odstranění nedostatků

Kompetence k řešení problému

učitel	žák
▪ Učí žáky nebát se problémů ▪ Podporuje různé přijatelné způsoby řešení problémů ▪ Podněcuje žáky k tvořivému a logickému myšlení ▪ Podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů ▪ Využívá vhodných metod k rozvoji kreativity žáků (projektové vyučování, kooperativní učení, brainstorming...) ▪ V rámci svých předmětů učí, jak předcházet některým problémům	▪ Užívá základní myšlenkové operace (srovnávání, třídění, zobecňování, abstrakci, syntézu a analýzu) ▪ Stanovuje vhodný způsob řešení problému, Vyhodnocuje jeho správnost ▪ Nenechá se odradit počátečním nezdarem ▪ Osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných problémových situací

Kompetence komunikativní	
učitel	žák
▪ Klade důraz na stručné, logické a výstižné vyjadřování v písemném i ústním projevu ▪ Seznamuje žáky se základními prostředky komunikace verbální i neverbální ▪ Uskutečňuje diskuzi – učí žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace ▪ Vede žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí ▪ Důsledně vyžaduje dodržování pravidel stanovených ve školním řádu	▪ Vyjadřuje se kultivovaně v písemném i ústním projevu ▪ Hovoří k věci ▪ Obhajuje své stanovisko vhodnými argumenty ▪ Naslouchá promluvám druhých lidí ▪ Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro své vzdělání i účinnou komunikaci s okolním světem ▪ Prezentuje své názory a svou práci na veřejnosti

Kompetence sociální a personální

učitel	žák
▪ Zařazuje práci ve dvojicích a skupinách ▪ Společně s žáky vytváří pravidla týmové práce a řídí se jimi ▪ Rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role ▪ Upevňuje dobré mezilidské vztahy, podporuje vzájemnou pomoc žáků ▪ Učí žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu ▪ Podporuje integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do třídních kolektivů ▪ Netoleruje projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu	▪ Organizuje, radí se, rozhoduje, kontroluje a prezentuje výsledky práce ve skupině ▪ Má radost z úspěchů spolužáků, oceňuje zkušenosti druhých ▪ V případě potřeby vyslechne spolužáka, poradí mu a pomůže ▪ Neubližuje mladším spolužákům

Kompetence občanské

učitel

- Klade důraz na ohleduplnost, zdvořilost, úctu, kultivované vystupování a slušné chování k druhým lidem
- Prosazuje ideály svobody a důstojnosti člověka, lidská práva, solidaritu a toleranci jako základní životní hodnoty
- Vede žáka k úctě k našim tradicím, kulturnímu a historickému dědictví
- Podporuje ekologický přístup k životnímu prostředí
- Organizuje třídní a školní akce vedoucí k vytváření pocitu sounáležitosti, dobrých vztahů mezi žáky a navození důvěry mezi učitelem a žákem
- Jedná s úctou a respektem se všemi dětmi bez rozdílu rasy, náboženství, kultury a rodinného zázemí

žák

- Nachází vlastní chyby, poučí se z nich a omluví se
- Respektuje různá stanoviska, čerpá poučení z toho, co si druzí myslí, říkají a dělají
- Zná svá práva i povinnosti, samostatně se rozhoduje a nese důsledky svých rozhodnutí
- Nachází citlivý vztah ke svému prostředí, své vlasti a přírodě
- Uznává rovnocennost všech etnických skupin, poznává jejich kulturu a duchovní hodnoty

Kompetence pracovní

učitel

- Vede žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- Při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- Vyžaduje dodržování pravidel bezpečného chování ve škole i mimo ni
- Zapojuje žáky do činnosti a aktivit školy podporujících zdraví a do propagace zdravého životního stylu
- Seznamuje žáky s různými profesemi
- Kvalitně odvedenou práci vždy pochválí

žák

- Používá bezpečně a účinně materiály a nástroje
- Adaptuje se na nové pracovní podmínky
- Dodržuje pravidla bezpečného chování ve škole i mimo ni
- Plní si své povinnosti a závazky
- Uplatňuje v běžném životě složky zdravého životního stylu

Začlenění průřezových témat

Realizace průřezových témat má nezastupitelné místo při vzdělávání všech žáků a zvláště pak žáků, u kterých je upravován obsah a výstupy ze vzdělávání od 3. stupně podpůrných opatření. Průřezová témata obsahují silný výchovný aspekt a napomáhají osobnostnímu a charakterovému rozvoji těchto žáků, vytvářejí prostor pro utváření jejich postojů a hodnotového systému. Proto bude i při výuce těchto žáků kladen důraz především na kultivaci jejich postojů a hodnotových orientací. Nároky kladené na utváření vědomostí a dovedností těchto žáků budou vždy plně respektovat jejich individuální možnosti.

1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
<i>OSOBNOSTNÍ ROZVOJ</i>					
Rozvoj schopností poznávání	M , TV , PČ, VV	ČJ , M , TV , PČ, VV, HV	M , TV , PČ, VV, HV	M , VI , Př , TV , PČ, VV, HV	M , Prv, TV , PČ, VV, HV
Sebepoznání a sebepojetí	TV, HV	ČJ , TV, HV	Prv , TV , VV, HV	ČJ , Prv , TV, HV	Prv , TV , VV, HV
Seberegulace a sebeorganizace	Prv , TV , PČ	Prv , TV , PČ, HV	ČJ , TV, HV	TV , PČ , VV, HV	TV, PČ , VV, HV
Psychohygiena	Prv , TV, HV	Prv , TV, HV	ČJ , TV, HV	ČJ , TV, HV	Prv , TV, HV
Kreativita	ČJ , M , TV , PČ, VV, HV	M , TV , PČ, VV, HV	M , TV , PČ , VV, HV	ČJ , M , TV , PČ, HV	ČJ , M , TV , PČ , VV, HV
<i>SOCIÁLNÍ ROZVOJ</i>					
Poznávání lidí	Prv		AJ , Prv, VV, HV	VL , AJ , Prv , VV, HV	AJ , Prv , TV, VV, HV
Mezilidské vztahy	ČJ , Prv , PČ	Prv , PČ	ČJ , Prv , VV, HV	VL, Prv, TV, PČ , VV, HV	ČJ , Prv, PČ , VV, HV
Komunikace	ČJ , PČ, HV	ČJ , PČ, HV	Prv, HV	ČJ , AJ , Prv , TV , PČ, HV	ČJ , AJ , Prv , TV, PČ, HV
Kooperace a kompetice		M	ČJ , M	ČJ , M , TV , VV, HV	M , TV, PČ, HV

MORÁLNÍ ROZVOJ					
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Prv	Prv	AJ , Prv	ČJ , M , AJ ,Prv	ČJ , M , TV, HV
Hodnoty, postoje, praktická etika		ČJ , Prv	Prv	VV	VV, HV

Pozn. Realizace průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i k druhým;
- na rozvoj zvládnání vlastního chování;
- na podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;
- na uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- na rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci;
- na uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Výuka uvedeného průřezového tématu bude napomáhat primární prevenci rizikového chování a zkvalitnění mezilidské komunikace. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

2. VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Občanská společnost a škola	Prv	ČJ, Prv	Prv	VI , Prv	ČJ , VI
Občan, občanská společnost a stát			Prv	VI , Prv	ČJ , VI ,Prv
Formy participace občanů v politickém životě				VI	
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				VI	Prv , Inf

Realizace průřezového tématu Výchova demokratického občana bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnosti;
- úcty k zákonu;

- úcty k hodnotám, jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance;
- aktivního postoje v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;
- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším;
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem;
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.

Výuka bude rozvíjet disciplinovanost a sebekritiku, schopnost zaujmout vlastní stanovisko v pluralitě názorů a dovednosti asertivního jednání i schopnosti kompromisu. Utváření znalostí a dovedností těchto žáků bude zohledňovat jejich individuální možnosti.

3. VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Evropa a svět nás zajímá	Prv	ČJ , Prv	Prv	VI , Prv	ČJ , VI
Objevujeme Evropu a svět			Prv	VI , Prv	ČJ , VI , Prv
Jsme Evropané				VI	Inf

Realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na překonávání stereotypů a předsudků;
- na kultivaci postojů k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života;
- na kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti;
- na utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám;
- na osvojování vzorců evropského občana;
- na podporu smyslu pro zodpovědnost.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

4. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Kulturní diference	Prv	ČJ , Prv	Prv	VI, Prv	ČJ , VI
Lidské vztahy			Prv	VI, Prv	ČJ , VI ,Prv
Etnický původ				VI	
Multikulturalita				VI	Prv , Inf
Princip sociálního smíru a solidarity				VI	

Realizace průřezového tématu Multikulturní výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomění si vlastní identity a schopnost reflexe vlastního sociokulturního zázemí;
- na utváření hodnotového systému žáků, korekci jejich jednání;
- na rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých;
- na utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- na rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- na vnímání odlišnosti jako příležitosti k obohacení, nikoliv jako zdroje konfliktu;
- na uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance s principy života v demokratické společnosti;
- na podporu angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;
- na vnímání sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Multikulturní výchova pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

5. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Tematické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Ekosystémy		Prv	Prv	AJ , Př	Prv
Základní podmínky života	Prv	Prv , PČ	Prv, PČ	Prv , PČ	Prv
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	PČ	Prv , PČ	Prv, PČ	Prv , PČ	Prv , PČ
Vztah člověka k prostředí	PČ , VV	Prv , PČ , VV	Prv , PČ , VV	Prv , VV	Prv, PČ , VV

Realizace průřezového tématu Environmentální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- na rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- na rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- na utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- na podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- na rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Environmentální výchova, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

6. MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Tématické okruhy	1. stupeň				
	1.	2.	3.	4.	5.
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení			ČJ	ČJ , Prv	Inf
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality				ČJ , Prv	ČJ
Stavba mediálních sdělení					ČJ
Vnímání autora mediálních sdělení					
Fungování a vliv médií ve společnosti		ČJ			ČJ
Tvorba mediálního sdělení				VV	ČJ , VV
Práce v realizačním týmu					ČJ

Realizace průřezového tématu Mediální výchova bude v případě žáků s lehkým mentálním postižením zaměřena především:

- na uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- na využívání potenciálu médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- na vytvoření představy o roli médií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenním životě v regionu;
- na rozvoj citlivosti vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- na rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;
- na rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;
- na využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

Znalosti a dovednosti, které budou součástí realizace průřezového tématu Mediální výchova pro žáky s lehkým mentálním postižením, zvolí vyučující vždy s ohledem na individuální možnosti žáků, tak aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Poznámky :

ČJ: český jazyk a literatura

M: matematika

AJ: anglický jazyk

VI: vlastivěda

Prv: prvouka

Př: přírodověda

VV: výtvarná výchova

HV: hudební výchova

PČ: pracovní činnosti

TV: tělesná výchova

Inf: Informační a komunikační technologie

IV. Školní učební plán

Vzdělávací oblasti	Vyučovací předměty	1. stupeň					1. - 5. ročník		
		1.	2.	3.	4.	5.	Min. časová dotace	Dis. hod.	Celkem
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	6+3	6+4	7+2	7	7	33	9	42
	Anglický jazyk			3	3	3	9		9
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20	4	24
Informační a komunikační technologie	Informatika					1	1		1
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2+1			12	3	15
	Přírodověda				2	2			
	Vlastivěda				1+1	1+1			
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	12		12
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2			
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10		10
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5		5
Průřezová témata							P	P	P
Disponibilní časová dotace		2	4	4	2	2		16	
Celková povinná časová dotace		18-22	18-22	22-26	22-26	22-26			
Celková povinná časová dotace		20	22	25	25	26			118

Pozn.:

V případě žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je možné využít disponibilní časovou dotaci v ŠVP k zařazení předmětů speciálně pedagogické péče. Ředitel školy použije disponibilní časovou dotaci také k realizaci předmětů speciálně pedagogické péče, jsou-li tato podpůrná opatření žákovi doporučena školským poradenským zařízením a zákonný zástupce žáka souhlasil s jejich poskytováním.

Disponibilní časovou dotaci je možno využít k výuce vzdělávacích obsahů podporujících vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (např. v rámci předmětů speciálně pedagogické péče)

V. UČEBNÍ OSNOVY

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech Český jazyk a literatura a Cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Úspěšnost jazykového vzdělávání jako celku je závislá nejen na výsledcích vzdělávání v jazyce mateřském a v cizích jazycích, ale závisí i na tom, do jaké míry se jazyková kultura žáků stane předmětem zájmu i všech ostatních oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání
- vzdělávání žáků-cizinců a žáků s odlišným mateřským jazykem se realizuje podle zvláštních ustanovení
- vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Cizí jazyk a Další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně dle § 16 odst. 2 písm. b) jiným vzdělávacím obsahem v rámci IVP
- vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Další cizí jazyk je možné nahradit v nejlepším zájmu žáka-cizince vzdělávacím obsahem vzdělávacího oboru Cizí jazyk

Vyučovací předmět: Český jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Jazykový výuka , jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Předmět český jazyk bude vyučován jako jeden předmět, do něhož bude zahrnuta komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek prolíná.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, kultivovaně psát a mluvit, analyzovat a kriticky posoudit obsah přečteného nebo slyšeného textu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení. Správné osvojení jazyka je důležité pro získávání a předávání informací a k vyjádření pocitů, prožitků a k sdělování názorů.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Důležitým cílem je také prožívání slovesného uměleckého díla, sdílení čtenářských zážitků, rozvoj pozitivního vztahu k literatuře a dalšímu umění.

Cíle vyučovacího předmětu

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- **pochození jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje** národa, a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- **pochození jazyka a jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání**
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- **rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti**
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- učí se číst beletrii i naučné texty, získávat a vyhodnocovat informace z více zdrojů (encyklopedie, slovníky, internet, výukové programy...), rozlišovat jednotlivé literární žánry, hledat odlišnosti mluveného a psaného textu
- umí samostatně pracovat, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokroky

Kompetence k řešení problému

- hledá odlišnosti v různých zpracování jednoho tématu
- sám si kontroluje svoji práci (podle vzoru nebo návodu najde chyby a opraví je, umí je zdůvodnit)
- naučenou látku se pokusí vysvětlit

Kompetence komunikativní

- učí se vyjadřovat kultivovaně jak ústně tak písemně

- naslouchá názorům druhých a vhodně na ně reaguje, zapojuje se do diskuze a dokáže obhájit svůj názor vhodnou argumentací
- ve skupinové práci se učí vzájemné domluvě na spolupráci a společném řešení
- učí se vnímat neverbální komunikaci výrazů a gest
- umí využít informační a komunikační prostředky a technologie (PC, časopisy, noviny...)
- získané dovednosti umí využít při veřejných vystoupeních

Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, rozvíjí, využívá a dotahuje nápady druhých, podporuje diskuzi ve skupině, oceňuje zkušenosti druhých
- podílí se na utváření příjemné atmosféry ve skupině nebo třídě
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- prostřednictvím četby pohádek, mýtů, bajek, pověstí a legend různých etnik si vytváří předpoklady k toleranci
- dbá na slušnou mluvu a na slušné chování na veřejnosti a ve škole
- respektuje a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, aktivně se zapojuje do kulturního dění

Kompetence pracovní

- umí si zvolit z více způsobů řešení úkolů (např. doplňovat, opisovat...)
- využívá znalosti a zkušenosti získané i v jiných předmětech
- při skupinové práci umí odhadnout schopnosti a vlohy své i druhých a odhadu využít při rozdělování zadaných úkolů

ČESKÝ JAZYK

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
- píše správně tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikačního záměru
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává význam slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování.

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část předponovou, příponovou a koncovku
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

Učební plán předmětu Český jazyk a literatura

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem hodin
časová dotace	6	6	7	7	7	33
disponibilní hodiny	3	4	2	0	0	9
týdenní dotace celkem	9	10	9	7	7	42

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk
Ročník: 1.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - řekne několik vět o daném tématu - třídí slova (obrázky) podle jejich významu, určí pravdivost nebo nepravdivost věty - pozná malá i velká písmena, tiskací i psací tvary písmen, rozlišuje je - dokáže číst slabiky a první slova Žák - zná všechna malá i velká písmena, tiskací i psací tvary písmen, rozlišuje je - zvládá čtení slov různé stavby - tvořivě pracuje s textem podle pokynů či výběrem možností - dokáže číst slova se slabikotvorným r,l, hláskami d',t',ň, skupinami di,ti,ni - přiřazuje malá tiskací písmena k velkým (tiskací, psací), pozná malá i velká písmena, tiskací i psací tvary písmen, rozlišuje je - rozlišuje délku samohlásek	Čtení - rozhovoření žáků pomocí vhodných témat z jim známého prostředí - rozvoj slovní zásoby - čtení prvních písmen - analýza a syntéza slabik, vyvození slabik - čtení slabik a prvních slov - postupné osvojení všech písmen abecedy v tiskací i psací podobě - nácvik a upevňování čtení slov různé stavby - aktivní a tvořivá práce s textem - čtení vět a krátkých textů s důrazem na porozumění - čtení slov se slabikotvorným r,l - čtení slov s d',t',ň - čtení slov s di,ti,ni a slabikami s ě - přiřazování všech podob jednoho písmene - postupné uvědomování si čtení se správnou délkou samohlásek, intonací na konci vět	OSV - Kreativita OSV - Sociální rozvoj- mezilidské vztahy, komunikace	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- řadí obrázkovou dějovou posloupnost známého příběhu, k bodům osnovy dokáže říct alespoň jednu větu Žák - správně sedí a drží psací potřeby (praváci i leváci) - po celé toto období uvolňuje ruku před psáním - dokáže uvolňovat ruku a zápěstí, zápěstí (spirála, ťukání, kroužení, horní oblouk, dolní oblouk) - posouvá ruku (levotočivé oválky, kličky, spojení bodů) - zapisuje čáry, kličky, zátrh - píše prvky písmen, poté písmena - opisuje písmena, slabiky a krátká slova - píše slova (max. 6 písmen), poté i věty - vědomě začíná větu velkým písmenem a končí znaménkem - píše slova s ě, ť, ň, di, ti, ni, dy, ty, ny, ě - ovládá psací abecedu mimo písmen X, W, Q - píše opis, přepis i diktát - kontroluje svůj vlastní písemný projev	- vyprávění děje podle obrázkových osnov <u>Psaní</u> - přípravné období - uvolňovací cviky - zobratňovací cviky - prvky písmen - opis písmen, slabik, slov, prvních vět - přepis slov, vět - psaní slov s ě, ť, ň - slova s di, dy, ti, ty, ni, ny - slova s ě - opis, přepis, diktát písmen, slov, vět		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozlišuje pojmy - básnička, říkadlo, pohádka, příběh, odlišuje verše, umí tvořit slova, která se rýmují - uvědoměle se naučí správnému dýchání, trénuje si paměť na krátkých textech, vyslovuje pečlivě a správně všechny hlásky - s názorem učitele opakuje rytmická cvičení (hra na tělo) -vypravuje krátký příběh vlastní nebo reprodukuje čtený text - naslouchá čtenému textu rozlišuje dobro a zlo, vysvětlí ponaučení z příběhu, vyjmenuje kladné a záporné postavy - zařadí postavu do správné pohádky, nakreslí ilustraci k příběhu - sestaví z několika obrázků osnovu příběhu a vypravuje podle ní - je schopen dramatizovat příběh - navštěvuje divadelní představení a hovoří o svých zážitcích - volí vhodné tempo a hlasitost řeči - čte texty přiměřené věku - dokáže naslouchat ostatním, respektuje pravidla rozhovoru, neskáče do řeči - volí vhodné verbální prostředky při řešení situací ve škole i mimo školu - učí se slušnou formou odmítat a říkat „ne“ - vyjádří své přání, dokáže se omluvit, pozdravit, poprosit o pomoc, poděkovat, vyřídit jednoduchý vzkaz - učí se nonverbálnímu vyjadřování (řeč těla)	Literární výchova - dětská říkadla a říkadla s pohybem, lidové písničky, lidové pohádky, bajky - hry s rýmy - přednes, práce s hlasem a intonací - hry s rytmem - verše, próza, reprodukce slyšeného textu - ilustrace k příběhu - práce s obrázkovou osnovou - dramatizace pohádky - sledování ukázek, div. představení - čtení ze Slabikáře, Čítanky	OSV - Kreativita OSV - Sociální rozvoj- mezilidské vztahy, komunikace	Návštěva knihovny Besedy o shlédnutém filmu Besedy o div. představení Výstava prvních přečtených knih

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk
Ročník: 2.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - rozlišuje grafickou a zvukovou podobu slova, člení slova na slabiky, hlásky - skládá slova z hlásek, slabik, skládá ze slov věty. - rozlišuje druhy vět podle postoje mluvčího a vybírá vhodné prostředky k jejich tvoření - prakticky využívá slov opačného a podobného významu, slova souřadná, nadřazená a podřazená - porovnává a třídí slova podle různých hledisek (počet slabik, počet hlásek, význam slova a podobně) - vyjmenuje samohlásky krátké a dlouhé, souhlásky tvrdé, měkké i obojetné - odlišuje krátké a dlouhé samohlásky, rozlišuje význam slova podle délky samohlásky (např. drahá a dráha) - odůvodní a správně napíše i/y po tvrdých a měkkých souhláskách - zdůvodní a správně napíše ve slovech ú/ů - píše správně slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - používá velká písmena na začátku vět a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování - vyhledá a rozliší podstatná jména, slovesa a předložky, tvoří s nimi věty	<u>Jazyková výchova</u> Slovo, slabika, hláska Druhy vět podle postoje mluvčího Význam slova Rozdělení hlásek Psaní i, y po měkkých a tvrdých souhláskách Psaní u,ú,ů Psaní slov s ě Psaní velkých písmen Podstatná jména, slovesa	VDO- občanská společnost a škola OSV- <i>morální rozvoj</i> : hodnoty, postoje, praktická etika	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - vyjmenuje z paměti abecedu a dokáže řadit slova podle abecedy podle prvního (druhého, třetího) písmene - hledá v abecedním rejstříku - zdůvodní a správně píše slova s párovou souhláskou na konci i uvnitř (b-p, d-t, d'-t', z-s, ž-š, h-ch, v-f) - píše úhledně všechna písmena psací (velká i malá) i tiskací (velká) abecedy	Abeceda Párové souhlásky na konci a uvnitř slova Psaní všech tvarů psací i tiskací abecedy		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti - čte se správnou intonací - rozumí textu a reprodukuje jeho obsah - dokáže se v textu orientovat, vyhledávat odpovědi na otázky, hledá klíčová slova - umí číst v rolích, rozlišuje přímou řeč - umí napsat adresu, krátký dopis, pozdrav, blahopřání, vzkaz - tvoří smysluplné bohaté věty k obrázkům - nahrazuje slova jiným výrazem - pracuje s obrázkovou osnovou (řadí, vypráví) - odstraňuje přebytečná slova v textu - popisuje předmět, obrázek, osobu, zvíře, prac.postup Žák - poslouchá uvědoměle literární texty - čte samostatně knihy a zaznamenává si jejich název, jméno spisovatele, jméno ilustrátora do deníčku - kreslí ke knize vlastní ilustraci - dramaturgizuje příběh - vypráví, co se mu v knížce líbilo, hledá a předčítá dětem zajímavou část knihy - seznámí se se systémem půjčování knih ve veřejných knihovnách - přednáší z paměti texty přiměřené jeho věku - rozlišuje a používá pojmy - pohádka, hádanka, říkanka, báseň, sloka, rým, verš, kniha, knihovna, knihkupectví, čtenář, básník, spisovatel, ilustrátor, divadlo, herec, jeviště, hlediště, režisér, divadelní hra, hlavní postavy - chodí do divadla a na koncerty.	<u>Komunikační a slohová výchova</u> Práce s textem Psaní adresy, dopisu, pozdravu, blahopřání Popis předmětu, obrázku, osoby, zvířete Pracovní postup <u>Literární výchova</u> Poslech a čtení Práce s textem Dramatizace Reprodukce Systém půjčování knih Přednes Literární útvary – pohádka, hádanka, říkanka Termíny - kniha, knihovna, knihkupectví, čtenář, básník, spisovatel, ilustrátor, divadlo, herec, jeviště, hlediště, režisér, divadelní hra, hlavní postavy Sloka, rým, verš	OSV- <i>Osobnostní rozvoj :</i> sebepoznání a sebepojetí, rozvoj schopností poznávání, komunikace MV- Kulturní diference, lidské vztahy EGS- Evropa a svět nás zajímá MDV- fungování a vliv médií ve společnosti	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk
Ročník: 3.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - bezpečně zdůvodní a správně píše slova s párovou souhláskou na konci i uvnitř (b-p, d-t, d'-t', z-s, ž-š, h-ch, v-f) - dokáže vyhledat slova příbuzná, určí kořen slova, předponu a příponu - naopak umí tvořit ke kořenu slova příbuzná - umí vyjmenovat vyjmenovaná slova, používá jejich tvary ve větách - rozumí jejich obsahu - umí k nim přiřadit slova příbuzná - seznamuje se se slovy stejně znějícími (být - bít, výr - vír atd.) - vyhledává v textu a třídí slova podle slovních druhů - podstatná jména, slovesa, přídavná jména, předložky - u podstatných jmen určují rod, číslo, pád, u mužských životnost - u sloves určuje osobu, číslo, čas v oznamovacím způsobu - vyhledává a vyznačuje základní skladební dvojici ve větě jednoduché - tvoří k holé větě větu rozvitou - píše úhledně všechna písmena psací (velká i malá) i tiskací (velká) abecedy a číslice, dbá na úpravu psaného textu při zvyšování rychlosti psaní - se samozřejmě si kontroluje písemný projev	Jazyková výchova Párové souhlásky na konci a uvnitř slova Tvar slova, slova příbuzná Pravopis Vyjmenovaná slova Tvarosloví Slovní druhy Mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves Skladba Stavba věty jednoduché a souvětí Psaní všech písmen psací i tiskací abecedy		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - umí komunikovat se spolužáky a s dospělými - dokáže zdravit, omluvit se, požádat o pomoc, poděkovat - zná a v praxi realizuje společenská pravidla chování v prostorách školy (umí požádat o uvolnění cesty, nechává projít dveřmi dospělou osobu atd.) - dokáže stručně a jasně mluvit do telefonu - napíše dopis a pohlednici s dodržáním formy a samostatným napsáním adresy - obohacuje si aktivně slovní zásobu, nahrazuje slova slovy stejného významu odstraňuje přebytečná slova - nahrazuje opakující se slova jinými - používá slova stejně znějící ve větách - setřídí slova podřazená ke slovu nadřazenému - vypravuje vlastní příhodu, snaží se odstranit přebytečná a opakující se slova reprodukuje přečtený text, zapojuje fantazii k dotvoření konce příběhu - pracuje s obrázkovou osnovou, tvoří jednoduché věty (osnovu) - dokáže text rozčlenit na části, vypravuje podle osnovy - popisuje předmět, obrázek, osobu, zvíře, pracovní postup	<u>Komunikační a slohová výchova</u> Společenská pravidla Zásady rozhovoru Psaní adresy, dopisu, pozdravu, blahopřání Práce s textem Vypravování Reprodukce Popis předmětu, obrázku, osoby, zvířete Pracovní postup	OSV osobnostní rozvoj- psychohygienu, seberegulace a sebeorganizace -sociální rozvoj, kooperace a kompetice, poznávání lidí MV kulturní díference, lidské vztahy MDV kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti a poslouchá uvědoměle literární texty - čte se správnou intonací, člení text, frázuje, rozumí přečtenému a reprodukuje jeho obsah, dokáže se v textu orientovat, vyhledávat odpovědi na otázky, hledá klíčová slova - vypráví zážitky z divadelního, filmového představení, dovede shrnout obsah - orientuje se literárních druzích a v žánrech - poezie a próza, pověst, povídka, pohádka, bajka - čte samostatně knihy, zaznamenává si název knihy, jméno spisovatele. Jméno ilustrátora do deníčku. - kreslí ke knize vlastní ilustraci - píše hlavní a vedlejší postavy - vypráví, co se mu v knížce líbilo, hledá a předčítá dětem zajímavou část knihy - půjčuje si knihy, umí se orientovat v knihovně s pomocí knihovnice - přednáší z paměti texty přiměřené jeho věku	<u>Literární výchova</u> Čtení a poslech Práce s textem Reprodukce Literární útvary – poezie a próza, pověst, povídka, pohádka, bajka Vedení čtenářského deníku Systém půjčování knih Přednes		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk
Ročník: 4.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - vyhledává, tvoří a aktivně používá slova jednoznačná a mnohoznačná, protikladná (antonyma), souznačná (synonyma), souzvučná (homonyma), nadřazená, podřazená a souřadná - rozlišuje zvukovou a psanou podobu slov - rozlišuje slova spisovná a nespisovná, pozná a rozliší spisovné a nespisovné tvary slov - v psaném projevu používá spisovné tvary slov a slova spisovná - vyhledá v textu slova nespisovná a nespisovné tvary slov a nahradí je tvary spisovnými - rozlišuje u slov citové zabarvení, odliší slova hanlivá a lichotivá - rozpozná části slova – kořen, předponu a příponovou část, pomocí předpon a příponových částí tvoří slova odvozená od daného kořene - odlišuje předpony a předložky – nad..., pod..., od..., před..., bez..., v..., ... - správně píše slova s předponami a s předložkami - rozliší slova se slabikami bě/bje, vě/vje	<u>Jazyková výchova</u> Slovní zásoba, význam slov a tvoření slov		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - docvičuje a opakuje pravopis vyjmenovaných slov zdůvodňuje a píše i, y nejen ve vyjmenovaných slovech, - v jejich tvarech, ale i ve slovech příbuzných upevňuje pravopis i, y ve dvojicích slov souzvučných (homonym) - v psaném projevu píše správně i, y ve slovech po obojetných souhláskách a koncovkách ohebných slov (podstatných jmen, sloves – kromě shody přísudku s podmětem) Žák -v textu bezpečně najde a určuje podstatná jména, přídavná jména, slovesa a předložky - seznamuje se s neohebnými slovními druhy – příslovce, předložky, spojky, částice a citoslovce, vyhledává jejich příklady v textu - ohebné slovní druhy – zájmena a číslovky rozpoznává v textu (neurčuje druhy a neskloňuje je v návaznosti na pravopis) - v textu přiměřené obtížnosti určuje všechny slovní druhy - u podstatných jmen samostatně určuje mluv. kategorie – pád, číslo, rod - odůvodňuje psaní koncovek podstatných jmen, správně píše i, í / y v koncovkách podstatných jmen, slova podle vzoru předseda a soudce pouze zařazuje ke vzorům - seznamuje se se vzory podstatných jmen, přiřazuje slova ke vzorům, určuje životnost podstatných jmen rodu mužského podle algoritmu - rozlišuje spisovné a nespisovné tvary slov, skloňuje podstatná jména s pomocí přehledu skloňování jednotlivých vzorů	Pravopis Vyjmenovaná slova Pravopis homonym Koncovky podstatných jmen Tvarosloví Slovní druhy Mluvnické kategorie podstatných jmen: pád, číslo, rod, vzor Skloňování	OSV- <u>morální rozvoj-</u> řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - u sloves určitých procvičuje a zlepšuje určování mluvnických kategorií osoba a číslo, seznamuje se s kategorií čas a samostatně určuje - k infinitivu (neurčitku) utvoří sloveso určité a naopak - v textu vyhledá slovesné tvary a rozliší tvary jednoduché (tvořené jedním slovesem a zvrtná slovesa) a tvary složené (vyjádřeny více slovy) - časuje slovesa v čase přítomném - učí se časovat a časuje slovesa v čase budoucím a minulém, tvoří a píše správné tvary sloves (bez návaznosti na pravopis u sloves v čase minulém) - seznamuje se s kategorií způsob – oznamovací, rozkazovací, tvoří gramaticky správné tvary sloves v rozkazovacím způsobu - samostatně určuje mluvnické kategorie sloves – osoba, číslo, čas, způsob, (bez způsobu podmiňovacího) rozlišuje a správně určuje slovesa a podstatná jména slovesná	Mluvnické kategorie sloves: osoba, číslo, čas, způsob Tvary sloves Časování		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - upevňuje si dovednost rozlišování věty jednoduché a souvětí podle počtu sloves v určitém tvaru - u souvětí vyhledává slovesa určitá, spojovací výrazy a určuje podle toho počet vět v souvětí - naznačí stavbu souvětí pomocí větného vzorce (V= věta, číslice = pořadí vět v souvětí, všechna znaménka ve větách) - samostatně vytváří souvětí podle jednoduchého vzorce (Když V1, V2.) - užívá vhodné spojovací výrazy, podle potřeby projevu je obměňuje - seznamuje se s nejčastějšími spojkami (a, když, ale, že, protože + zájmeno který) a získává dovednost psaní čárky před těmito spojovacími výrazy - ve větě vyhledává základní skladební dvojici a rozliší podmět a přísudek - seznamuje se s neúplnou základní skladební dvojicí (pojmem nevyjádřený podmět), dohledá a určí podmět podle předcházejících vět nebo ze situace	Skladba Věta jednoduchá, souvětí Vzorec souvětí Spojovací výrazy Základní skladební dvojice (ZSD) podmět, přísudek		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - docvičuje plynulost a techniku čtení - volně reprodukuje text podle svých schopností - přednáší vhodné literární texty z paměti - snaží se vyjádřit a zaznamenat své dojmy z četby anebo poslechu literárního díla - samostatně nebo v kolektivu spolužáků se pokouší o dramatizaci textu - seznamuje se se základními pojmy literární teorie ✓ pohádka, hádanka, říkanka, báseň ✓ spisovatel, kniha, ilustrátor, čtenář ✓ divadlo, film, herec, režisér ✓ verš, rým, přirovnání - čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas - zlepšuje dovednost tichého čtení s porozuměním, odpovídá na otázky k textu buď samostatně, nebo výběrem z možností, učí se z textu vybírat hlavní body a důležitá slova - procvičuje praktické naslouchání při komunikaci s další osobou - zdokonaluje se ve věcném naslouchání (soustředěné a aktivní), reaguje otázkami Žák - aktivně používá komunikační žánry – pozdraví, osloví kamarády i dospělého, správně formuluje omluvu, prosbu a vzkaz, snaží se vést dialog - dovede samostatně vést telefonický rozhovor - učí se používat při mluveném projevu přiměřená gesta a mimiku	<u>Literární výchova</u> Čtení a poslech Práce s textem Reprodukce Literární útvary – poezie a próza, pověst, povídka, pohádka, bajka, film, divadlo Vedení čtenářského deníku Systém půjčování knih Přednes <u>Komunikační a slohová výchova</u> Společenská pravidla Zásady rozhovoru Psaní adresy, dopisu, pozdravu, blahopřání Práce s textem Vypravování Reprodukce Popis předmětu, obrázku, osoby, zvířete Pracovní postup	<u>osobnostní rozvoj-</u> sebezpoznání a sebepojetí, psychohygienu, kreativita <u>sociální rozvoj-</u> komunikace, kooperace a kompetice EGS- Evropa a svět nás zajímají Objevujeme Evropu a svět MV- Kulturní diference, Lidské vztahy Princip sociálního smíru a solidarity	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - aktivně používá základní hygienické návyky psaní a techniku psaní - přiměřené věku upravuje text a funkčně používá barev při zápisu textu - píše správně po stránce obsahové a formální jednoduché žánry písemného projevu - adresa, blahopřání, pozdrav - oznámení, pozvánka - popis, pracovní postup činnosti - jednoduché tiskopisy – podací lístek snaží se aktivně používat známý pravopis, vhodně volí slova, slovní spojení, využívá své slovní zásoby, rozlišuje spisovná a hovorová slova a správně je používá	Písemný projev	MDV Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Český jazyk
Ročník: 5.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - bezpečně určí základní části slova, rozliší slovo základové a odvozené - tvoří slova pomocí předpon, přípon i koncovek - tvoří slova se samohláskovými a souhláskovými změnami - odliší předponu a předložku, příponu a koncovku - píše správně předpony nad -, pod -, před -, od -, roz -, bez -, vz- - ovládá psaní ě a je, mě a mně v kořeni slov - poznává a správně píše přípony –il, -it, -ivý, -itý - ovládá psaní koncovek podstatných jmen, přídavných jmen tvrdých a měkkých i osobní koncovky sloves v přítomném čase - ovládá pravopis slov vyjmenovaných a příbuzných - zvládá základy syntaktického pravopisu - v textu přiměřené náročnosti určuje všechna slova ohebná i neohebná - podstatná jména skloňuje podle vzorů (nově předseda a soudce), odůvodňuje psaní y/i v koncovkách - u podstatných jmen v textu přiřazuje rod i životnost, číslo, pád a vzor - u sloves určuje nebo tvoří osobu, číslo, čas a způsob (i podmiňovací) - slovesa časuje v čase přítomném, budoucím i minulém, kde správně odůvodní psaní koncovek podle syntaktických pravidel - samostatně určí přídavná jména, určí jejich druh,	Jazyková výchova Slovní zásoba a tvoření slov Pravopis Předpony, přípony, koncovky Vyjmenovaná slova Tvarosloví Slovní druhy Skloňování podstatných jmen Mluvnické kategorie podstatných jmen Mluvnické kategorie sloves Časování Druhy přídavných jmen, skloňování	VDO Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát MDV Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu	

skloňuje přídavná jména podle vzoru mladý a jarní, odůvodní pravopis koncovek - pozná zájmena a určuje druh (neskloňuje) - pozná číslovky a určuje druh (neskloňuje) Žák - tvoří a v textu vyhledá větu jednoduchou a souvětí - v jednoduché větě rozliší podmět vyjádřený – holý, rozvítý, všeobecný, několikanásobný a podmět nevyjádřený, který dohledá - pozná nebo tvoří přísudek holý, rozvítý, slovesný, jmenný a několikanásobný - v souvětí určí počet vět, spojovací výrazy a odůvodní psaní znamének v textu - rozšiřuje zásobu spojovacích výrazů o další spojky, vztažná zájmena a příslovce - píše větné vzorce u delších souvětí nebo podle vzorců tvoří složitější souvětí - v textu vyhledává přímou řeč a různé druhy uvozovacích vět, upraví přímou řeč na nepřímou a naopak, ovládá jednoduchý grafický zápis přímé řeči	měkkých a tvrdých přídavných jmen Zájmena Číslovky Skladba Věta jednoduchá, souvětí Větné členy Vzorce souvětí Přímá řeč		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - při hlasitém čtení vhodně využívá modulace souvislé řeči – tempo, intonace, přízvuk, snaží se používat různá zabarvení hlasu podle textu - samostatně reprodukuje text po tichém čtení - při tichém čtení odliší podstatné a okrajové informace, vybere hlavní body a slova, podstatné informace zaznamená - posoudí úplnost či neúplnost sdělení písemného i ústního - zapamatuje si podstatná fakta z přiměřeného ústního sdělení a reprodukuje jeho obsah - vede správně dialog, střídá roli mluvčího a posluchače, zdvořile vystupuje - zanechá vzkaz na záznamníku - učí se rozpoznat manipulativní komunikaci – zejména v reklamě - rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá - používá při řeči přiměřená gesta a mimiku žák - zlepšuje techniku psaní, snaží se o úhledný, čitelný a přehledný písemný projev - učí se rozvrhnout text na ploše - píše správně po stránce obsahové a formální další žánry písemného projevu ✓ omluvenka, vzkaz, inzerát ✓ dopis, zpráva ✓ referát ✓ výpisek (z vlastivědy, přírodovědy) ✓ jednoduché tiskopisy (příhláška, dotazník) - sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří písemný projev a text rozdělí na odstavce - aktivně používá své znalosti z pravopisu lexikálního i syntaktického	<u>Komunikační a slohová výchova</u> Čtení a naslouchání Mluvený projev Písemný projev	MDV- fungování a vliv médií ve společnosti Interpretace vztahů mediálních sdělení a reality Stavba mediálních sdělení	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - vyjádří své dojmy z četby, zaznamená je a seznamuje s nimi ostatní žáky pomocí referátu o knize - tvoří vlastní literární text na dané téma, verše, rýmy - rozlišuje různé typy uměleckých i neuměleckých textů - seznamuje se s dalšími základními pojmy literární teorie ✓ komedie, tragédie, drama ✓ bajka, povídka, báje, pověst ✓ cestopis ✓ humor v literatuře (situační a slovní) ✓ řeč autora a řeč postav ✓ čas a prostředí děje - s pomocí tyto pojmy používá při jednoduchém rozboru literárního díla	Literární výchova Literární útvary	OSV <i>Osobnostní rozvoj:</i> kreativita <i>Sociální rozvoj:</i> komunikace, mezilidské vztahy <i>Morální rozvoj:</i> řešení problémů a rozhodovací dovednosti EGS Jsme Evropané	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je vyučovací předmět, který se vyučuje jako jediný cizí jazyk nabízený naší školou v rámci oboru „Cizí jazyk“. Jeho postupné osvojování pomáhá žákovi snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility žáka jak v jeho osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice. Prohlubuje žákovo vědomí závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech. Cizí jazyk přispívá k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytuje živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

S vyučovacím předmětem Anglický jazyk děti začínají ve 3. ročníku. Vyučovací předmět má časovou dotaci 3 hodiny ve 3. ročníku, 3 hodiny ve 4. a 3 hodiny v 5. ročníku. Výuka směřuje k „praktickým dovednostem“. Náročnost a rozsah učiva, použitého jako prostředku k dosažení těchto dovedností volí vyučující s ohledem na schopnosti a možnosti žáka. Výuka anglického jazyka v základní škole směřuje více než k ovládnutí tohoto cizího jazyka k jeho praktickému používání *jako komunikačního prostředku*. Získávání praktických dovedností žáka je zaměřeno na 5 základních oblastí cizího jazyka – poslech, rozhovory, samostatný ústní projev, čtení a psaní (v rozsahu přiměřeně k věku žáků).

Na I. stupni ZŠ (3.-5. ročník) představuje výuka anglického jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí, příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku.

Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky (viz např. hraní rolí, dramatizace improvizace ap.), využívá se nahrávek, říkanek, básniček, písniček aj. textů v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazovány i vhodné programy na PC, příp. lze (podle schopností žáků) využívat i připojení k internetu. Významnou úlohou vyučujícího je rozvíjet představivost dětí, podněcovat a oceňovat jejich aktivitu a invenci a jejich tvůrčí přístup k činnostem.

Cíle vyučovacího předmětu

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k cizímu jazyku a jeho chápání jako potencionálního zdroje pro rozvoj osobního a kulturního bohatství
- vnímání a postupné osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení
- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu
- při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učíme práci s chybou
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme
- jdeme příkladem – neustále si dalším vzděláváním v Anglickém jazyce rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémů
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit
- podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problémů
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
- jdeme příkladem – učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole

Kompetence komunikativní

- podporujeme různé formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa
- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- podporujeme integrované používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích
- učíme žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učíme žáky „nonverbální komunikaci“
- jdeme příkladem – sami komunikujeme na „kulturní úrovni“, své názory opíráme o logické argumenty, pozitivně svoji školu a učitelskou profesi prezentujeme na veřejnosti

Kompetence sociální a personální

- minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporujeme „inkluzi“ – začlenění, volíme formy práce, které pojmají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu
- učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role
- učíme žáky prakticky hodnotit práci(význam) týmu, svoji práci(význam) v týmu i práci(význam) ostatních členů týmu

- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- ve výuce podporujeme koedukovanou výchovu dětí
- jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy, respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních, upřednostňujeme zájmy školy, zájmy žáka oprávněné zájmy rodičů před svými osobními zájmy, pomáháme svým spolupracovníkům, učíme se od nich, vyměňujeme si s nimi zkušenosti

Kompetence občanské

- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem
- neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, k ochraně životního prostředí
- nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity(kulturní, sportovní, rekreační apod.) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům
- v hodnocení žáků uplatňujeme prvky pozitivní motivace
- jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku
- jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti, respektujeme osobnost žáka a jeho práva, budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- na příkladech demonstrujeme lepší možnosti pracovního uplatnění při ovládnutí vyučovaného cizího jazyka
- cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení dobrých výsledků
- jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti, dodržujeme dané slovo, vážíme si své profese, svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 1. OBDOBÍ

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
- rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- používá abecední slovník učebnice
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY – 2. OBDOBÍ

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- **aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí** se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci

POSLECH S POROZUMĚNÍM

žák

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

žák

- **se zapojí do** jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

- odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

- vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

žák

- rozumí jednoduchým krátkým textům s běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

žák

- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo

- zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby
  - slovní zásoba – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím, práce se slovníkem
  - tematické okruhy – domov, rodina, bydlení, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- mluvnice – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění).

Učební plán předmětu Anglický jazyk

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem hodin
časová dotace			3	3	3	9
disponibilní hodiny						
týdenní dotace celkem			3	3	3	9

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Anglický jazyk
Ročník: 3.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - dokáže pozdravit, rozloučí se, představí se - reaguje na pokyny učitele - používá pozdravy a oslovení - dokáže pojmenovat školní potřeby - poznává barvy a užívá je - počítá do šesti, seznamuje se s otázkou „How many?“ - dokáže pojmenovat školní nábytek, udá jeho barvu - počítá do dvanácti, udá svůj věk - seznamuje se svátkem Halloween, poznává sloveso „to be“ - dokáže odpovědět na otázku Co je to?, seznamuje se s používáním neurčitého členu - určí celé hodiny. - rozezná členy rodiny, užívá vazbu „This is“ - rozlišuje přídavná jména dlouhý, krátký, velký, malý - seznamuje se s vánočními zvyky a tradicemi v Anglii - pojmenuje hračky, dopravní prostředky, užívá množné číslo - určuje polohu hraček, užívá in, on - popíše oblečení	Pozdravy Školní taška Barvy Čísla Moje třída Jak jsi starý? Svátek Halloween Sloveso to be. Co je to? Otázka, odpověď, člen neurčitý. Kolik je hodin? Čas. Kdo je toto? Rodina. This is. To je velké. Svátek Vánoce Moje hračky, dopravní prostředky, množné číslo. Kde je míč? Předložky. Moje oblečení	OSV - poznávání lidí - komunikace - řešení problémů a rozhodovací dovednosti EGS - Evropa a svět nás zajímá. MKV - multikulturalita - význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění.	Pomůcky: kartičky, hry, obrazový materiál, názorné pomůcky, audio a video technika, počítače, kopírovaný materiál

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
pojmenuje, co vidí na hlavě (části), seznamuje se se slovesem „have got“ - pojmenuje části těla - rozezná další druhy oblečení, seznámí se s vazbou „These are“ - rozlišuje dny v týdnu, popíše své činnosti v průběhu týdne, slovesa - pojmenuje běžné potraviny, používá vazbu „I like“, „I do not like“ - používá názvy běžného ovoce - používá názvy běžné zeleniny - pojmenovává domácí zvířata, seznamuje se s dalšími slovesy - poznávává přítomný čas průběhový - určí místnosti v bytě, vyjádří běžné činnosti v domácnosti - poznává školní předměty, seznamuje se s anglickou školou - vyjmenuje anglickou abecedu, hláskuje své jméno	Moje hlava. Sloveso have got. Moje tělo. Moje oblečení. These are. Můj týden, dny v týdnu. Pojďme nakupovat. I like, I do not like. Ovoce. Zelenina. Moje zvířátko. Slovesa. Já píšu, přítomný čas průběhový. Maminka vaří, dům. Moje škola, školní předměty. Abeceda		

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Vyučovací předmět: Anglický jazyk
Ročník: 4.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák používá názvy školních potřeb - užívá čísla od 6 do 20, tvoří množné číslo - určí celé hodiny, udá polohu předmětu - vyjmenuje anglickou abecedu, uvědomění si rozdílu mezi fonetickou a psanou formou jazyka - užívá pozdravy a oslovení učitele, reaguje na jeho pokyny, vyjádří domněnku I think, - používá barvy, ptá se na jednu ze dvou možností s užitím spojky or, vyjádří jistotu I know - udává svůj věk, popřeje k narozeninám, představí rodinu - tvoří množné číslo podstatných jmen, vyjádří vlastnictví s I have got, užívá There is/are - hovoří o nemoci, seznamuje se s časováním slovesa to be - popíše části těla, poznává časování slovesa have, seznamuje se s přivlastňovacími zájmeny - tvoří otázky Do you want...? Do you like..? sdělí záliby, množné číslo this/these - udá popis cesty, používá přivlastňovací pád, poznává časování can - popíše domov, hovoří o činnostech, vyjádří zákaz Don't	Školní taška Čísla Hodiny Anglická abeceda Ve třídě Barvy Moje rodina Moje hračky Kim je nemocná Části těla At Christmas Kevovi roboti Doma	OSV - poznávání lidí, komunikace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti MKV - lidské vztahy, multikulturalita EV - ekosystémy EGS – Evropa a svět nás zajímá	Pomůcky: kartičky, hry, obrazový materiál, názorné pomůcky, magnetické tabule, audio technika, počítače, mapy, kopírovaný materiál

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- pojmenuje části oděvů, popíše svoje oblečení - vyjádří oblibu ovoce a zeleniny, počítá do sta - hovoří o zábavách dětí, poznává britskou a americkou vlajku - pojmenuje deset domácích zvířátek, pracuje se slovníkem, poznává časování významových sloves - vyjádří pocit hladu a žízně, pojmenuje oblíbené a neoblíbené jídlo a nápoje, požádá o jídlo a pití - pojmenuje části dne, popíše svůj obvyklý den - pojmenuje druhy sportů, vyjádří jejich oblibu - poznává názvy budov ve městě, zeptá se na cestu, popíše své bydliště, pojmenuje dny v týdnu - vyjádří právě probíhající činnost - požádá o zapůjčení věci - popisuje situaci na obrázku, pojmenuje - nádobí, popisuje postavu,	Oblečení Ovoce a zelenina V parku Zvířátka Jídlo a pití Tomův den Sporty a hry Ve městě Co dělají? Mohu si to půjčit? Na večírku		

Vzdělávací oblast: **Jazyk a jazyková komunikace**
 Vyučovací předmět: **Anglický jazyk**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - rozlišuje a pojmenovává členy rodiny - vyjadřuje pocity libosti a nelibosti – I love, I don't mind, I hate - sestaví jednoduché písemné sdělení o své osobě - rozlišuje a pojmenovává školní potřeby a pomůcky, užívá prosby a poděkování, používá 2. stupeň přídavných jmen - orientuje se a používá názvy předmětů pro sport a volný čas, používá zkrácené tvary to have, používá základní číslovky do 100, používá časování sloves have got a can - pojmenuje roční období, popisuje počasí, používá přítomný čas prostý a průběhový, časová příslovce - rozumí jednoduchému popisu os. počítače, používá množné číslo podstatných jmen, zápor sloves, seznámí se s „a lot of“ - vytváří jednoduchý rozhovor na téma Škola, seznámí se se slovesem need, hláskuje slova - rozumí a používá základní slovní zásobu – byt, místnosti, vybavení. Používá vazbu There is/are. Seznámí se s použitím any	Kdo je kdo? Moje rodina Osobní dopis Školní pomůcky a potřeby Volný čas Počasí Osobní počítač Ve škole V bytě	EV – ekosystémy OSV – poznávání lidí, komunikace MKV – lidské vztahy	Pomůcky: Audio video technika, počítače, mapy, kartičky, hry, obrazový a kopírovaný materiál, názorné pomůcky. PC program

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- seznámí se řadovými číslovkami a používá je, rozumí anglické adrese, - seznámí se s udáváním času po čtvrthodinách, půlhodinách a minutách, s digitálními údaji „am“ a „pm“, používá předložky s časem - orientuje se v programu, vyhledává v textu, seznámí se se způsobovými předložkami - pojmenovává jednoduchými větami části těla a zdravotní obtíže, seznamuje se se slovesem must - vyhledává informace o zvycích a jídlech ve Velké Británii, seznamuje se s I'd like.. - používá slovní zásobu o zimních sportech ve větách, seznámí se s „no“ ve významu žádný - rozlišuje význam časových předložek in, on, at. Používá abecedu. Seznámí se se svátky ve Velké Británii - orientuje se v zaměstnáních a koníčcích, vytváří věty se slovesy ve 3. os. j.č. přítomného času prostého - pojmenovává domácí zvířata a jejich mláďata, seznámí se se stupňováním, přídavných jmen, porozumí jednoduchému popisu zvířat - vytváří jednoduchý rozhovor v obchodě, seznámí se s britskou měnou - používá názvy dnů v týdnu, časové předložky seznámí se s budoucím časem prostým	V domě Čas Televizní programy Lidské tělo Potraviny a stravování Zimní sporty Narozeninová party Zaměstnání Zvířata na farmě Kolik to stojí? Můj rozvrh		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- seznamuje se se základními informacemi o Velké Británii, používá přivlastňovací pád, - seznámí se s minulým časem slovesa be, have got, používá vazbu „a lot of“ - seznámí se s minulým časem prostým nepravidelných významových sloves, pojmenuje obchody, rozumí informaci o orientaci ve městě, - seznámí se se základními údaji o USA, sestaví stručný text o České republice, - rozumí krátké pohádce, stručně reprodukuje obsah, poznává a reprodukuje dětská říkadla a písně	Velká Británie Události v minulosti Obchody USA Pohádky		

Vzdělávací oblast : Matematika a její aplikace

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je v základním vzdělávání založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě, a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu *Číslo a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
- vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu
- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Vyučovací předmět: **Matematika**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika je předmět, který by měl být chápán jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. V základním vzdělávání je založen především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost.

Žáci v něm mají získat početní dovednost v oboru přirozených a racionálních čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Vzdělání v tomto předmětu by mělo směřovat k rozvíjení vlastních zkušeností, potřebě počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Matematika je na 1. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy. Číslo a početní operace, Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a v prostoru, Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

V tematickém okruhu Číslo a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit s reálnou situací). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možnosti

modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

V tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, obvod a obsah, zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Cíle vyučovacího předmětu

- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech - odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si nezbytných matematických vzorců a algoritmů
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, k poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností k určování a zařazování pojmů
- vytváření zásoby matematických nástrojů (početních operací, algoritmů, metod řešení úloh) a k efektivnímu využívání osvojeného matematického aparátu
vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění; k rozvíjení zkušenosti s matematickým modelováním (matematizací reálných situací), k vyhodnocování matematického modelu a hranic jeho použití; k poznání, že realita je složitější než její
- matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- provádění rozboru problému a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému
- přesné a stručné vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a ke zdokonalování grafického projevu

- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- rozvíjení důvěry ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k soustavné sebekontrolě při každém kroku postupu řešení, k rozvíjení systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, k vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu a k jejich ověřování nebo vyvracení pomocí protipříkladů

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání – připravujeme je na celoživotní učení
- ve výuce zřetelně rozlišujeme základní učivo a učivo rozšiřující
- v úvodu hodiny vždy žáky seznámíme s cílem hodiny, na konci vždy zhodnotíme jeho dosažení
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- učíme práci s chybou
- učíme žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech –odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností
- rozvíjíme paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním si matematických algoritmů
- rozvíjíme abstraktní myšlení osvojováním si základních matematických pojmů a vztahů
- jdeme příkladem – dalším vzděláváním v oboru si rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky nebát se problémových situací – problém je výzva
- podporujeme skupinovou spolupráci při řešení problémů
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů
- rozvíjíme logické myšlení při řešení problémových úloh
- při řešení problémových úloh učíme žáky provádět rozbor problému, odhadovat výsledek, volit správný postup
- jdeme příkladem – sami se učíme lépe, s rozvahou a nadhledem řešit rozmanité problémové situace ve škole

Kompetence komunikativní

- klademe důraz na kulturní úroveň komunikace
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor

- učíme žáky naslouchat druhým jako nezbytný prvek mezilidské komunikace
- při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu Matematika vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení
- jdeme příkladem – „profesním“ přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči, zaměstnanci školy a širší veřejností, sami otevřeně komunikujeme na kulturní úrovni, své názory opíráme o logické argumenty

Kompetence sociální a personální

- omezujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- učíme žáky pracovat ve skupinách
- rozvíjíme schopnost žáků zastávat ve skupině různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci skupiny, svoji práci ve skupině i práci ostatních členů
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze naplňovat osobní i společné cíle
- jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru, respektujeme práci, roli, povinnosti i odpovědnost ostatních

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci – práci netrestáme, kvalitně odvedenou práci pochválíme
- při výuce vytváříme podnětné pracovní prostředí, měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- důsledně vedeme žáky k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností
- různými formami seznamujeme žáky s různými profesemi
- jdeme příkladem – příkladně plníme své pracovní povinnosti, dodržujeme dané slovo, školu svoji profesi pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností
-

Kompetence občanské

- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- kázeňské přestupky řešíme individuálně, princip kolektivní viny a kolektivního trestání nepřipouštíme
- vedeme žáka k věcnému řešení problémů
- jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme své povinnosti, respektujeme osobnost žáka a jeho práva, budujeme přátelskou atmosféru ve třídě i celé škole, chováme se k žákům, jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám

Matematika a její aplikace

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Učivo

- přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- násobilka
- vlastnosti početních operací s čísly
- písemné algoritmy početních operací

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- *orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času*
- *popisuje jednoduché závislosti z praktického života*
- *doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel*

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- *vyhledává, sbírá a třídí data*
- *čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy*

Učivo

závislosti a jejich vlastnosti

diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- *rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci*
- *porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky*
- *rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině*

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- *narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce*
- *sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran*
- *sestrojí rovnoběžky a kolmice*
- *určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu*
- *rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru*

Učivo

základní útvary v rovině - lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník

základní útvary v prostoru - kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec

délka úsečky; jednotky délky a jejich převody

obvod a obsah obrazce

vzájemná poloha dvou přímek v rovině

osově souměrné útvary

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Očekávané výstupy - 2. období

žák

- *řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky*

Učivo

- *slovní úlohy*
- *číselné a obrázkové řady*
- *magické čtverce*
- *prostorová představivost*

Učební plán předmětu

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem hodin
časová dotace	4	4	4	4	4	20
disponibilní hodiny	0	1	1	1	1	4
týdenní dotace celkem	4	5	5	5	5	24

Vyučovací předmět Matematika se vyučuje na 1.stupni v 1.- 5.ročníku v minimální hodinové dotaci 22 hodiny. Disponibilně jej lze podle potřeb žáků navyšovat.

Vzdělávací oblast : **Matematika a její aplikace**

Vyučovací předmět : **Matematika**

Ročník : **1.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - používá přirozená čísla k modelování reálných situací - počítá předměty v daném souboru - vytváří soubory s daným počtem prvků - rozumí přirozenému číslu (v oboru do 20, nula, číslice 0, 1, ..., 9) v různých modelech (statické, dynamické, pomíjivé, akustické, haptické, vizuální, kinestetické, ...) sémantických i strukturálních - číslo jako počet i veličina, propedeutika pojmů sudé a liché číslo, propedeutika záporných čísel, propedeutika kmenových zlomků - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla v oboru do 20 - užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - má vhled do různých reprezentací malých čísel; porovnává čísla - porovnání počtů a veličin. - rozumí pojmům: rovnost, nerovnost (menší, větší – u počtu a veličin nejmenší a největší počet).	Číslo a početní operace Vytvoření souboru s daným počtem prvků Počítání předmětů v daném souboru Čtení a psaní čísel Porovnávání čísel, vztahy větší, menší, rovno Znaménka větší, menší, rovná se	OSV - rozvoj spolupráce a komunikace - osobnostní, sociální a morální rozvoj - princip provázení učitelem jako průvodcem - kreativita MKV - lidské vztahy - otevřenost a tolerance k odlišnosti VDO - řešení vzniklých neshod demokratickou cestou - participace, spravedlnost, rovnost, společné rozhodování, týmová práce, dělba pravomocí, vzájemný respekt, rozmanitost.	Krokování Mince Vláčky Figurky

- užívá lineární uspořádání - zobrazí číslo na číselné ose - orientuje se na číselné ose - sestrojí číselnou osu v oboru přirozených čísel - intuitivně zakreslí celé záporné číslo - rozumí uspořádání vzestupnému/ sestupnému - synchronizace pohybu a slova v rytmu - provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - používá aditivní triádu v sémantice i struktuře. Rozkládá přirozené číslo na několik sčítanců. Rozumí komutativitě sčítání. Používá opakované sčítání a spravedlivě rozděluje (propedeutika násobení, dělení a zlomků) - řeší a tvoří úlohy, v nichž aplikuje a modeluje osvojené početní operace - řeší slovní úlohy i s antisignálem a tvoří analogické slovní úlohy. Získává zkušenosti z oblasti kombinatoriky.	Orientace na číselné ose Součet čísel bez přechodu desítky Rozdíl čísel bez přechodu desítky Sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku Komutativnost sčítání Řešení a tvoření slovních úloh Řešení a tvoření úloh na sčítání a odčítání Řešení slovních úloh s využitím vztahů o n-více, o n-méně		Krokování Schody Trio Součtové trojúhelníky Barevné trojice Sousedé Barevné figurky Skládání papíru Myslím si číslo Mince Autobus Rodina

- orientuje se v čase - orientace v čase – hodina, den a týden (např. včera, pozítří, pondělí, ...). Řeší jednoduché úlohy o věku - z praktického života - rozumí jednoduchým vztahům v rodině. Eviduje (také tabulkou) statické i dynamické situace pomocí objektů (vagónky, víčka, ...), slov, šipek, čísel i zástupných reprezentantů čísel (tečky, čárky, ...) - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel - orientuje se v tabulce (zapiš kolik, autobus, ...) i ji používá jako nástroj organizace souboru objektů (zapiš kolik, mince) - orientuje se ve schématech (bludiště, dětský park, výstaviště, ...) a posloupnostech čísel - rytmus, jeho vizualizace, orientace v periodické posloupnosti znaků – propedeutika posloupnosti - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci - orientuje se v rovině i prostoru	Závislosti, vztahy a práce s daty Řešení a tvoření jednoduchých úloh o věku Tabulky Tabulky, schémata Geometrie v rovině a prostoru Geometrické pojmy vpravo, vlevo, pod, nad, před, hned za, nahoře, dole, menší, větší,		Úlohy o věku Kalendář Vagónky Tečky Čárky Autobus Mince Dětský park Bludiště Výstaviště Šifry Dřívka Dečka Krychlové stavby Krychlové stavby Parkety

- slovní popis jednoduché prostorové situace. Intuitivní představa tvarů: čtverec, trojúhelník, obdélník, čtyřúhelník, pětiúhelník, šestiúhelník, lichoběžník, kosočtverec, kruh, kružnice. Intuitivní představa stran, vrcholů, úhlopříček, středních příček u mnohoúhelníků, střed úsečky, střed čtverce a obdélníku. Vazby čtverec – trojúhelník, čtverec – obdélník. Intuitivní představa krychle, krychlové stavby a její přestavby, práce s plánem stavby. Intuitivní představa shodného zobrazení – otočení v rovině i prostoru - porovnává délky úseček (pomocí vlastního těla), obsahy útvarů, měří a odhaduje délku úsečky. Zjišťuje obsah s využitím čtverce, trojúhelníku jako jednotky obsahu - propedeutika délky, obvodu, obsahu (měření vlastním tělem, porovnávání), shodnosti/neshodnosti rovinných útvarů a krychlových staveb. Propedeutika objemu - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině - propedeutika osově souměrnosti (pojmu osa souměrnosti), středové souměrnosti	stejný, nižší, vyšší, široký, úzký Rovinné obrazce: trojúhelník, obdélník, kruh Tělesa: krychle, kvádr, válec, koule Skládání obrazců z tvarů Stavění staveb ze stavebnice Osově souměrné tvary		Dřívka www.matika.in www.abaku.cz https://matemag.cz/

- nestandardní aplikační úlohy a problém - např. transformace tvarů, intuitivní představa jevu náhoda, vyhledávání dat.			

Vzdělávací oblast : **Matematika a její aplikace**

Vyučovací předmět : **Matematika**

Ročník : **2.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků - rozumí přirozenému číslu v oboru do 100 v různých sémantických i strukturálních situacích (stav, operátor, adresa) - rozumí pojmům: číslo jako počet i číslo jako veličina - vytvoří soubory prvků se stejným počtem i se stejnou hodnotou (nominální hodnota mincí, síla zvířátek, délka vláček) - rozumí slovům polovina, třetina, čtvrtina, pětina a šestina, znázorní uvedené kmenové zlomky v různých modelech (kruh, obdélník, úsečka, počet) - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla v oboru do 100, užívá a zapisuje	Číslo a početní operace Numerace v oboru do 15, 20, ...100 Čtení a zápis čísel Násobení v oboru malé násobilk Propedeutika kmenových zlomků Porovnávání čísel v početních úlohách, v pravidelnostech,	OSV - rozvoj spolupráce a komunikace - osobnostní, sociální a morální rozvoj - princip provázení učitelem jako průvodcem - kreativita MKV - lidské vztahy - otevřenost a tolerance k odlišnosti VDO - Řešení vzniklých neshod demokratickou cestou - Participace, spravedlnost, rovnost, společné rozhodování, týmová práce, dělba pravomocí, vzájemný respekt, rozmanitost.	Krokování, Schody Mince, zlomky Abaku Děda Lesoň Součtové trojúhelníky Neposedí Výstaviště Kostkové hry Součtové tabulky Sčítací trojice Sousedí Vláčky, Děda Lesoň - zvířátka

vztah rovnosti a nerovnosti - porovnává počet i veličiny v různých skupinách objektů v oboru do 100 - rozhoduje o pravdivosti rovnosti/nerovnosti - používá pojmy „pod, nad, před, za, hned před, hned za, mezi“ v odpovídajícím významu - používá znaky rovnosti a nerovnosti pro vyjádření vztahu mezi dvěma množinami, porovnává počet i veličinu, chápe rovnost a nerovnost v různých sémantických kontextech	slovních úlohách		Figurky
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose - využívá číselnou osu k porovnávání přirozených čísel do 100 - zobrazí číslo na číselné ose - užívá číselnou osu k modelování čísla jako stavu, ale i k znázornění změny nebo porovnání - znázorní na ose jednociferná záporná čísla, rozumí jejich sémantickému kontextu - uspořádá číselnou řadu i do nelineárního tvaru	Propedeutika číselné osy		Krokování Schody číselná osa stovková tabulka
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	Početní operace v oboru do 100		Trio Součtové trojúhelníky Sousedé Pavučiny

- užívá aditivní triádu pro popis sémantické situace, rozumí vazbě mezi operací sčítání a odčítání - provádí aditivní početní operace v oboru do 100 - využívá komutativnost i asociativnost operace sčítání - rozlišuje číslo a číslici v aditivní struktuře - násobí v oboru malé násobilky v sémantických i strukturálních situacích, převážně formou opakovaného sčítání - rozumí součinu dvou činitelů jako obsahu pravoúhelníku - řeší a tvoří úlohy, v nichž aplikuje a modeluje osvojené početní operace - řeší slovní úlohy z různých sémantických prostředí (peníze, rodina, myšlené číslo, doprava atd.), při kterých aplikuje znalosti aditivní i multiplikační operace - tvoří vlastní slovní úlohy - používá i úlohy s více početními operacemi, se závislými i nezávislými hodnotami - řeší úlohy z oblasti kombinatoriky, logiky, teorie grafů	Komutativnost i asociativnost operace sčítání Násobení a násobky v oboru malé násobilky Dělení na části a po částech v různých prostředích Slovní úlohy Kombinatorika Logika a grafy		Násobilkové čtverce Násobilková tabulka Barevné figurky Skládání papíru Myslím si číslo Mince Autobus

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času - rozumí časovému údaji uvedenému digitální i ciferníkové podobě, převádí zápis jednoho typu na záznam druhého typu - vyjádří dobu trvání události v hodinách i minutách, porovná různé časové údaje zadané v různých jednotkách - orientuje se v kalendáři, rozumí pojmům dnes, včera, zítra - rozlišuje lineární i cyklickou adresu časového údaje - řeší jednoduché dynamické slovní úlohy o věku - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - řeší úlohu podle předem daných pravidel, rozumí funkčnímu vztahu „jestliže A, pak B“ a využívá jej při řešení úloh z reálného života. - doplní další člen logické řady čísel, barev, obrázků, symbolů - rozumí jednoduchým vztahům v širší rodině (neteř, synovec) - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	Závislosti, vztahy a práce s daty Orientace v čase Hodiny, roky, kalendář Úlohy o věku Logické řady čísel Vztahy v širší rodině Evidence dat tabulkou nebo grafem např. v prostředí kroků,		Úlohy o věku Kalendář Hodiny Jízdní řád Rodina Dětský park Autobus Výstaviště Bludiště Šipky – Hadi,

- používá tabulku jako nástroj pro organizaci statistických údajů - určí vodorovný i svislý parametr pro zařazení hodnoty do tabulky - orientuje se ve schématech (dětský park, bludiště, výstaviště), používá grafické symboly (šipky, písmena, barvy) k řešení úloh - odhalí a využije zákonitost tabulky, schématu, grafu - rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci - rozliší a vymodeluje čtverec, obdélník, čtyřúhelník, trojúhelník, šestiúhelník nezávisle na jejich poloze v rovině, určí jejich průvodní jevy (vrcholy, strany), vlastnosti (barvu, materiál) i číselné charakteristiky (obvod, obsah) - provede změnu útvarů při zachování jednoho parametru (obsah, obvod, výška), využívá vlastnosti úhlopříček, výšek pro modelování různých rovinných útvarů - rozliší shodné a neshodné útvary, má intuitivní představu o podobných útvarech i nepřímo shodných útvarech - využívá krychli jako základní jednotku objemu krychlové stavby - vytvoří krychlovou stavbu a znázorní ji různými jazyky -	schodů, busů, cyklotras a dalších úloh Propedeutika statistiky Geometrie v rovině a prostoru Rovinné útvary Orientace v rovině (v prostředí cyklotras) Krychlové stavby, jejich plány a proces konstrukce krychlových staveb Sítě krychle Měření, práce s pravítkem Rýsování úseček Obvod a obsah		Pavučiny Násobilková tabulka Dřívka Krychlové stavby Překládání papíru Oblékání krychle Jeviště, Dětský pokoj

- provádí přeměnu stavby přemístěním jedné krychle - vytvoří krychlovou stavbu pomocí jejího plánu nebo 3D reprezentace, rozhodne o shodnosti dvou staveb (posunutí, otočení v prostoru) - vytvoří různé sítě krychle - porovnáva velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky, rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině - měří a odhaduje délku (výšku, šířku) různých objektů, užívá různé základní jednotky při měření (dřívko, krok, loket, stopa, metr, centimetr) - určí obvod rovinného útvaru jako součet délek všech jeho stran - pokrývá pravoúhelník různými polyminy, určí obsah jako počet základních čtverců	Měření a odhad objektů Obvod a obsah		Krychlové stavby Parkety Dřívka Vláčky

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky - při řešení úloh používá metodu Metodu pokusů	Nestandardní aplikační úlohy a problémy		www.matika.in www.abaku.cz

Vzdělávací oblast : **Matematika a její aplikace**

Vyučovací předmět : **Matematika**

Ročník : **3.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - používá přirozená čísla k modelování reálných situací - počítá předměty v daném souboru - vytváří soubory s daným počtem prvků - orientuje se v desítkové soustavě do 1000 - aritmetické operace i vztahy mezi čísly poznává v různých kontextech sémantických i strukturálních - rozvíjí porozumění pro jednoduché kmenové zlomky, žák užívá závorky - čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000 - užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti - rozšiřuje počítání v číselném oboru do 1000 - chápe rovnost a nerovnost i v různých sémantických kontextech (např. počet, délka, obsah, čas, peníze)	Číslo a početní operace Numerace v oboru do 1000 Modelování situací v prostředích sémantických a strukturálních Propedeutika kmenových zlomků v kontextu části (počtu, veličiny včetně času, úsečky, rovinného obrazce) Porovnávání čísel v různých prostředích Číselná osa Číselné řady Zaokrouhlování Evidence dat s tabulkou	OSV - rozvoj spolupráce a komunikace - rozvoj poznání a sebepoznání - schopnost řešit problémy a rozhodovat se - osobnostní, sociální a morální rozvoj - princip provázení učitelem jako průvodcem - kreativita MKV - mezilidské vztahy - otevřenost a tolerance k odlišnosti VDO - řešení vzniklých neshod demokratickou cestou - participace, spravedlnost, rovnost, společné rozhodování, týmová práce, dělba pravomocí,	Autobus Krokování Schody Děda Lesoň Peníze Biland Výstaviště Stovková tabulka Hadi Pavučiny Číselná osa Číselné řady Slovní úlohy

- - užívá lineární uspořádání - zobrazí číslo na číselné ose - porovnává čísla a užívá číselnou osu do 1000 jak k modelování adresy, stavu, tak i změny a porovnání	Číselné rytmy a pravidelnosti Sémantické modely čísel osy (horizontální i vertikální) Trojí role čísla na číselné ose (adresa, změna, vzdálenost) Pohyb po číselné ose (propedeutika záporných čísel) Číselná osa jako nástroj modelování	vzájemný respekt, rozmanitost EV - statická evidence MV - postoj a názor řešitele k různému řešení úlohy - tvorba vlastních úloh	Číselná osa Krokování Schody
- provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly - má vhlad do čtyř základních operací - písemně zvládá sčítání, odčítání a násobení v oboru do 1000 - dělí (i se zbytkem) v oboru probraných násobitek - využívá početní operace k modelování sémantických situací	Paměťové i písemné sčítání, odčítání a násobení Písemné odčítání obvyklým i modifikovaným způsobem Písemné násobení obvyklým i indickým způsobem Paměťové dělení v rozsahu malé násobilky Dělení se zbytkem		Násobilkové obdélníky Součtové trojúhelníky Barevné trojice Sousedé
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace - umí tvořit analogické úlohy - rozumí kombinatorickému pojetí	Využití aritmetických operací k modelování situací a procesů v prostředích sémantických a strukturálních		Hadi Pavučiny Algebrogramy

násobení - ovládá některé řešitelské strategie (pokus-omyl, řetězení od konce, vyčerpání všech možností, rozklad na podúlohy, simplifikace,...) - orientuje se v čase - prohlubuje si znalosti o měření času v různých kontextech (minuty, hodiny, dny, týdny, měsíce, roky) - popisuje jednoduché závislosti z praktického života - umí evidovat složitější statické i dynamické situace pomocí znaků, slov, tabulek a grafů - pracuje s daty: umí z náhodných jevů tvořit statický soubor, eviduje soubor dat a organizuje je tabulkou i grafem - nabývá vhledu do statického souboru - prohlubuje své zkušenosti s kombinatorickými situacemi - doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel - používá tabulku jako nástroj organizace souboru objektů do 1000 - poznává některé obecné jevy z kombinatoriky, pravděpodobnosti, statistiky, z pravidelností a závislostí	Kombinatorické situace Závislosti, vztahy a práce s daty Hodiny, kalendář Úlohy o věku Aritmetika ciferníku Závislosti v různých aritmetických prostředích (sémantických i strukturálních) Propedeutika statistiky a pravděpodobnosti Práce s parametrem jako propedeutika funkčního myšlení Doplňování chybějících údajů do strukturované tabulky Využití tabulky k porozumění pravděpodobnostním jevům Diagramy různých typů		Barevné trojice Kalendář Hodiny Ciferník Rodina Děda Lesoň Autobus Linky-cyklotrasy Práce s daty Biland Autobus Linky-cyklotrasy Výstaviště Pavučiny Diagramy Stovková tabulka

- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa - nachází v realitě jejich reprezentaci - orientuje se v rovině i prostoru - seznamuje se s pojmy vrchol, hrana, stěna, úhlopříčka, střed, obvod, povrch, obsah, objem a vlastnosti útvarů - umí narýsovat rovinné útvary - využívá čtverečkovaného papíru, jazyka šipek k propedeutice souřadnic v 2D - porovnává velikost útvarů - měří a odhaduje délku úsečky - zjišťuje obsah s využitím čtverce, trojúhelníku jako jednotky obsahu - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině - skládá osově souměrné obrazce z geometrických tvarů a rýsuje je do čtvercové sítě	Geometrie v rovině a prostoru Rovinné útvary: čtverec, obdélník, čtyřúhelník, pětiúhelník, šestiúhelník, trojúhelník rovnoramenný, rovnostranný a pravoúhlý, kruh a kružnice v různých prostředích Krychlové stavby, jejich plány, půdorys a nárys, proces konstrukce a přestavby krychlové stavby Koule, kužel, válec, kvádr, jehlan Sítě těles Odhad a rýsování úsečky s přesností na centimetry Jednotky délky – mm, cm, dm, m, km a jejich převody Měření: obvod, obsah, objem Dokreslování zrcadlového obrazu jednoduchých geometrických tvarů podle osy souměrnosti s využitím čtvercové sítě		Dřívka Geodeska Šipky-mříž Krychlové stavby Sítě krychle Krychlové stavby Parkety Dřívka Parkety Čtvercová síť

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	Propedeutika středové souměrnosti Nestandardní aplikační úlohy a problémy Řešení úloh metodou pokusů, např. transformace tvarů, intuitivní představa jevu, náhoda, vyhledávání dat		

Vzdělávací oblast: **Matematika a její aplikace**

Vyučovací předmět: **Matematika**

Ročník: **4.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - počítá (sčítá, odčítá, násobí, porovnává a zaokrouhluje) v číselném oboru do 1 000 000 - využívá početní operace k modelování sémantických situací - umí řešit vizualizované úlohy se zlomky typu $1/n$ pro malá n - nabývá zkušenosti s pojmem parametr - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - buduje procept vícemístných přirozených čísel a operací s nimi - dělí dvoumístným číslem (se zbytkem) - má vytvořenou představu záporného čísla jako adresy - umí účelně propojovat písemné i pamětné počítání (i s použitím kalkulačky). - seznamuje se s jazykem písmen.	Číslo a početní operace Numerace v oboru do 1 000 000 Pořadí početních operací Kmenové zlomky v kontextu části Pamětné i písemné sčítání a odčítání, násobení Písemné odčítání obvyklým i modifikovaným způsobem, písemné násobení obvyklým i indickým způsobem Propedeutika záporných čísel	OSV - rozvoj spolupráce a komunikace - schopnost řešit problémy a rozhodovat se VDO - žák je rovnocenným partnerem učitele - vyučovací hodiny jako model otevřeného partnerství - rozvoj tolerance a schopnosti argumentovat MKV - podtrhování jedinečnosti každého člověka - rozvoj schopnosti udržovat tolerantní vztahy	Autobus Krokování a schody Děda Lesoň Peníze Biland Výstaviště Stovková tabulka Hadi Pavučiny Algebrogramy Hadi Pavučiny Sítě

- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - provádí složitější operace na číselné ose (zahušťování, zvětšování, zmenšování, fragmentace, změna měřítko) - nabývá zkušenosti relací na zlomcích a operací se zlomky. - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - řeší slovní úlohy (i dynamické) včetně úloh s antisignálem - umí tvořit analogické úlohy - rozumí kombinatorickému pojetí násobení - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy - rozvíjí si algoritmické myšlení (program i podprogram) - rozumí jednoduchým kombinatorickým a pravděpodobnostním situacím	Číselné řady Zaokrouhlování Měření a zaokrouhlování údajů Číselné rytmy a pravidelnosti Trojí role čísla na číselné ose Kombinatorické situace Doplňování scházejících údajů do strukturované tabulky Diagramy různých typů	EV - rozvoj schopnosti statistické evidence MV - vedení ke správné a jednoznačné formulaci myšlenek - seznámení se zákonitostí náhody EGS - zážitky a zkušenosti z Evropy i světa	Diagramy různých typů Autobus Stovková tabulka

- - vyhledává, sbírá a třídí data - používá tabulky a grafy k modelování a řešení různých situací - tvoří obdobné úlohy - pracuje s daty: umí z náhodných jevů tvořit statistický soubor, eviduje soubor dat a organizuje je tabulkou i grafem - nabývá vhled do statistického souboru - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce - umí sestavit 2D i 3D útvary daných vlastností (jednoduché konstrukce) - rozšiřuje zkušenosti s dalšími tělesy (např. rotačními) a útvary (např. úhlem, nekonvexním mnohoúhelníkem) i v prostření čtverečkovaného papíru - aktivně používá některé geometrické jazyky - sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - získává zkušenosti s měřením v geometrii, včetně některých jednotek - pozná různé mnohoúhelníky	Závislosti, vztahy a práce s daty Propedeutika statistiky a pravděpodobnosti Geometrie v rovině a v prostoru Čtverec, obdélník, čtyřúhelník, pěti- a šestiúhelník, trojúhelník (rovnoramenný, rovnostranný, pravoúhlý), kruh a kružnice Koule, kužel, válec, kvádr, jehlan Sítě těles Měření a poměrování Evidence údajů Kmenové zlomky v kontextu části (úsečky, rovinného obrazce)		Autobus Stovková tabulka Vývojové diagramy Výstaviště Cyklostezky Pavučiny Sova Chirurgie Čtvercová síť Krychlové stavby

- sestrojí rovnoběžky a kolmice - rozvíjí představy o kolmosti, rovnoběžnosti, shodnosti, podobnosti, posunutí, otočení, středové i osově souměrnosti - seznamuje se s relací kolmost a rovnoběžnost ve 2D i 3D (modeluje) - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - rozvíjí představy o obvodu, obsahu, objemu prostřednictvím čtvercové sítě - uvědoměle pracuje s jednotkami - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru - rozvíjí představy o středové i osově souměrnosti - využívá čtverečkovaného jazyka šipek k propedeutice souřadnic v 2D	Vzájemná poloha dvou přímk Popis konstrukce kolmic a rovnoběžek Reprezentace úhlů pomocí hodin Měření: obvod, obsah, objem Měření obsahu útvaru metodou rámování Středová i osová souměrnost Symetrie		Dřívka Parkety Geodeska Čtverečkovaný papír Výstaviště Cesty Mřížové i nemřížové objekty Parkety Dřívka Krychlové stavby a tělesa

- řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky - ovládá některé řešitelské strategie jako: pokus-omyl, řetězení, od konce, vyčerpání všech možností, rozklad na podúlohy, simplifikace - objevuje zákonitost jako cestu k urychlení řešení úlohy	Nestandardní aplikační úlohy a problémy Úlohy v různých prostředích		Rodina Autobus Součtové Součtové trojúhelníky Děda Lesoň

Vzdělávací oblast: **Matematika a její aplikace**

Vyučovací předmět: **Matematika**

Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- zapisuje, porovná a zobrazí čísla na číselné ose - počítá v číselném oboru přes 1 000 000 - řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel - umí řešit jednoduché úlohy s parametrem - porozumí znaku "-" pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose - zaokrouhluje přirozená čísla - provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel - provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel - žák využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení - dělí dvoumístným číslem - umí účelně propojovat pamětné i písemné počítání	Číslo a početní operace Numerace i v oboru přes 1 000 000, pořadí početních operací Zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, model) Pohyb po číselné ose včetně záporných čísel Zaokrouhlování Pamětné i písemné sčítání, odčítání, násobení. Písemné dělení dvoumístným číslem (písemné algoritmy početních operací, vlastnosti početních operací s čísly)	OSV - rozvoj spolupráce a komunikace - rozvoj řešení problémů a rozhodovací dovednosti - rozvoj schopnosti poznávání - kreativita MKV - lidské vztahy (vzájemná tolerance) VDO - rozvoj tolerance a schopnosti argumentovat - rovnocenné partnerství žák - učitel	Autobus Krokování Hadi Algebrogramy Pavučiny Neposedové Obdélníková čísla Násobilkové obdélníky Šipkové grafy Součtové trojúhelníky Biland Ciferníková aritmetika

- řeší jednoduché rovnice - modeluje a určí část z celku, používá zápis ve formě zlomku -porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel - provádí operace se zlomky - přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty - umí řešit jednoduché úlohy se zlomky a desetinnými čísly - rozumí číslu se dvěma desetinnými místy v kontextu - čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy, eviduje data - vyhledává, sbírá a třídí data - používá tabulky a grafy k modelování a řešení různých situací - narýsuje a znázorní základní rovinné útvary, užívá jednoduché konstrukce - rozšiřuje zkušenosti s dalšími útvary (mnohoúhelník, úhel) - sčítá a odčítá graficky úsečky - určí délku lomené čáry - sestrojí rovnoběžky a kolmice	Rovnice v různých prostředích Zlomky (počet, veličina, rovinný obrazec, porovnání) Desetinná čísla (uspořádání, znázornění na čísel.ose, porovnání, číselné řady, zaokrouhlování) Závislosti, vztahy a práce s daty Evidence souboru dat s tabulkou (doplňování údajů, sloupcový graf, závislosti a jejich vztahy) Aritmetický průměr Geometrie Rovinné útvary: čtverec, obdélník, čtyřúhelník, trojúhelník (rovnoramenný, rovnostranný, pravoúhlý), kruh, kružnice Pravidelné mnohoúhelníky Konstrukce čtverce a obdélníku	MV -identifikace postoje a názoru řešitele EMV -rozvoj schopnosti statické evidence EGS -uplatňuje rodinné zkušenosti z Evropy i světa	Děda Lesoň Vennovy diagramy Krychlové stavby

- umí řešit jednoduché konstrukční úlohy o trojúhelníku a některých čtyřúhelnících - prohlubuje zkušenosti s měřením v geometrii - upevňuje si představy o kolmosti, rovnoběžnosti - určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran - určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu - upevňuje si představu o obvodu, obsahu, objemu - rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru - rozvíjí představy o středové a osově souměrnosti - řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky- - ovládá některé řešitelské strategie (pokus-omyl, vyčerpání možností..)	Obvod a obsah obrazce Jednotky délky, obsahu, objemu Středová a osová souměrnost (symetrie) Nestandardní aplikační úlohy a problémy Úlohy v různých prostředích (prostorová představivost, magické čtverce, číselné a obrázkové řady)	MuKV -rozvoj vnímání individuálních zvláštností - rozvoj tolerance ve vztazích	

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů

- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Vyučovací předmět: Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast **Informační a komunikační technologie** umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cíle vyučovacího předmětu

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti své učební činnosti a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání SW
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, pro toto poznávání využívají zkušeností s jiným SW, spolupráci s ostatními žáky, nápovědu (help) u jednotlivých programů, literaturu apod.
- tím, že žáci mohou využívat svých poznámek při praktických úkolech, se žáci učí pořizovat si takové poznámky, které jim pak pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

- žáci jsou vedeni zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení, učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více

- vyučující v roli konzultanta - žáci jsou vedeni nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotažení do konce

Kompetence komunikativní

- Žáci se také učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie – některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se učí dodržovat vžitá konvence a pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

- při práci jsou žáci vedeni ke kolegiální radě či pomoci, případně při projektech se učí pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- Žáci jsou přizváni k hodnocení prací - žák se učí hodnotit svoji práci i práci ostatních, při vzájemné komunikaci jsou žáci vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se chápat, že každý člověk je různě chápavý a zručný

Kompetence občanské

- Žáci jsou seznamováni s vazbami na legislativu a obecné morální zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, bezpečnost, hesla ...) tím, že je musí dodržovat (citace použitého pramene, ve škole není žádný nelegální SW, žáci si chrání své heslo ...)
- při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, ke kterým se mohou dostat prostřednictvím Internetu i jinými cestami

Kompetence pracovní

- Žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- žáci mohou využít ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Oblast dle RVP

Očekávané výstupy

ZÁKLADY PRÁCE S POČÍTAČEM

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- využívá základní standardní funkce počítače a jeho nejběžnější periferie
- respektuje pravidla bezpečné práce s hardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady
- chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím

Učivo

základní pojmy informační činnosti – informace, informační zdroje, informační instituce

struktura, funkce a popis počítače a přídatných zařízení

operační systémy a jejich základní funkce

seznámení s formáty souborů (doc, gif)

multimediální využití počítače

jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software

zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ A KOMUNIKACE

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty
- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích
- komunikuje pomocí internetu či jiných běžných komunikačních zařízení

Učivo

společenský tok informací (vznik, přenos, transformace, zpracování, distribuce informací)
základní způsoby komunikace (e-mail, chat, telefonování)

- metody a nástroje vyhledávání informací

formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy

ZPRACOVÁNÍ A VYUŽITÍ INFORMACÍ

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru

Učivo

základní funkce textového a grafického editoru

Učební plán předmětu

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	Celkem hodin
Časová dotace	0	0	0	0	1	1
Disponibilní hodiny	0	0	0	0	0	0
Týdenní dotace celkem	0	0	0	0	1	1

Vyučovací předmět Informatika se vyučuje na 1. stupni v minimální hodinové dotaci 1 hodina.

Disponibilně jej lze podle potřeb žáků navyšovat.

Vzdělávací oblast: **Informační a komunikační technologie**
 Vyučovací předmět: **Informatika**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - umí korektně zapnout a vypnout stanici a přihlásit se a odhlásit ze sítě. - vysvětlí význam pojmu HARDWARE, pojmenuje a zařadí nejběžnější součásti a zařízení počítače. - vysvětlí význam pojmu SOFTWARE - antivirová ochrana - orientuje se na klávesnici, zná funkce nejdůležitějších kláves (Enter, Esc, Delete, Shift ...	Postup zapnutí a vypnutí počítače, přihlášení a odhlášení ze sítě HW - HARDWARE <u>Skříň (základní jednotka)</u> – procesor, pevný disk (HDD), operační paměť (RAM), základní deska, zdroj, mechaniky (disketová, CD, DVD) <u>Periferie</u> – klávesnice, myš, monitor, tiskárna, skener, reproduktory SW – SOFTWARE = programy Práce s klávesnicí a myší - části klávesnice - pojmy: klik, dvojklik, uchopení a tažení	VDO - SW pirátství	Ukázka vnitřních součástí základní jednotky skříně.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- - ovládá základní operace s myší: klik , dvojklik, výběr, tažení – místní menu. - s použitím nástrojů dokáže nakreslit obrázek a uložit jej, příp. otevřít pro změny a změněný znovu uložit. - ve Wordu dokáže napsat krátký text včetně dodržení základních typografických pravidel, otevřít existující soubor, upravit vlastnosti písma a odstavce, příp. vložit obrázek, změnit jeho vlastnosti a umístit jej v textu. - dokáže uložit změny na stejné místo nebo jinam, příp. pod jiným názvem.	<u>Grafika</u> - programy na tvorbu obrázků - uložení vytvořeného obrázku nebo změn, otevření obrázku - základní nástroje a možnosti nastavení (tvary štětce, barvy, základní tvary ...) <u>Textové editory</u> - pojem: textové editory (příklady: NotePad, Write, Word ...) - uložení, otevření souboru - pohyb v dokumentu (klávesnice, myš) - označení části textu do bloku - psaní, oprava textu (vel. pís. s diakritikou, další znaky) - základní typografická pravidla (psaní mezer za interpunkčními a dalšími znaky) - písmo – typ, velikost, tučné, kurzíva, podtržené, barva (panel nástrojů) - zarovnání odstavce (panel nástrojů) - vložení obrázku - WordArt, klipart – formát obrázku (velikost, barvy a čáry - výplň a ohraničení)	OSV – kreativita	Procvičení práce s myší.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- nezaměňuje pojmy Internet a web. - dokáže napsat zprávu, přečíst si došlou zprávu - smazat zprávu. - na webu dokáže vyhledat stránku o určitém tématu, z webovské stránky dokáže uložit obrázek.	<u>Internet:</u> - co to je, kdy vznikl, služby Internetu - <u>WWW = world wide web = web:</u> <u>El. pošta = e-mail</u> - vztah k Internetu - pojem: poštovní programy (příklady: Mail, MS Outlook, MS Outlook Express) - spuštění poštovního programu, - -- - odeslání zprávy, čtení došlých zpráv a mazání zpráv <u>WWW = world wide web = web:</u> - pohyb po webu: - přes hypertextové odkazy - známá adresa - jednoduché vyhledávání - ukládání z webu: obrázek	MDV –kritický přístup k informacím, ověřování zdrojů EGS–vyhledávání informací o světě MKV – komunikace s lidmi z rúz. kultur OSV –pravidla komunikace - pravidla bezpečného přijímání zpráv VDO – svoboda slova (i jeho nebezpečí), - pluralita názorů	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- orientuje se ve struktuře složek, rozlišuje místní a síťové disky. - dokáže vytvořit složku nebo prázdný soubor, přejmenovat je, zkopírovat či přesunout, případně je odstranit.	<u>Práce se složkami a soubory:</u> - nejznámější manažery (Správce souborů, Tento počítač, Průzkumník, - pojmy: disk (logický), složka (adresář), soubor - postupy vytvoření, přejmenování, kopírování, přesunu a odstranění složky či souboru		Navazuje na: HW (pevný disk, paměťová média – CD, disketa ...) Ukládání souborů (obrázky, texty) v editorech

Vzdělávací oblast : **Člověk a jeho svět**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví, bezpečí a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni.

Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi, vztahy mezi nimi, všimnout si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat, přemýšlet o nich a chránit je. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení), učí se vnímat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.

Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.

Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a ve vzdělávacím oboru *Výchova ke zdraví*.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do *pěti tematických okruhů*. Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků (např. v dopravní výchově). Různé činnosti a úkoly by měly

přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, se světem financí, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společností nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od neznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země. Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají zdraví jako stav bio-psycho-sociální rovnováhy života. Žáci se seznamují s tím, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a poskytování první pomoci. Osvojují si bezpečné chování a vzájemnou pomoc v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního rozpočtu
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět : Prvouka 1. – 3. ročník

V předmětu **Prvouka** je realizován obsah vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** v pěti tematických okruzích : **Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví.**

Prvouka je komplexně pojatým předmětem s mnoha vazbami k ostatním předmětům. Cílem je rozvoj osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů týkajících se přírody a společnosti. Výchova a vzdělání dětí v tomto předmětu má připravit do života lidi, kteří budou dobře zorientováni ve světě, tj. budou schopni nalézt své místo v rodině, zaměstnání, společenském životě. Budou umět pečovat o své zdraví, využít svůj volný čas a žít stylem, který umožní život i dalším generacím. Při vymezení témat se v žádném případě nejedná o vymezení časové.

Časový plán si sestavuje učitel sám, využívá možnosti projektů, vycházek a exkurzí.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo jsou problémy globálními. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji. Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech i o bezpečném chování v různých životních situacích. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

Cíle vyučovacího předmětu:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Prvouka

Výchovné a vzdělávací strategie představují společně uplatňované postupy, metody a formy práce, příležitosti, aktivity, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k objevování a poznávání všeho, co je zajímavá a v čem by v budoucnu mohli uspět :

- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí
- upevňování preventivního chování
- orientace ve světě informací
- časové a místní propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- učitel pomáhá řešit a třídit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií
- učitel motivuje žáky pro celoživotní učení

Kompetence k řešení problémů

- žáci si upevňují účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a zdraví a bezpečnosti druhých
- učitel pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům
- učitel učí žáky pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., využívají různých informačních zdrojů

Kompetence komunikativní

Žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech.

- jsou vedeni k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- pojmenovávají pozorované skutečnosti a zachycují je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- učitel podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů, kladení otázek k věci, vzájemnému se naslouchání a zdůvodňování svých závěrů, vzájemně si radí a pomáhají si

Kompetence sociální a personální

Žáci pracují ve skupině.

- efektivně spolupracují na řešení problémů
- učí se respektovat názory druhých
- přispívají k diskusi
- učitel učí se věcně argumentovat
- učitel vede děti k oceňování svých názorů a přínosů

Kompetence občanské

- učitel utváří ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům
- učitel motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody
- učitel vede žáky k respektování pravidel

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti.

- učitel učí žáky používat různé materiály, nástroje a vybavení
- učitel zohledňuje soudobý stav a poznání a technického rozvoje

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1.stupeň - MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost

Učivo

domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště

škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace

naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR

Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování

obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť

okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům.
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Učivo

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání

soužití lidí – mezilidské vztahy komunikace, principy demokracie, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“
chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládnání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování a předcházení konfliktů
právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura, subkultura
základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

Učivo

- orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře,
- letopočet, generace, denní režim, roční období
- *současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny*
- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ROZMANITOST PŘÍRODY

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě

- provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

Učivo

látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek

voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam

Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období

rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejnámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- dodržuje zásady rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Učivo

- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc; při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena

- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů
- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Učební plán předmětu Prvouka

ročník	1.	2.	3.	celkem hodin
časová dotace	2	2	2	6
disponibilní hodiny	0	0	1	1
týdenní dotace celkem	2	2	3	7

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět: Prvouka
Ročník: 1.

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- popíše cestu do školy a zpět - dbá na osobní bezpečnost při cestě do školy - zná název školy, jméno třídní učitelky a ředitele školy - chová se ukázněně ve škole i mimo školu - připraví si pomůcky do školy - udržuje pořádek ve svých věcech, ve školní aktovce - uspořádá si pracovní místo - rozlišuje čas k práci a odpočinku - vypráví o svém domově, bydlišti a okolí - rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - používá jednoduchý plán bydliště - objasní vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.) - chápe role rodinných příslušníků a pravidla chování v rodině - vypráví o životě v rodině, rodinných zvycích - rozlišuje práci a odpočinek - seznámí se s různými formami trávení volného času - rolišuje vhodné a nevhodné trávení volného času - seznámí se s různými povoláními a výsledky některých pracovních činností - popisuje jednoduché pracovní postupy	Místo, kde žijeme Škola -prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště Lidé kolem nás Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy Práce a volný čas	VDO 1 Občanská společnost a škola - výchova dem. občana v rámci třídního kolektivu OSV 6 Poznávání lidí OSV 3 Výchova k seberealizaci OSV 11 Hodnocení, postoje	Vést žáky k uvědomění si nové pozice Vycházky Exkurze

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- chápe důležitost pravidel slušného chování - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků a lidí ze svého okolí - rozlišuje dobré a špatné vlastnosti - seznámí se s různými podobami a projevy kultury - seznámí se s místními kulturními institucemi - chápe pravidla slušného chování v různých kulturních institucích - orientuje se v čase – rok, měsíc, týden, den, hodina - vyjmenuje dny v týdnu - rozezná čtvero ročních období a umí je charakterizovat - vyjmenuje měsíce jednotlivých ročních období - popíše změny v přírodě podle ročního období - časově zařadí Vánoce a Velikonoce - vysvětlí některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice - určuje čas a využívá časové údaje při řešení situací v denním životě - chápe režim dne a přiřazuje vhodný časový údaj - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - porovnává proměny způsobu života - seznámí se se státními svátky a významnými dny	Soužití a chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktů Kultura Lidé a čas Orientace v čase a časový řád - určování času, režim dne, hodiny, dny v týdnu, měsíce, roční období Současnost a minulost v našem životě	OSV 7 Mezilidské vztahy MV 2 Lidské vztahy OSV 10 Řešení problémů	

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět: Prvouka
Ročník: 2.

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - popíše cestu do školy a zpět - dbá na osobní bezpečnost při cestě do školy - vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - zná název školy, jméno třídní učitelky a ředitele školy - chová se ukázněně ve škole i mimo školu - připraví si pomůcky do školy - udržuje pořádek ve svých věcech, ve školní aktovce - uspořádá si pracovní místo - rozlišuje čas k práci a odpočinku - vypráví o svém domově, bydlišti a okolí - rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí - používá jednoduchý plán bydliště - seznamuje se s významnými památkami a osobnostmi - rozlišuje dopravní prostředky - pojmenuje základní části a vybavení jízdního kola a vybavení pro cyklisty - dodržuje pravidla pro chodce - rozezná základní dopravní značky	Místo, kde žijeme Škola -prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace Domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště, regionální památky a osobnosti Doprava – dopravní prostředky, pravidla silničního provozu	VDO 2 – Občan, občanská společnost a stát (odpovědnost za své činy, seznámení se se základními lidskými právy, principy soužití s minoritami) MV2 – Lidské vztahy (harmonické vztahy v rodině) OSV 7 – mezilidské vztahy	Vést žáky k uvědomění si nové pozice Vycházky Exkurze

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - objasní vztahy mezi rodinnými příslušníky (rodiče, děti, bratr, sestra, teta apod.) - chápe role rodinných příslušníků - aplikuje pravidla slušného chování v rodině - vypráví o životě v rodině, rodinných zvycích - rozlišuje práci a odpočinek - seznámí se s různými formami trávení volného času - rolišuje vhodné a nevhodné trávení volného času - seznámí se s různými povoláními a výsledky některých pracovních činností - vysvětlí potřebu různých povolání pro společnost - pojmenuje a popíše povolání svých rodičů - popisuje jednoduché pracovní postupy a výrobky - pozná význam a potřebu běžných nástrojů, přístrojů a zařízení - orientuje se v síti obchodů a služeb v nejbližším okolí - vhodně komunikuje s prodáváčem - navrhne způsob zacházení s přidělenými penězi - aplikuje pravidla slušného chování ve společnosti - projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům - rozlišuje dobré a špatné vlastnosti - seznámí se s různými podobami a projevy kultury - seznámí se s místními kulturními institucemi - chápe pravidla slušného chování v různých kulturních institucích	Lidé kolem nás Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy Práce a volný čas Obchod a služby Škola Soužití a chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování Kultura	OSV 3 – seberegulace a sebeorganizace OSV 10 – řešení problémů, rozhodovací dovednosti OSV 11 – hodnocení, postoje OSV 7 – mezilidské vztahy	

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- seznámí se se základními lidskými právy a právy dítěte - aplikuje práva a povinnosti žáků školy - orientuje se v čase – rok, měsíc, týden, den, hodina - vyjmenuje dny v týdnu - rozezná čtvero ročních období a umí je charakterizovat - vyjmenuje měsíce jednotlivých ročních období - popíše změny v přírodě podle ročního období - časově zařadí Vánoce a Velikonoce - vysvětlí některé vánoční a velikonoční zvyky a tradice - určuje čas a využívá časové údaje při řešení situací v denním životě - chápe režim dne a přiřazuje vhodný časový údaj - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - porovnává proměny způsobu života - seznámí se se státními svátky a významnými dny - poznává báje, mýty, pověsti Žák - pozoruje a popíše stavbu těla - seznámí se s životními potřebami a projevy - pozoruje průběh a způsob života - chápe význam v přírodě a pro člověka (hospodářská zvířata, zemědělské plodiny, ovoce a zelenina) - určí domácí zvířata a názvy jejich mláďat - popisuje péči o živočichy v zajetí	Právo a spravedlnost Lidé a čas Orientace v čase a časový řád - určování času, režim dne, hodiny, dny v týdnu, měsíce, roční období Současnost a minulost v našem životě Báje, mýty, pověsti Rozmanitost přírody Rostliny, houby, živočichové – stavba těla u některých nejznámějších druhů, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, význam v přírodě a pro člověka		

Výstup	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- objasní potřebu péče o pokojové rostliny a zvířata chovaná v zajetí - rozliší některé známé druhy rostlin, hub a živočichů - rozlišuje jehličnaté a listnaté stromy - seznámí se s druhy rostlin a hub ohrožujícími lidské zdraví - pozoruje počasí - pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - pozoruje a popíše vzájemné vztahy mezi organismy - seznámí se základními společenstvy - chápe význam ochrany životního prostředí, rostlin a živočichů - chápe význam ekologické likvidace odpadu - Žák - pojmenuje části lidského těla - seznámí se se smyslovými orgány - vysvětlí péči o zrak a sluch - seznámí se s vývojem jedince - uplatňuje základní hygienické návyky - popisuje běžná onemocnění a úrazy - rozlišuje nemoc a úraz - vysvětlí význam prevence - seznámí se s poskytnutím a přivoláním první pomoci - popíše zásady správného chování u lékaře	Životní podmínky – podnebí počasí Rovnováha v přírodě – základní společenstva Ochrana přírody Člověk a jeho zdraví Lidské tělo Péče o zdraví, zdravá výživa, osobní hygiena	EV 2 - základ. podmínky života EV 3 - lidské aktivity a problémy živ. prost. EV 1 - Ekosystémy (les, louka, pole, rybník) EV 4 - Vztah člověka k prostředí (ochrana životního prostředí, třídění odpadu, život. styl) OSV 4 - psychohygiena	

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Vyučovací předmět: Prvouka
Ročník: 3.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - určuje pravidla chování ve škole - zvládne dobře pravidla pro chodce a pro cyklisty -zjistí základní údaje z historie a současnosti obce - vysvětlí některé lidové a místní zvyky a tradice - popíše, kde je muzeum, divadlo, radnice, nádraží apod. - popíše druhy krajiny a její využití, popíše krajinu a její využití v obci - popíše vodní toky a nádrže a jejich výskyt a využití v obci - popíše obec, vytvoří plánec obce, orientuje se v plánu obce, určí polohu svého bydliště, okolí školy v místní krajině - pracuje s mapou a kompasem - určí hlavní a vedlejší světové strany Žák - vyjmenuje základní údaje o naší vlasti (jméno	Místo, kde žijeme Ve škole Cesta do školy Dopravní značky Vybavení jízdního kola Domov Současnost a minulost v našem životě Báje, mýty, pověsti Regionální památky Významné budovy Obec, místní a okolní krajina Vodní toky a nádrže Plánec obce Práce s mapou a kompasem Hlavní a vedlejší světové strany Naše vlast – Česká republika – státní správa, samospráva, státní symboly, armáda ČR	OSV 6 – poznávání lidí OSV 7 – mezilids. vztahy VDO 1 - Občanská spol. a škola - vytváření pravidel chování, pravidla týmové spolupráce MkV 1 - kulturní diference VDO 2 - Občan, občanská spol. a stát - práva a povin., odpovědnost za své činy EV 1 - Ekosystémy - město, vesnice, kulturní krajina EV 2 - Zákl.podm.života	vycházka

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
prezidenta, počet krajů, hlavní město) - začlení obec do příslušného kraje - rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symbyoly našeho státu a jejich význam - Začlení ČR do Evropy - Vyjmenuje sousední státy - Vysvětlí úlohu EU - pozoruje, rozlišuje a popíše některé vlastnosti a změny látek – skupenství, barva, chuť... - užívá vhodné pomůcky a umí změřit délku, čas, hmotnost, objem, teplotu - dokáže určit živou a neživou součást přírody - rozlišuje přírodniny, suroviny, lidské výtvořy - určí základní podmínky potřebné pro život - určí význam vody pro rostliny a živočichy a její výskyt - popíše koloběh vody - určí význam vzduchu pro rostliny a živočichy - popíše složení vzduchu a výskyt - určí význam půdy pro rostliny a živočichy - popíše řez půdou - určí význam tepla a světla pro rostliny a živočichy - popíše látkovou výměnu zelených rostlin ve dne (přeměna oxidu uhličitého na kyslík)	Evropa Rozmanitost přírody Vlastnosti a změny látek Vážení a měření Živá a neživá příroda Přírodnina, surovina, lidský výtvoř Životní podmínky Voda Vzduch Půda Teplo a světlo	voda, ovzduší, půda, energie, příř.zdroje EV 2 – voda, ovzduší EV 1 – Ekosystémy - les, pole, louka	Jednoduché Pokusy

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - popíše Slunce jako hvězdu a střed naší sluneční soustavy - objasní tvar Země, otáčení kolem Slunce a kolem své osy - vyjmenuje planety sluneční soustavy, určí vzdálenost od Slunce - rozčlení živé organismy na houby, rostliny a živočichy - pojmenuje stavbu těla hub - rozezná vybrané jedlé, nejedlé a jedovaté houby - pojmenuje části rostlin a popíše je - objasní projevy života rostlin (výživa, dýchání) - vysvětlí rozmnožování rostlin - rozezná vybrané kvetoucí a nekvetoucí rostliny - rozezná vybrané léčivé, jedovaté a zákonem chráněné rostliny - rozezná vybrané okrasné rostliny - rozezná vybrané užitkové rostliny - rozezná vybrané plodiny	Vesmír a Země – sluneč. soustava Hvězda Slunce Země je kulatá Sluneční soustava Živé organismy Houby Rostliny Podzemní část rostlin (kořen) Nadzemní částí rostlin (stonek, list, květ, plod) Výživa, dýchání, valučování Rozmnožování Kvetoucí a nekvetoucí rostliny Léčivé, jedovaté a zákonem chráněné rostliny Okrasné rostliny Užitkové rostliny Plodiny	EV 3 - Lidské akt. a problémy ŽP EV 4 – vztah čl. k prostředí	vycházky besedy (CHKO) vycházky herbář

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - objasní základní rozdělení živočichů – savci, ptáci, obojživelníci, ryby, hmyz - vysvětlí hlavní rozlišovací znaky a popíše stavbu těla - objasní, čím se liší rozmnožování jednotlivých skupin - vysvětlí, čím se živočichové živí - rozlišuje domácí a hospodářská zvířata - rozpozná vybraná zvířata volně žijící v určitých přírodních společenstvích (pole, louky, les apod.) - zařadí vybrané živočichy do příslušného přírodního společenství - vysvětlí význam životního prostředí - vyjmenuje zásady chování v přírodě - vysvětlí význam tříděného odpadu - popíše části těla, vnitřní orgány a jejich funkci - seznamuje se s rozmnožováním u člověka - popíše stadia lidského života - vysvětlí význam péče o zdraví, otužování	Živočichové Obratlovci – ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci Bezobratlí Rozmnožování Býložravci Masožravci Všežravci Domácí a hospodářská zvířata Volně žijící zvířata Ochrana přírody Ohleduplné chování k přírodě Člověk a jeho zdraví Lidské tělo – stavba, funkce Rozmnožování Vývoj člověka Péče o zdraví, zdravá výživa, osobní bezpečí - chování v rizikovém prostředí	Vztahy OSV 8 - komunikace OSV 2 – moje tělo OSV 10 – řešení problémů OSV 11 – odpovědnost	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - sestaví svůj režim dne, - zdůvodní význam správného držení těla, správného stravování, zdravého životního stylu - vysvětlí nebezpečí návykových látek - rozliší nemoc a úraz a popíše chování v rizikové situaci - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných - ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	Denní režim Zdravý životní styl Návykové látky Nemoc, úraz, první pomoc, tísňová volání Bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky Předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) Přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku		

Vzdělávací oblast : **Člověk a jeho svět**

Vyučovací předmět : **Přírodověda 4. – 5. ročník**

Charakteristika předmětu

V předmětu PŘÍRODOVĚDA je realizován obsah vzdělávací oblasti Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví, oboru Člověk a jeho svět.

Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují se vzdálenějšími jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozoruje a přemýšlí o nich. Podmínkou úspěšného vzdělávání v této oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací. Propojením této oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností pomáhá žákovi zvládat nové životní situace, upevňovat pracovní a režimové návyky.

Na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí chápe organizaci života v rodině, ve škole, obci a ve společnosti. Různé činnosti a úkoly by měly probudit kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet vztah k naší zemi. Seznamují se s problémy, které provázejí soužití lidí, celé společnosti nebo i globální problémy. Žáci poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. Poznávají planetu Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé a neživé přírody. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat, hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji. Dále poznávají člověka jako živou bytost, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a co je pro člověka vhodné či nevhodné. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech i o bezpečném chování v různých životních situacích. Uvědomují si svoji odpovědnost za své zdraví i za zdraví jiných lidí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

Společné výchovné a vzdělávací strategie k rozvoji klíčových kompetencí

Výuka Přírodovědy společně s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět přispívá k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáka takto:

Kompetence k učení

- učitel umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu
- žáci získávají informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- žáci se učí řešit zadané úkoly, správně se rozhodovat v různých situacích, učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k používání správné terminologie
- žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální

- učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci pracovat společně
- žáci pracují ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektují názory a zkušenosti druhých
- učitel se zajímá náměty, názory a zkušenosti žáků

Kompetence občanské

- učitel buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě
- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

Člověk a jeho svět

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1.stupeň

Očekávané výstupy – 2. období

žák

MÍSTO, KDE ŽIJEME

- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

Učivo

okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

LIDÉ KOLEM NÁS

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Učivo

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie

- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot
- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze
- kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
- základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

- orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, režim dne, roční období
- současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

ROZMANITOST PŘÍRODY

- objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí
- porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit
- založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu

Učivo

- látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období
- rostliny, houby, živočichové – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka
- životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- rovnováha v přírodě – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy
- *rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi*

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Učivo

- lidské tělo – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim,; nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc; při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- partnerství, manželství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina, vztahy v rodině, partnerské vztahy, osobní vztahy, etická stránka vztahů, etická stránka sexuality
- návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek, bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)
- šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku

- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Učební plán předmětu Přírodověda

ročník	4.	5.	celkem hodin
časová dotace	2	2	4
disponibilní hodiny	0	0	0
týdenní dotace celkem	2	2	4

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět**

Vyučovací předmět: **Přírodověda**

Ročník: **4.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam - dělí přírodu na živou a neživou - uvede, z jakých složek se skládá živá a neživá příroda - objasní pojem ekosystém - definuje pojem ekologie - definuje houby jako nezelené organizmy - popíše základní stavbu těla jedlé i jedovaté houby - uvede základní pravidla při sběru hub - charakterizuje hlavní znaky rostlin - dělí rostliny podle rozmnožování na výtrusné a semenné - definuje fotosyntézu - objasní význam a funkce kořene, stonku a listu - rozdělí rostliny podle typu stonku - vysvětlí význam a funkci květu - objasní pojem opylení a oplození - uvede, co je plod a semeno, plody dužnaté a suché, uvede příklady	Místo, kde žijeme Rozmanitost přírody Příroda živá a neživá Živé organizmy - houby - rostliny	EV 1 - ekosystémy-les, pole, vodní zdroje EV 2 - základní podmínky života-voda, půda, ochrana biologických druhů OSV 6- poznávání lidí OSV 8 - komunikace MV 1– vnímání med. sdělení MV 2 – med. sdělení a realita OSV 1 – rozvoj schop. poznání OSV 2 - sebepoznání	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- vyjmenuje základní znaky živočichů - rozdělí živočichy podle vnitřní stavby těla - charakterizuje hlavní znaky ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců - definuje hlavní znaky bezobratlých živočichů - objasní pojem potravní vazba a vysvětlí na příkladech - chápe dvouslovné pojmenování živých organizmů - rozpozná základní rostliny a živočichy v lese - rozliší lesní patra - charakterizuje typy lesů - vyjmenuje nejčastější druhy listnatých a jehličnatých stromů - vysvětlí význam lesů v krajině - uvede zástupce bezobratlých živočichů, plazů, ptáků a savců žijících v lese - rozdělí živočichy podle způsobu obživy - dělí živočichy podle teploty jejich těla - chápe nutnost pomoci živočichům v zimním období - rozlišuje lesní živočichy podle stop	- živočichové - Živá příroda od podzimu do zimy - ekosystém les - rostliny našich lesů - živočichové našich lesů - příroda v zimě	EV 3 - lidské aktivity a problémy životního prostředí OSV 3 – seberegulace VDO 1 – občan, spol. a škola EV 4 vztah člověka k prostředí- prostředí a zdraví VDO 2 – občan, o.spol. a stát OSV 10 – řešení problémů OSV 7 – mezilids. vztahy	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- definuje pojem vzduch, voda, minerály (nerosty), horniny, půda a slunce - vlastními slovy popíše koloběh vody v přírodě - definuje vodu oceánskou a pevninskou - definuje pojem ložiska nerostných surovin - uvede a popíše nejrozšířenější minerál v ČR - rozdělí horniny na vyvřelé a usazené - vysvětlí pojem energetické suroviny - vyjmenuje různé měřicí přístroje - zná základní jednotky délky, hmotnosti, teploty a času - objasní pojem bod mrazu a varu - třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek - rozliší základní rostliny a živočichy žijící na poli - charakterizuje pojem pole - vyjmenuje základní zástupce obilnin, okopanin, luskovin, olejnin, píceňin a textilních plodin - objasní pojem plevel, pozná některé zástupce plevelů - vyjmenuje typické zástupce živočichů našich polí - vysvětlí pojem tažní a stálí ptáci - rozdělí živočichy podle způsobu obživy - uvede příklady potravního řetězce	Neživá příroda - součásti neživé přírody - nerosty a horniny - vlastnosti látek - Živá příroda od jara do léta - ekosystém pole - rostliny našich polí - živočichové našich polí		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- rozlišuje základní rostliny a živočichy žijící na louce - definuje pojem louka - charakterizuje typické znaky lučních trav - uvede základní byliny na louce - objasní pojem léčivé a jedovaté byliny a uvede příklady - dělí živočichy žijící na louce podle stavby těla - vyjmenuje zástupce bezobratlých živočichů žijících na louce - charakterizuje pojem park - vyjmenuje typické zástupce rostlin a živočichů - vysvětlí význam parků - vyjmenuje typické zástupce živočichů žijících v okolí lidských obydlí - uvede příklady ovocných stromů a keřů - dělí zeleninu podle částí těla - rozlišuje domácí zvířata hospodářská a chovaná pro radost - vysvětlí pojem drůbež, kur domácí, tur domácí, skot - uvede názvy hospodářských zvířat pro samce, samici a mládě - objasní důvody chovu hospodářských zvířat - charakterizují základní znaky psa domácího a kočky domácí	- ekosystém louka - rostliny na loukách - živočichové na loukách - ekosystém park - ekosystém lidských obydlí - rostliny v okolí lidských obydlí - živočichové v okolí lidských obydlí		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- vyjmenuje typické živočichy žijící volně v blízkosti lidských obydlí a popíše způsob jejich života - rozeznává vodní toky a vodní nádrže - rozlišuje základní znaky řek, potoků, jezer, rybníků a přehrad - vyjmenuje základní rostliny našich vod a jejich okolí - rozeznává dva druhy sladkovodních ryb: všežravé a masožravé - vyjmenuje obojživelníky a plazy našich vod - rozeznává základní druhy ptáků a savců u našich vod - vysvětlí význam půdy, lesů a vodních toků - vlastními slovy uvede možnosti, jak chránit přírodu - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí, v modelové situaci prokáže schopnost se účinně bránit - popíše význam Slunce pro život na Zemi - objasní střídání dne, noci a ročních období jako důsledek pohybu Země ve vesmíru - zná telefonní čísla tísňového volání - uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou - rozpozná život ohrožující zranění - ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc	- ekosystém rybník - rostliny a živočichové rybníků - ekosystém potok a řeka - rostliny a živočichové potoků a řek - Člověk a příroda - Lidé a čas - orientace v čase – kalendáře, denní režim, roční období - Člověk a jeho zdraví - péče o zdraví, první pomoc - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události -předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek -vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení - vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci - rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	- mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém - osobní bezpečí, návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty, počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - bezpečné chování v silničním provozu – dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) - Lidé kolem nás - soužití lidí - chování lidí - právo a spravedlnost		

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět**
 Vyučovací předmět: **Přírodověda**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - vysvětlí pojmy „živá příroda“, „neživá příroda“ a „lidské výtvary“ - uvede příklady zástupců a objasní vzájemnou propojenost - vysvětlí podmínky života na Zemi a závislost živé přírody na neživé přírodě - charakterizuje význam podmínek života na Zemi - rozliší vybrané horniny a nerosty, jmenuje vybrané nerostné suroviny a uvádí jejich význam a využití - uvědomuje si význam elektrické energie pro člověka, uvede druhy elektráren a jejich dopad na životní prostředí, rozliší obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje - vysvětlí pojem „zvětrávání“, uvede příklady zvětrávání a vyjmenuje faktory, které zvětrávání způsobují - uvede, jak půda vzniká a jaký má význam pro život na Zemi	Rozmanitost přírody Jsme součástí přírody Člověk v přírodě - živá a neživá příroda, lidské výtvary Člověk a neživá příroda - podmínky života na Zemi – vzduch, voda, živiny z půdy, teplo a světlo ze Slunce Nerosty a horniny - nerostné suroviny: nerudní suroviny, rudy, energetické suroviny - člověk a energie, elektrická energie, elektrárny, elektrické spotřebiče, obnovitelné a neobnovitelné přírodní zdroje - vznik půdy a její význam		Dle možnosti vycházka/exkurze do přírody, návštěva muzeí a jiných institucí

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi - popíše postavení Země ve vesmíru - objasní střídání dne a noci, ročních období - charakterizuje Měsíc a jeho fáze, vyhledá v kalendáři symboly fází Měsíce a uvede (odhadne) význam těchto symbolů - ve skupině se spolužáky znázorní pomocí globusu a jiných vhodných pomůcek pohyb Země a ostatních planet sluneční soustavy kolem Slunce - znázorní na obrázku podnebné pásy, pojmenuje je a charakterizuje jejich teplotní podmínky - seznámí se s jednotlivými přírodními krajinami, uvede typické podnebí, rostliny a živočichy - prakticky zhotoví vybranou přírodní krajinu - seznámí se se životem v oceánech a mořích oceánů, v encyklopedii vyhledá mořské živočichy - na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých organismů a neživé přírody - uvede příklady přizpůsobení rostlin a živočichů - vysvětlí význam botanických a zoologických zahrad - charakterizuje podnebí ČR, uvede různá společenstva a jmenuje typické rostliny a živočichy	Člověk a vesmír - Slunce a sluneční soustava - vesmír, galaxie, souhvězdí, hvězdy - Země ve vesmíru – pohyby Země - gravitační síla, střídání dne a noci, roční období - práce s globusem - Měsíc a fáze Měsíce Člověk a živá příroda - rozmanitost podmínek života na Zemi - podnebné pásy a život v různých podnebných pásích - přírodní krajiny - přizpůsobivost rostlin a živočichů	OSV 1 poznávání OSV 8 – komunikace OSV 7 - rozhodování	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- charakterizuje jednotlivé skupiny živých organismů: bakterie, sinice a jiné mikroorganismy, houby, rostliny, živočichové - provede vybrané praktické činnosti: založí sbírku přírodnin, vypěstuje rostliny, založí herbář, provede pozorování a jeho záznam apod. - vyjmenuje společné znaky života člověka s ostatními živočichy - vyhledá v encyklopediích a stručně popíše funkce některých orgánů a orgánových soustav člověka - popíše vznik a vývoj jedince, jednotlivé etapy lidského života - uvede potřeby a životní projevy člověka, vybrané vývojové etapy - na konkrétních příkladech zdůvodní význam ohleduplného chování k druhému pohlaví - objasní význam osobní a intimní hygieny, denního režimu - sestaví jídelníček podle základních zásad správné výživy - uvede příklady stresových situací, navrhne, jak stresu čelit a předcházet - sestaví svůj denní režim podle zásad zdravého způsobu života, zohlední v něm oprávněné požadavky blízkých - uvede příklady pozitivních a negativních reklamních vlivů - na modelových pokladech převede osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	- ČR – oblast mírné podnebného pásu - společenstva živých organismů na území naší vlasti - třídění živých organismů Člověk a jeho zdraví Člověk je součástí přírody - společné znaky s ostatními živočichy - lidské tělo a vnitřní stavba lidského těla - funkce některých orgánů a orgánových soustav Vývoj jedince - pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou - základny lidské reprodukce - základy sexuální výchovy - partnerství a rodičovství		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- posoudí negativní vliv kouření, alkoholu, drog, násilí, hracích automatů, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií apod. na kvalitu lidského života - dodržuje pravidla silničního provozu, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista - uvede (na modelových situacích předvede), jak bude postupovat v krizových situacích (, přírodní a ekologické katastrofy, teroristický útok apod.) - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví (šikana, týrání, zneužívání) - na modelových příkladech předvede základní úkony první pomoci a přivolání pomoci v různých situacích (aplikuje znalost telefonních čísel: 150, 155, 158, 156) - pojmenuje správně základní části lidského těla - vysvětlí, proč (jak) se musí chránit před stykem s cizí krví (úrazy, nalezené injekční stříkačky aj)	- péče o zdraví, správná výživa, zdravý životní styl - intimní a duševní hygiena - sociálně patologické jevy - návykové látky - bezpečné chování v silničním provozu – dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky) mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém -osobní bezpečí, krizové situace – šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích - první pomoc		

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- vysvětlí pojmy HIV, „AIDS - uvede společné a odlišné znaky člověka a ostatních živočichů - zná zásady poskytnutí první pomoci - uvede příklady lidských výrobků a vysvětlí, z jakých surovin jsou vyrobeny a k čemu slouží - seznámení se s průmyslovou výrobou vybraných výrobků a popíše ji, zakreslí proces pokusu - uvede zařízení sloužící k příjmu informací a jejich význam při praktických činnostech - ověří si význam jednoduchých strojů a zařízení pro usnadnění práce, pokusí se vysvětlit výsledky - uvede souvislosti mezi vzhledem krajiny, kvalitou životního prostředí a činností člověka - zhodnotí dopad některých konkrétních činností člověka na přírodu, rozliší, které z nich mohou prostředí a zdraví člověka podporovat, a které poškozovat - zhodnotí příčiny, důsledky (příp. odpovědnost lidí) u konkrétních vybraných živelných pohrom a ekologických katastrof - uvede základní zásady chování a jednání v těchto situacích, na konkrétních příkladech popíše činnost jednotlivých složek IZS	- HIV/AIDS - odlišné znaky člověka od ostatních živočichů - Člověk a lidské výtvořy - člověk zpracovává výrobky - člověk přijímá informace - člověk si dokáže svou práci usnadnit - chráníme přírodu - vztah člověka k životnímu prostředí		

Vzdělávací oblast : **Člověk a jeho svět**
Vyučovací předmět : **Vlastivěda 4. – 5. ročník**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět **Vlastivěda** vychází ze vzdělávací oblasti **Člověk a jeho svět** RVP ZV. V návaznosti na vyučovací předmět **Prvouka** přináší žákům základní poznatky o významných přírodních, hospodářských, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí a o výsledcích jejich činnosti. Seznamuje žáky s nejvýznamnějšími osobnostmi a událostmi regionálních, národních a evropských dějin, integruje poznatky, dovednosti a zkušenosti z vyučování a osobního života žáků s dalšími informacemi z tisku, rozhlasu, televize, uvádí je do souvislostí a v potřebné míře zobecňuje. Vzdělávací obsah předmětu a převážně činnostní charakter výuky směřují zejména k tomu, aby si žáci přirozeným způsobem vytvořili kladný vztah ke své rodině, škole, obci, regionu a zemi, ve které žijí a současně, aby nabyli povědomí sounáležitosti se zeměmi integrované Evropy a s jinými demokratickými zeměmi světa. Hlavním cílem předmětu je vybavit žáka dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity, a vytvořit mu podmínky pro jeho pozdější orientaci a uplatnění ve společnosti (v rámci České republiky i ostatních zemí Evropské unie).

Obsahové, časové organizační vymezení předmětu

Vlastivěda

- je realizována ve 4. ročníku - 2 hod. týdně
- v 5. ročníku - 2 hod. týdně
- vlastivěda se realizuje ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět
- vzdělávací obsah je rozdělen na pět tematických okruhů, ve vlastivědě se realizují tři okruhy

Místo, kde žijeme

- chápání organizace života v obci, ve společnosti
- praktické poznávání místních, regionálních skutečností, s důrazem na dopravní výchovu
- postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

Lidé kolem nás

- upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
- uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
- seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě
- směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

Lidé a čas

- orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
  - snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti
- organizace- žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně s využíváním různých forem práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů

- učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní

- učí se vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny
- využívá časové údaje – učí se rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální

- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- učitel vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanská

- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)
- projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní

- uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Člověk a jeho svět

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

1. stupeň

MÍSTO, KDE ŽIJEME

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy a polokouli
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického
- zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

Učivo

domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště

škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace

obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť

okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany

regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod

naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR

Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování

mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky

LIDÉ KOLEM NÁS

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy
- poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)

Učivo

rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní, zaměstnání

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, obchod, firmy, zájmové spolky, politické strany, církve, pomoc nemocným, sociálně slabým, společný „evropský dům“

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání a korupce, právní ochrana občanů a majetku včetně nároku na reklamaci, soukromého vlastnictví, duševních hodnot

vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura

základní globální problémy – významné sociální problémy, problémy konzumní společnosti, nesnášenlivost mezi lidmi, globální problémy přírodního prostředí

LIDÉ A ČAS

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek
- rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik
- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik
- objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů

Učivo

orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období

současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny

regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost

báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Učební plán předmětu Vlastivěda

ročník	4.	5.	celkem hodin
časová dotace	1	1	2
disponibilní hodiny	1	1	2
týdenní dotace celkem	2	2	4

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět**
 Vyučovací předmět: **Vlastivěda**
 Ročník: **4.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu - uvede významné podniky a hospodářské aktivity v regionu - určí světové strany v přírodě a podle mapy - rozliší náčrt, plán a základními typy map, vyhledá jednotlivé údaje, vysvětlí smluvní značky - popíše polohu ČR v Evropě - předvede dovednost práce s mapou, ukáže na mapě polohu ČR a sousedních států. - uvede základní informace o podnebí ČR a základních podnebných pásmech - vyhledá na mapě hlavní vodní toky, pohoří a nížiny ČR - vyhledá hlavní města jednotlivých krajů ČR - uvede hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam - vyhledá z dostupných informačních zdrojů typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hosp. a kultury, posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, správního a vlastnického - charakterizuje státoprávní uspořádání ČR - uvede nejvýznamnější velkoplošná chráněná území přírody regionu a ČR - ve skupině se spolužáky sestaví základní pravidla soužití ve škole - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na	Místo, kde žijeme - místní oblast, region – zdroje, výroba, služby - poloha a povrch ČR - grafické znázornění povrchu – mapy, plány - orientační body a linie - světové strany - zvláštnosti krajů a oblastí ČR - státní zřízení a politický systém v ČR - státní správa a samospráva, armáda ČR - státní symboly - současný stav a aktuální problémy životního prostředí v regionu, v ČR Lidé kolem nás - základní lidská práva a práva dítěte, principy demokracie, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality,	VDO 1 – občanská společnost a škola OSV 6 – poznávání lidí OSV 7 – mezilidské vztahy OSV 1 – rozvoj schopnosti poznávání	Projekty: Evropský den jazyků Barevný podzim

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
společném postupu řešení - uvede základní lidská práva a práva dítěte - uvede příklady ze svého okolí, ve kterých dochází k porušování lidských práv a demokratických principů - rozumí formám vlastnictví, spoření, riziku půjček, typům příjmů a výdajů - chápe důsledky zadlužení - orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - vysvětlí pojem "kultura"; na konkrétních příkladech ze svého okolí uvede různé podoby a projevy kultury; uvede konkrétní příklady kulturních institucí - charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie - na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost - konkrétním způsobem využije archiv, knihovnu, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti	rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům - práva a povinnosti žáků školy - právní ochrana občanů a majetku, korupce, nárok na reklamaci - formy vlastnictví, příjmy a výdaje, spoření a rizika půjček, dluhy - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné - hmotný a nehmotný majetek - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky - podoby a projevy kultury, kulturní instituce Lidé a čas - orientace v čase a časový řád, určování času - dějiny jako časový sled událostí - kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období - proměny způsobu života v našem regionu	VDO 2 – občan, občanská společnost a stát VDO 3 - formy participace občanů v politickém životě VDO 4 - principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování	Projekty: Evropský den jazyků Barevný podzim

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- porovná a zhodnotí na konkrétních příkladech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti (uvede regionální specifika) - objasní historické důvody státních svátků a významných dnů - převypráví spolužákům některou z pověstí (vázanou na nejbližší region) - stručně charakterizuje historický přínos vybraných významných osobností českých dějin (regionu, obce)	- bydlení, předměty denní potřeby v historickém vývoji - regionální památky – péče o památky - báje, mýty, pověsti – minulost kraje, předků, domov, vlast, rodný kraj - Staré pověsti české - nejstarší osídlení naší vlasti – Keltové, Germáni, Slované - Velká Morava, Přemyslovci - život ve městech a na zámcích - Karel IV., Jan Hus, Jan Žižka - Jiří z Poděbrad - Jagellonci - Nástup Habsburků (Rudolf II.)		Projekty: Evropský den jazyků Barevný podzim

Vzdělávací oblast: **Člověk a jeho svět**
 Vyučovací předmět: **Vlastivěda**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - charakterizuje svými slovy vývojové etapy historie naší vlasti, popíše způsob života lidí v různých etapách historie - na konkrétních příkladech porovná minulost a současnost - konkrétním způsobem využije archiv, knihovnou, sbírky muzeí a galerií jako informační zdroj pro pochopení minulosti - porovná a zhodnotí na konkrétních příkladech způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti (uvede regionální specifika) - objasní historické důvody státních a významných dnů - stručně charakterizuje historický přínos vybraných významných osobností českých dějin (regionu, obce) - prokazuje orientaci v základních dějinných meznících, objasní souvislosti mezi historickými období, chápe dějinný kontext vybraných událostí a problémů	Lidé a čas - doba pobělohorská - život v barokní době - ve školních lavicích J. A. Komenský - světlo rozumu – osvícenství – Marie Terezie, Josef II., reformy - život na vesnici v 18. století - manufaktury a první stroje, vynálezci - obrození měšťanské společnosti – národní obrození, buditelé českého národa - z poddaného člověka občan – nespokojenost s Habsburky, rok 1848 - stroje ovládly život – továrny, elektřina, doprava - národ sobě – vznik Rakousko-Uherska, rozvoj kultury a umění - Češi a Němci – rozchod národů - Směřujeme k samostatnosti – 1. sv. válka, vznik Československa - tvář Československa - válečná a poválečná léta – protektorát Čechy a Morava, 2. sv. válka - od totalitní moci k demokracii	EGS 1 – zvyky a tradice národů	Dle okolností a možností návštěva muzea, výstav, galerií. Možné tematické exkurze dle okolností.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - ve skupině se spolužáky sestaví základní pravidla soužití ve škole - rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení - uvede základní lidská práva a práva dítěte - uvede příklady ze svého okolí, ve kterých dochází k porušování lidských práv a demokratických principů - rozumí formám vlastnictví, spoření, riziku půjček, typům příjmů a výdajů - chápe důsledky zadlužení - orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy - vysvětlí pojem "kultura"; na konkrétních příkladech ze svého okolí uvede různé podoby a projevy kultury; uvede konkrétní příklady kulturních institucí	Lidé kolem nás - základní lidská práva a práva dítěte, principy demokracie, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům - práva a povinnosti žáků školy - právní ochrana občanů a majetku, korupce, nárok na reklamaci - formy vlastnictví, příjmy a výdaje, spoření a rizika půjček, dluhy - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné - hmotný a nehmotný majetek - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení, banka jako správce peněz, úspory, půjčky - podoby a projevy kultury, kulturní instituce	VDO 1 – škola jako model demokratické společnosti, demokratické Vztahy ve škole, demokratická atmosféra VDO 2 – občan jako odpovědný člen společnosti VDO 2 – přijímá odpovědnost za své postoje a činy, práva a povinnosti občana MV 1 – poznávání vlastního kulturního zakotvení MV 2 – vztahy mezi kulturami MV 3 – rovnocennost všech etnických skupin a kultur	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - zprostředkuje ostatním spolužákům zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti a v jiných zemích - orientuje se na mapě, ukáže polohu sousedních států - charakterizuje vybrané státy - objasní zásadní události a význam významných osobností v dějinách vlasti - vyhledá na mapě evropské státy a významná evropská města - vysvětlí pojmy: Evropská unie, rozliší znak EU; uvede některé výhody členství ČR v EU - uvede některý významný globální (lokální, společenský, apod.) problém a navrhne způsob řešení - zná základní principy chování za běžných rizik a mimořádných událostí - porovná světadíly a oceány podle velikosti, popíše podle mapy jejich polohu na Zemi - pracuje s mapou, popíše polohu, povrch hospodářství, faunu a flóru Evropy - rozpozná a charakterizuje podnebné pásy	Místo, kde žijeme - orientace na mapě, barvy, značky, měřítko mapy - kde jsme byli o prázdninách - kraje ČR, krajské město - Praha – hlavní město ČR - 28. 10. – ČSR – T. G. M. <i>Středočeský kraj</i> - seznámení s ostatními kraji ČR (video, encyklopedie) - Česká republika – demokratický stát - ČR – součást společenstva hospodářsky vyspělých států - rizika v přírodě v našem regionu – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi - <i>Evropa</i> – sjednocující se světadíl, státy střední Evropy - sousední státy ČR - Evropa – jeden ze světadílů, poloha Evropy - povrch Evropy – nížiny a vysočiny <i>Vodstvo v Evropě</i> - podnebí, rostlinstvo a živočišstvo v Evropě - hospodářství a obyvatelstvo Evropy - cestujeme po Evropě – vlastní zkušenosti žáků	EGS 1 – naši sousedé v Evropě EGS 1 – zvyky a tradice národů EGS 2 – mezinárodní setkávání, životní styl a vzdělávání mladých Evropanů EGS 3 -jsme Evropané EGS 1 - Evropa s svět nás zajímá EGS 2 - objevujeme Evropu a svět , státní a evropské symboly EGS 2 – Den Evropy EGS 3 – co Evropu spojuje a co ji rozděluje	

Učební plán vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast	Vyučovací předměty	1.	2.	3.	4.	5.	Min. časová dotace	Dis. hod.	Celkem
Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2+1			12	3	15
	Přírodověda				2	2			
	Vlastivěda				1+1	1+1			

Školní vzdělávací program

UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence – umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddelitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova. Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V

etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe *obsahovými doménami* hudební výchovy.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi – sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejetému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření.

Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.

Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddelitelné součásti lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevů a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
Vyučovací předmět: **Hudební výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti RVP ZV *Umění a kultura*. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Tuto potřebu předmět podněcuje, rozvíjí a kultivuje. Hudební výchova by měla být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, ctít schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Vyučovací předmět Hudební výchova usiluje o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností v různých oblastech svého života a obohatili tak své estetické vnímání a prožívání světa.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění a aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace.

Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hud. schopností, jež se následně projevují individuálními hud. dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hud. pohybovými, hud. tvořivými a poslechovými.

-Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

-Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

-Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest.

-Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a „interpretovat“.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět hudební výchova je povinný vyučovací předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (celkem 9 hodin). Učební osnovy předmětu umožňují konkretizovat učivo i jeho náročnost na základě učitelovy znalosti úrovně hudebního rozvoje jednotlivých žáků a podmínek ve škole. Volba vhodných didaktických prostředků je zcela závislá na učitelově rozhodnutí.

Výuka Hudební výchovy probíhá ve specializované učebně hudební výchovy (zejména pro žáky 1. stupně), ve vhodných kmenových třídách a jiných vhodných prostorách školy (sál školního klubu apod.). Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i

návštěvou výchovných koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách. Žáci se o hudbě a svých zážitcích z ní učí hovořit. Používají při tom pojmy a hudebně naukové poznatky, které jsou vyvozovány ze znějící hudby a aplikovány ve všech hudebních aktivitách. Při hodnocení výsledků práce žáků přihlíží vyučující především k jejich přístupu k celému múzickému komplexu hudebních činností, ke snaze spolupracovat s ostatními, a k úsilí o co nejlepší výsledek. Je možné zohlednit i případnou jednostrannou zaměřenost žáka na určitý typ hudebních činností.

Cíle vyučovacího předmětu

- Umožnit žákům rozvíjení hudebních znalostí, získání vztahu k hudbě a umění.
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.
- Vytvářet u žáků potřebu projevit pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací, rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i přírodě.
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, učit je žít společně s ostatními lidmi.
- Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi.

Klíčové kompetence :

Kompetence k učení

- vést žáky k tomu, aby se naučili rozumět obecně používaným termínům oblasti hudební a aby s nimi dovedli zacházet, vyhledat je a třídit je.
- Ukázat žákům, že přehled v oblasti hudebního umění jim umožní prožitky z tohoto oboru lidské činnosti intenzivněji prožívat.
- vést žáky na základě jejich dispozic k intonačně čistému a rytmickému jednohlasému zpěvu.
- Žák kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

- Předkládat žákům dostatečné množství estetických prožitků a poskytnout dostatek prostoru k tomu, aby si uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě.
- vést žáky ke kritickému posuzování žánrů a stylů hudby, nacházet jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- Využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechat se odradit případným nezdarem a hledat konečné řešení problému.
- Sledovat vlastní pokrok při zdolávání problému

Kompetence komunikativní

- vést žáky k tomu, aby vnímali i mimojazykové vyjadřování a aby sami tuto komunikaci využívali (reagovat pohybem na hudbu - tempo, rytmus, melodie)
- ukázat žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něj reagovat může být přínosem.
- poskytnout dětem dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu, estetickému projevu v oblasti hudby, dát adekvátní prostor i žákům netalentovaným, umožnit jim alternativní způsoby komunikace v oblasti hudební.
- porozumět různým typům textů a záznamů, obrazovým materiálům, běžně užívaným gestům, zvukům, reagovat na ně a tvořivě je využívat ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení se do společenského dění.
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

- vysvětlit a vybudovat zásady společenského chování na kulturních akcích
- vést žáky k vzájemnému naslouchání a toleranci, umožnit každému žákovi zažít úspěch
- podílet se na utváření příjemné atmosféry ve třídě, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými přispívat k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby o ni požádat.

Kompetence občanské

- vysvětlit žákům respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví.
- budovat v dětech pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.
- vést žáky, aby se aktivně zapojovali do kulturního dění školy a obce.

Kompetence pracovní

- vysvětlit žákům jak správně používat pomůcky na výuku hudební výchovy a jak o ně pečovat.
- objasnit žákům základní pravidla pro grafický záznam hudby.
- při samostatné práci jsou žáci vedeni ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržují vymezená pravidla.
- vedeme žáky k vytváření pozitivního vztahu k hudebním činnostem.
- pomáháme hudebně nadaným žákům ve volbě vhodného povolání, ve kterém svůj talent mohou uplatnit.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova

Očekávané výstupy – 1. období

Žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hud. forem
- využívá jednoduché hud. nástroje k doprovodné hře
- reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hud. nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálněinstrumentální

Očekávané výstupy – 2. období

Žák

- zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlasu v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metroritmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny
- ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

pěvecký a mluvní projev – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách

intonace a vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem

hudební rytmus – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu orientace v notovém záznamu vokální skladby – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby

rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu

reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

hra na hudební nástroje – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)

záznam hudby – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby

vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální

tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

pohybový doprovod znějící hudby – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění

pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla – pantomima, improvizace

pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické

orientace v prostoru – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby –postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užitá ve skladbě (zvukomalba, dušmalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla

hudební dílo a její autor – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)

hudební styly a žánry – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům

)interpretace znějící hudby – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastní soudů a preferencí

Učební plán předmětu

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem hodin
časová dotace	1	1	1	1	1	5
disponibilní hodiny	0	0	0	0	0	0
týdenní hodiny celkem	1	1	1	1	1	5

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **1.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - osvojí si 10 nových písní, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti – uvolněně, intonačně a rytmicky správně zpívá ve sboru, ve skupině, sólo (dobrovolně), texty písní zná z paměti - nacvičuje hlavový tón, zpívá s oporou bránice - při zpěvu správně otevírá ústa, dovede zazpívat brumendo a na neurčitý vokál, při zpěvu netísí hrudník - dodržuje zásady hlasové hygieny - zopakuje zpívané nebo hrané rytmicko melodické motivy - melodizuje jednoduché texty (jména, říkadla) - zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu (později i harmonického doprovodu) - technicky správně používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - správně zvolí improvizovaný nástroj podle charakteru doprovázené písně nebo tance a použije je rytmicky vhodně - podle svých možností předvede hru na triangel, zvonkohru, a některé tradiční hudební nástroje - zapojí se alespoň do dvou hudebně pohybových her - doprovází zpěv nebo pohyb tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy	<u>Vokální činnosti, nácvik písní</u> - osvojování nových písní - správné tvoření tónu - správná výslovnost (otevírání úst, brumendo, neurčitý vokál) - uvolňovací cviky - zásady hlasové hygieny - intonační a rytmických schopnosti - sjednocení hlasového rozsahu (c1-a1) - zpěv sboru nebo skupiny s oporou učitelova hlasu nebo melodického nástroje - harmonický doprovod k dobře zvládnutému zpěvu Instrumentální činnost - jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - improvizované hudební nástroje k doprovodu zpěvu nebo pohybu - melodický doprovod (ostinato, prodleva) Hudebně pohybové činnosti - hudebně pohybové hry - prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod	OSV - osobnostní rozvoj - kreativita. OSV - kreativita OSV - sebezpoznání a sebezpojetí - komunikace OSV - poznávání - psychohygieny	- Orffův instrumentář - improvizované nástroje - obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - pochoduje na počítání, se zpěvem a podle hudby - rozlišuje hudbu mírnou a ráznou - individuálně nebo ve skupině předvede různé druhy chůze s hudebním doprovodem - používá ve správných souvislostech pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie - předvede pokus o „balet“ a „tanec“ na populární hudbu - dovede v klidu vyslechnout krátkou ukázkou symfonické hudby, kytary; v koncertním i folkovém provedení - rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe, zvuk a tón, mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský, dětský, zpěv sólisty a sboru, píseň a nástrojovou skladbu - podle zvuku a tvaru pozná nejznámější hudební nástroje	- pochod, pochod se zpěvem - ukolébavka - různé druhy chůze s hudebním doprovodem - pohybové reakce na hudbu - improvizovaný pohyb na poslouchanou hudbu Poslechové činnosti - poslech hudebních skladeb různých žánrů - výchova k toleranci různých žánrů - fanfáry, ukolébavky, hymna ČR - rozlišování tónů, zvuků, zpěvních hlasů, vokální a nástrojové hudby - nejznámější hudební nástroje	OSV – osobnostní rozvoj – kreativita. OSV -sebepoznání a sebepojetí -komunikace – poznávání , psychohygienu	- obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **2.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - zazpívá z paměti alespoň 5 písní, pokusí se zazpívat kánon - dle individuálních možností čistě a rytmicky správně zpívá s doprovodem i bez doprovodu (měkké nasazení, vyrovnávání vokálů, hlavový tón, opora bránice) - při zpěvu správně dýchá - vysvětlí význam rozezpívání (prakticky uplatňuje) - zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu - melodizuje texty, aplikuje hudební dialog, při zpěvu reaguje na předejru, mezihru, dohru - reaguje na dirigenta (dynamika, tempo) - při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu - vytleská rytmus textů se čtvrtovými a osminovými hodnotami - vhodně použije dětský instrumentář a improvizované nástroje jako vlastní doprovod k rytmizaci textu, sborové recitaci, vlastnímu zpěvu - aktivně se zapojí do 3 hudebně pohybových her - ovládá prvky hry na tělo a doprovází tímto způsobem zpěv svůj nebo spolužáků - dokáže pohybem vyjádřit výraz a náladu hudby - zvládá jednoduchý taneční pohyb ve dvojici - zatančí mazurku	Vokální činnosti - osvojování nových písní, kánon - zpěv sólo, skupiny, sboru; správná artikulace, vyrovnávání vokálů, měkké nasazení, hlavový tón, opora bránice - pěvecké dýchání, hlasová hygiena - sjednocování hlasového rozsahu c1 – h1 - funkce rozezpívání, praktické provádění - ozvěna, vzestupná a sestupná řada na různé texty, trojzvuk - hudební dialog, doplňování dvoutakt. motivu na čtyřtaktovou frázi, melodizace textu - dynamika, tempo, reakce na dirigenta - stoupání a klesání melodie Instrumentální činnost - rytmická cvičení, rytmizace textů - práce s dětským instrumentářem a improvizovanými nástroji - melodický doprovod (ostinato, prodleva, dud. kvinta, T a D) Hudebně pohybové činnosti - práce nejméně se 3 hud. poh. hrami - hra na tělo, vzestupná a sestupná řada - pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady (tempo, dynamika) - prvky tanečního pohybu držení ve dvojici, chůze ve 3/4 taktu - mazurka	OSV - sebepoznání a sebezpečí - OSV - kreativita. - OSV - komunikace - OSV - seberegulace a sebeorganizace - OSV - kreativita.	Orffův instrumentář - improvizované nástroje

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - dokáže v klidu vyslechnout krátké hudební ukázky různých žánrů - zdůvodní nutnost tolerance v hudbě i jiných oblastech života - vyslechne hru na trubku, klarinet, pozoun, kontrabas, baskytaru, velký a malý buben, při poslechu rozliší tyto hudební nástroje - vysvětlí rozdíl ve stavbě hudebních nástrojů	Poslechové činnosti - práce s nejméně 4 poslechovými skladbami - lidová píseň a píseň vytvořená skladatelem; písně pro děti, populární písně pro děti - poslech dětského sboru s doprovodem - ukázka práce dirigenta - tolerance k různým hudebním žánrům - dalšími hudební nástroje, jejich pozorování a poslech (trubka, klarinet, pozoun, kontrabas, baskytara, velký a malý buben)	OSV - rozvoj schopnosti poznávání	- obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **3.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - zazpívá nejméně 5 písní z paměti, rozlišuje tónorod - předvede správné rozezpívání (jako rozcvičku a ke zvyšování hlasového rozsahu) a dodržuje pravidla hlasové hygieny - aplikuje další prvky pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení) - při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu - zapojí se do vokální hry s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - zazpívá ve skupině kánon - reaguje na gesta dirigenta - orientuje se ve složitější rytmicke a melodizaci textů - zapojí se do instrumentální hry s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků - doplňuje zpěv spolužáků dvoutaktovou mezihrou - dovede se zapojit do 3 hudebně pohybových her - pohybově vyjádří charakter melodie, tempo, dynamiku a citový prožitek hudby - zkouší tančit polku, sousedskou, menuet polonézu, tvoří pohybové kreaace na rock - taktuje 2/4 a 3/4 takt, umí vyjádřit lehké a těžké doby	Vokální činnosti, nácvik písní - práce s písněmi v dur i v moll - rozezpívání, hlasová hygiena - další pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení, pauza) - melodie postupující v krocích a skocích, melodie lomená - motiv, předvěti, závětí - průprava k dvojhlasu, kánon - změny tempa a dynamiky - rytmizace a melodizace v 2/4, 3/4, a 4/4 taktu Instrumentální činnosti - instrumentální hra s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu s využitím hodnot půlových, čtvrtových i osminových - hra dvoutaktových meziher Hudebně pohybové činnosti - práce s nejméně 3 hud. poh. hrami - taneční kroky; třídobá chůze v kruhu, dvoudobá chůze v průpletu, přísuvný krok - tance starší i moderní (tanec vedvojicích) - taktování, vyjádření lehkých a těžkých dob	OSV - sebepoznání a sebepojetí - OSV - kreativita. - OSV - komunikace - OSV - seberegulace a sebeorganizace - OSV - kreativita.	Orffův instrumentář - improvizované nástroje

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - v klidu sleduje kratší symfonické nebo nástrojové skladby - rozliší hru na violoncello, akordeon, lesní roh, tubu, cemballo, syntetizátor, činely - rozliší hudbu podle její společenské funkce - napíše, čte, vyhledá a označí pomlku (celou, půlovou, čtvrtřovou, osminovou) - správně do osnovy napíše houslový klíč - rozezná a pojmenuje noty c1-a1	Poslechové činnosti - Práce s nejméně 4 poslechovými skladbami (drobné skladby B. Smetany a A. Dvořáka) - Epizody ze života skladatelů poslouchané hudby - Hudební nástroje: violoncello, akordeon, lesní roh, tuba, cemballo, syntetizátor, činely (podoba, zvuk) - Hudba k zábavě, slavnostní hudba, hudba k tanci (dříve a dnes)	OSV - rozvoj schopnosti poznávání	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**

Vyučovací předmět: **Hudební výchova**

Ročník: **4.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti a zazpívá je ve skupině nebo sólo - ve sboru z paměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o její historii - zazpívá staccato, legato, naváže tóny; přetransponuje slyšené hluboké nebo vysoké tóny do zpěvní polohy - zapojí se do hudební hry s tónovou řadou - dle individuálních dispozic intonuje půltóny - rozpozná předvěti a závěti, vytvoří je - zazpívá durovou stupnici na vokály (nebo C dur na jména not) - provede melodizaci a rytmiizaci textů, obmění hudební modely - předvede správnou orientaci v notovém záznamu a jeho sledování při zpěvu - technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - zapojí se nejméně do 4 hudebně pohybových her nebo tanců - improvizuje při tanci - pohybem vyjádří výraz a náladu hudby - izolovaně i při tanci předvede krok poskočný, cvalový a krok se zhoupnutím ve 3/4 taktu - správně taktuje k hudební produkci na 2 a 3 doby	Vokální činnosti - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie - sjednocování rozsahu c1 – d2, transpozice do zpěvní polohy - prvky pěvecké techniky (staccato, legato, vázání) - prodlužování výdechu - osminová řada dur - šestitónová řada moll - půltóny a celé tóny - melodizace a rytmiizace textů, obměňování modelů - orientace v notovém záznamu Instrumentální činnosti - hra na jednoduché Orffovy nástroje - přehraní melodie jednoduchých lidových písní - doprovod T a D - čtyřtaktová předehra, mezihra, dohra Hudebně pohybové činnosti - práce s nejméně 4 hud. poh. hrami nebo tanci (např.: pilky, , sousedská, polka, menuet, mazurka, prvky populární taneční hudby) - taneční kroky (poskočný, cvalový, kroky se zhoupnutím) - taneční improvizace, hra na tělo - taktování na 2 a 3 doby	OSV - sebepoznání a sebepojetí OSV - kreativita. OSV - komunikace OSV - seberegulace a sebeorganizace OSV - kreativita.	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Hudební výchova**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná zpaměti. Zazpívá také ve skupině nebo sólo - ve sboru zpaměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o jejím vzniku, správně se chová při hymně - uvědoměle použije vokální dovednosti získané v nižších ročnících (samostatně, s připomínkou učitele) - pokusí se o dvojhlas, trojhlas a polyfonní zpěv - zazpívá stupnici a kvintakord dur a moll - technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře podle notového (nebo grafického) záznamu - taktuje na 4 doby	Vokální činnosti, nácvik písní - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie, chování při hymně - další pěvecké techniky (scat, falset apod.) - upevňování vokálních dovedností získaných v nižších ročnících - střídavý dech - sjednocování hlasového rozsahu h – d2 - počátky dvojhlasu, příprava trojhlasu, trojhlasý kánon, pokus o polyfonní zpěv - synkopa, triola - stupnice a kvintakord dur a moll - rytmická cvičení Instrumentální činnosti - doprovod pomocí Orffových nástrojů - upevňování získaných dovedností z nižších ročníků - hra doprovodů podle notového záznamu, improvizace doprovodu T a D, S Hudebně pohybové činnosti - práce s nejméně 4 hudebně poh. hrami nebo tanci - kultivované pohyby odvozené z rytmické složky populární hudby, regionální lidový tanec, „jazzový“ společenský tanec (charleston, twist, jive), mateník, polka, valčík, mazurka	OSV - sebepoznání a sebepojetí OSV - kreativita. OSV - komunikace OSV - seberegulace a sebeorganizace OSV - kreativita.	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - v klidu, ale aktivně vyslechne krátké symfonické, komorní nebo nástrojové koncertní skladby - poslechem i pohledem rozpozná harfu, varhany i další hudební nástroje (z nižších ročníků) - je tolerantní i k hudebním žánrům, které nepreferuje - vysvětlí skladatelský význam uvedených skladatelů (hudebních skupin) - vysvětlí princip variace a dříve probíraných forem - čte a píše noty v rozsahu c1 – g2 (i noty s posuvkami) v houslovém klíči - vysvětlí značky, zkratky a cizí slova běžně používané v notových zápisech z 1. – 5. ročníku, reaguje na ně při hudební produkci - použije notové písmo v žádoucích tvarech - realizuje jednoduché rytmické cvičení nebo část notového zápisu (nebo alespoň předvede rytmus říkadla nebo jednoduchého textu) - zachytí rytmus a melodii notovým záznamem	Poslechové činnosti - práce s nejméně 8 poslechovými skladbami v dur i v moll - rozlišování hudby polyfonní a homofonní (vokální i instrumentální) - další hudební nástroje (harfa, varhany) - lidové kapely, rocková kapela, symfonický a velký jazzový orchestr - hudba v chrámu, na zámku, v koncertní síni a k tanci (dříve a dnes) - poslech: lidové kapely, menuet, swingová hudba 30. let, rocková hudba 60. let - významní skladatelé (hudební skupiny) a jejich tvorba (poslech, epizody ze života) – J. S. Bach, Mozart, Janáček, Novák, Beethoven (příp. další –Trojan, Hurník, Eben, Beatles, Presley, Ježek, V +W, Šlitr a Suchý, Olympic apod.) Seznámení s pojmy z hudební nauky - Seznámení s oktávami pod i nad dosud používaným rozsahem - Seznámení se synkopou, triolou, stupnicemi dur i moll s jedním # a s jedním b a jejich kvintakordy - Ukázka posuvek v předznamenání - Interval obecně, jména intervalů - Notové písmo: basový klíč, Akord. nota šestnáctinová - Rytmická cvičení - Vlastní notový záznam	OSV - rozvoj schopnosti poznávání OSV - sebepoznání a sebepojetí	- obrázky hud. nástrojů (video, magnetofon, nahrávky)

Vzdělávací oblast : **Umění a kultura**

Vyučovací předmět : **Výtvarná výchova**

Charakteristika vyučovacího předmětu – 1. stupeň

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Umění a kultura* a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa – poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se žáci naučili rozumět výtvarnému umění, jeho jazyku a významu, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivitty vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka.

Na 1.stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem výtvarného umění. S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je rozpoznávat a interpretovat vzhledem ke svým věkovým zkušenostem.

Cíle vyučovacího předmětu

- směřovat k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění
- vést k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově
- seznamovat se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik
- učit chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace
- učit užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání

Vyučovací předmět výtvarná výchova je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí. Ve vyučovacím předmětu se realizují tato průřezová témata: osobnostní a sociální výchova OSV
enviromentální výchova EV
mediální výchova MV

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni ke samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů
- učitel vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření, žáci prakticky využívají své poznatky v různých výtvarných činnostech
- žáci se učí plánovat, organizovat a vyhodnocovat své výtvarné činnosti
- žáci zaujímají a vyjadřují svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření druhých
- žáci se učí chápat umění a kulturu jako hodnotnou součást lidské existence

Kompetence k řešení problémů

- učitel vede žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů, poznávání a využívání různých výtvarných technik
- žáci samostatně kombinují různé vhodné materiály a prostředky k vyjádření svého výtvarného záměru
- žáci přemýšlí o různorodosti ztvárnění téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujímají k nim svůj postoj
- žáci využívají získaná poznání při vlastní tvorbě

Kompetence komunikativní

- žáci se zapojují do diskuse, učí se chápat umění jako možný komunikační prostředek
- poznávají, že výtvarná díla bývají všeobecně srozumitelná i beze slov
- respektují názory jiných, seznamují se různými výtvarnými kulturami
- žáci pojmenovávají vizuálně obrazné elementy, porovnávají je, snaží se vyjadřovat k různým výtvarným dílům
- učitel vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáka k uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince
- žáci se učí tvořivě pracovat samostatně i ve skupině
- učitel vede žáky ke vzájemné pomoci, kritickému hodnocení práce své i ostatních
- snažíme se prohlubovat v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění a obohacovat jejich emocionální život
- žáci se učí respektovat různorodost ztvárnění stejného motivu, možnost alternativních přístupů

Kompetence pracovní

- Žáci jsou vedeni k pozitivnímu vztahu k práci (za dobrou práci vždy pochválíme)
- žáci užívají samostatně různé vhodné výtvarné techniky, materiály a nástroje
- žáci dodržují při práci hygienická a bezpečnostní pravidla
- učitel vede žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi
- při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí, vedeme žáky k adaptaci na proměňující se pracovní podmínky
- seznamujeme žáky s různými výtvarnými profesemi (exkurze, filmy, besedy, ...)
- podporujeme talentované žáky při rozvíjení jejich nadání

Kompetence občanské

- žáci vnímají, chápou a respektují estetické požadavky na životní prostředí a úlohu výtvarných děl ve společnosti
- vedeme žáky k sebeúctě a úctě k ostatním lidem a toleranci k jejich výtvarným projevům, netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- učitel pomáhá žákům vytvořit si vlastní postoj k výtvarným dílům
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, životního prostředí a důležitosti vzájemné pomoci a spolupráce

Očekávané výstupy

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru - 1. stupeň

1. období

žák

- rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

2. období

žák

- při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a sochařský postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury -jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- **uspořádání objektů do celků** - uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** - vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama**

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** - jejich rozlišení, výběr a uplatnění -hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, sochařství, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** - hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** - jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření
- **proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění**

Učební plán předmětu Výtvarná výchova

Vyučovací předmět výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný povinný předmět v 1. až 5. ročníku následovně:
V 1. období po 1 hodině týdně v ročníku, ve 2. období 2 hodiny týdně v ročníku .

ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem hodin
časová dotace	1	1	1	2	2	7
disponibilní hodiny	0	0	0	0	0	0
týdenní dotace celkem	1	1	1	2	2	7

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
 Ročník: **1.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák -výtvarně zobrazuje okolní svět, své zážitky - rozvíjí svou představivost a fantazii - znázorňuje postavy lidí, zvířat, krajinné prvky, dopravní prostředky... - prvky syntetizuje na dějový celek - vnímá přírodu jako svět tvarů a barev - učí se pozorovat - vyhledává zajímavé přírodniny - nachází v přírodninách různé tvary a podoby, - rozlišuje vlastnosti přírodnin (tvrdé – měkké, hladké – hrubé, hebké – drsné) - poznává nejbližší okolí - zkoumá funkce - seznamuje se s tvary - hravou formou poznává barvy (husté a řídké, tmavé a světlé) - rozpíjí, zapouští barvy	Tematické práce - Naše rodina - Ilustrace pohádky - Vánoce - Velikonoce - Zážitky ze života dětí Výtvarné osvojování přírody - Listy - Otisky přírodnin - Hra s přírodními strukturami - Stavby s použitím přírodnin Výtvarné osvojování věcí - Věci kolem nás - Hračky Experimentování s výtvarnými prostředky - soutilisk - zapouštění do vlhkého podkladu	OSV - kreativita - rozvoj smyslové citlivosti	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- pracuje s plastickým materiálem - osvojuje si pracovní návyky - učí se rozlišovat a pojmenovávat zákl . prostorové tvary - seznamuje se s modely - vytváří stavby z vlhkého písku - zkouší umístit jednotlivé prvky do prostor - učí se chápat , tvořit a používat užité umění - rytmicky řadí prvky - získává zájem o umělecké dílo - vnímá ilustrace jako doplněk literárního díla	Modelování - stlačování, hnětení, válení, - figurky, jednoduché tvary Organizace prostoru - reliéfní model přírodního okolí - papírové město Dekorativní práce - dekorativní tvarový a barevný rytmus v pásu Výtvarné umění - ilustrace Josefa Lady, Jiřího Trnky - loutky	OSV - rozvíjí schopnosti poznání - znázorňuje jemu citově blízká témata - poznává nové lidi kolem sebe EV - budování správného vztahu k přírodě - vytváření estetického vztahu k přírodní skutečnosti	malba vodovými barvami vycházky

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
 Ročník: **2.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - výtvarně zobrazuje své zážitky - rozvíjí svou představivost a fantazii - znázorňuje postavy lidí, zvířat, krajinné prvky, dopravní prostředky... - prvky syntetizuje na dějový celek - znázorňuje vyprávěný text - vnímá přírodu jako svět tvarů a barev - učí se pozorovat - vyhledává zajímavé přírodniny - nachází v přírodninách různé tvary a podoby, - rozlišuje vlastnosti přírodnin (tvrdé – měkké, hladké – hrubé, hebké – drsné, ohebné - pevné) - tvoří prostorové útvary - zkoumá funkce - napodobuje pracovní pohyby - poznává základní vztah mezi tvarem, funkcí a materiálem věcí - zobrazuje jednoduché předměty	Tematické práce - zážitky ze života dětí - ilustrace pohádky - náš dům, okolí školy - Vánoce - Velikonoce Výtvarné osvojování přírody - roční období - otisky přírodnin - hra s přírodními objekty - stavby s použitím přírodnin Výtvarné osvojování věcí - věci kolem nás - jednoduché předměty denní potřeby	OSV - rozvíjí schopnosti poznání - znázorňuje jemu citově blízká témata - poznává nové lidi kolem sebe EV - budování správného vztahu k přírodě - vytváření estetického vztahu k přírodní skutečnosti	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - pozná a umí použít základní barvy - rozezná barvy světlé a tmavé - dotváří barevnou plochu na základě představy a fantazie - procvičuje poznávání barev (teplé - studené, řídké - husté) - snaží se ovlivňovat vznik barevných skvrn - procvičuje techniky hnětení a válení - poznává nové modelovací materiály - tvoří prostorové útvary přidáváním, ubíráním a prohýbáním hmoty - pracuje se stavebnicí - řeší obytný prostor, navrhuje interiér - řadí prvky do plochy - harmonicky střídá dvě - tři barvy - dekorativně řeší rytmické zpracování plochy pomocí volné osnovy - získává zájem o umělecké dílo - seznamuje se s dalšími autory	Experimentování s výtvarnými prostředky - sůtisk – barevný kontrast - zapouštění do vlhkého podkladu - krajina - nálada Modelování Organizace prostoru - dům - byt - město – obec Dekoratívni práce - dekorat. prostírání, talíř - ozdobný balící papír Výtvarné umění - ilustrace Helena Zmatlíková, - zdeněk Smetana, Zdeněk Miler	OSV - kreativita - rozvoj smyslové citlivosti	Papírové makety Pískoviště Stavebnice Knihy ze školní i domácí knihovny

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
 Ročník: **3.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - výtvarně zobrazuje své zážitky - rozvíjí svou představivost a fantazii - znázorňuje postavy lidí, zvířat, krajinné prvky, dopravní prostředky... - prvky syntetizuje na dějový celek - znázorňuje vyprávěný text - zkouší tvořit obrázkovou osnovy - zdokonaluje se ve vnímání přírody jako světa, tvarů a barev - učí se pozorovat - analyzuje zajímavé přírodniny - výtvarně vnímá rozdíly, různé tvary a podoby, - rozlišuje vlastnosti přírodnin (tvrdé – měkké, hladké – hrubé, hebké – drsné, ohebné - pevné) - tvoří prostorové útvary - zkoumá funkce - zlepšuje se ve znázorňování proporcí - poznává základní vztah mezi tvarem, funkcí a materiálem věcí - zobrazuje jednoduché předměty	Tematické práce - zážitky ze života dětí - ilustrace lidové pohádky - činnosti a hry - Vánoce - Velikonoce Výtvarné osvojování přírody - roční období - otisky přírodnin - hra s přírodními objekty - stavby s použitím přírodnin - stromy a rostliny Výtvarné osvojování věcí - věci kolem nás - jednoduché předměty denní potřeby	OSV - rozvoj schopnosti poznávání a sebepoznávání - seberegulace a sebeorganizace - poznávání lidí a mezilidských vztahů - komunikace, kooperace a rozhodování - kreativita - hodnocení EV - budování správného vztahu k přírodě - vytváření estetického vztahu k přírodní skutečnosti - využití přírodnin jako estetického doplňku	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - rozezná barvy světlé a tmavé - míchá barvy, poznává barvy lomené - dotváří barevnou plochu na základě představy a fantazie - procvičuje poznávání barev (teplé - studené, řídké - husté) - snaží se ovlivňovat vznik barevných skvrn - poznává nové modelovací materiály - tvoří prostorové útvary přidáváním, ubíráním a prohýbáním hmoty - sestavuje prostorové objekty - poznává zákonitosti trojrozměru - navazuje na učivo předcházejících ročníků - řeší obytný prostor, navrhuje interiér - pracuje s papírovými maketami - řadí prvky do plochy - harmonicky střídá více barev - dekorativně řeší rytmické zpracování plochy pomocí volné osnovy - prohlubuje zájem o umělecké dílo - seznamuje se s dalšími autory - poznává sochu jako výtvarné dílo	Experimentování s výtvarnými prostředky - soutisk – barevný kontrast - zapouštění do vlhkého podkladu - krajina - nálada - dotváření barevných skvrn Modelování - postava Organizace prostoru - dům - byt - město – obec Dekorativní práce - dekorat. váza, kachel (lidová keramika) - ozdobný balicí papír - návrh dekorační látky Výtvarné umění - ilustrace Ondřej Sekora, Adolf Born	OSV - rozvoj schopnosti poznávání a sebepoznávání - seberegulace a sebeorganizace - poznávání lidí a mezilidských vztahů - komunikace, kooperace a rozhodování - kreativita - hodnocení EV - budování správného vztahu k přírodě - vytváření estetického vztahu k přírodní skutečnosti - využití přírodnin jako estetického doplňku	knihy Výstavy Besedy

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
 Ročník: **4.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - rozvíjí tvořivost a sebevyjádření při práci z představy - vyváženě rozmisťuje obrazové prvky v ploše - snaží se ztvárnit vztahy mezi lidmi - pokouší se zachytit různé životní situace - rozvíjí tvořivost a seberealizaci při práci z fantazie, vyjadřuje barvou určitou náladu - rozvíjí estetické vnímání barev - vyhledává vhodnou barevnost k přírodním tvarům - učí se používat barevný kontrast při zobrazování přírodnin, dějů v přírodě - poznává a využívá symetrii přírodního tvaru při jeho výtvarném zpracování různými technikami - pozoruje, výtvarně vnímá a analyzuje barevnost a symetrické tvary podle skutečnosti i představ - zobrazuje uměle vytvořené předměty - vystihuje tvar, barvu a funkci technických předmětů - vyjadřuje barevný kontrast předmětů a pozadí	Tematické práce Zážitky ze života dětí a dospělých Zachycení mimořádných situací Ztvárnění fantazijních představ Lidové zvyky a tradice Výtvarné osvojování přírody Barevná příroda na podzim Ochrana přírody Svět zvířat a rostlin Výtvarné osvojování předmětů Předměty z domácnosti Dopravní prostředky, stavební stroje a mechanismy	OSV - rozvoj schopnosti poznávání a sebepoznávání - seberegulace a sebeorganizace - poznávání lidí a mezilidských vztahů - komunikace, kooperace a rozhodování - kreativita - hodnocení EV - budování správného vztahu k přírodě - vytváření estetického vztahu k přírodní skutečnosti - využití přírodnin jako estetického doplňku	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - poznává a využívá výrazovosti barvy k vyjádření představy a fantazie při malbě - poznává a uplatňuje základní principy barevné harmonie při dekorativním řešení - zkouší a ověřuje výrazové vlastnosti linie na základě zrakové zkušenosti a představivosti - využívá výrazové a zobrazovací vlastnosti linie při volném zpracování ilustrace skutečnosti a fantazijních námětů - rozvíjí estetickou tvořivost při práci s plastickým a jiným materiálem, který je možno formovat, tvarovat a upravovat, porovnává jejich vlastnosti - modeluje různé předměty - rozvíjí estetický smysl pro organizaci prostoru - navrhuje a sestavuje konstrukce z různých materiálů - poznává a chápe principy rytmu prvků a harmonie barev ve vztahu k tvaru, materiálu a funkce - chápe výtvarné dílo jako estetický doplněk	Experimentování s výtvarnými prostředky Barva a výtvarné materiály Fantastické náměty a představy Zachycení nálady (abstrakce) Poznávání a uplatnění výrazových vlastností linie Struktura textilie Živá a neživá příroda v liniích Modelování a organizace prostoru Předměty denní potřeby (nádoby) Lidské a zvířecí postavy, přírodniny Lidská a zvířecí obydlí Dekorativní práce Dekorativní kompozice plochy Výtvarné umění a životní sloh Obrazy, sochy a architektura	MV - tvorba mediálního sdělení (pozvánka na školní akci)	malba, koláž, vitráž, mozaik perokresba, kresba tuší keramika, textilie, tapety výstavy, besedy, ilustrace

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Výtvarná výchova**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - rozvíjí tvořivost a sebevyjádření při práci z vlastních zkušeností a představ - vyváženě rozmisťuje obrazové prvky v ploše - snaží se ztvárnit vztahy mezi lidmi - pokouší se zachytit různé životní situace - rozlišuje realitu od fantazie - vyjadřuje barvou určitou náladu - používá barevnou a tvarovou nadsázku - rozvíjí estetické vnímání barev - vyhledává vhodnou barevnost k přírodním tvarům - učí se používat barevný kontrast při zobrazování přírodnin, dějů v přírodě - poznává a využívá symetrii přírodního tvaru při jeho výtvarném zpracování různými technikami - pozoruje, výtvarně vnímá a analyzuje barevnost a symetrické tvary podle skutečnosti i představ - zobrazuje uměle vytvořené předměty - vystihuje tvar, barvu a funkci technických předmětů - vyjadřuje barevný kontrast předmětů a pozadí - dotváří předměty dle své fantazie	Výtvarné osvojování skutečnosti Tematické práce Zážitky ze života dětí a dospělých Zachycení mimořádných situací Ztvárnění fantazijních představ Lidové zvyky a tradice Výtvarné osvojování přírody Barevná příroda na podzim Ochrana přírody Svět zvířat a rostlin Výtvarné osvojování předmětů Předměty z domácnosti Dopravní prostředky, stavební stroje a mechanismy	OSV - rozvoj schopnosti poznávání a sebepoznávání - seberegulace a sebeorganizace - poznávání lidí a mezilidských vztahů - komunikace, kooperace a rozhodování - kreativita - hodnocení EV - budování správného vztahu k přírodě - vytváření estetického vztahu k přírodní skutečnosti - využití přírodnin jako estetického doplňku	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - poznává a využívá výrazovosti barvy k vyjádření představy a fantazie při malbě - poznává a uplatňuje základní principy barevné harmonie při dekorativním řešení - zkouší a ověřuje výrazové vlastnosti linie na základě zrakové zkušenosti a představivosti - využívá výrazové a zobrazovací vlastnosti linie při volném zpracování ilustrace skutečnosti a fantazijních námětů - rozvíjí estetickou tvořivost při práci s plastickým a jiným materiálem, který je možno formovat, tvarovat a upravovat, porovnává jejich vlastnosti - uplatňuje vztah zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly - rozvíjí estetický smysl pro organizaci prostoru - navrhuje a sestavuje konstrukce z různých materiálů - poznává a chápe principy rytmu prvků a harmonie barev ve vztahu k tvaru, materiálu a funkce - chápe výtvarné dílo jako estetický doplněk	Experimentování s výtvarnými prostředky Barva a výtvarné materiály Fantastické náměty a představy Zachycení nálady (abstrakce) Poznávání a uplatnění výrazových vlastností linie Struktura textilie Živá a neživá příroda v liniích Modelování a organizace prostoru Předměty denní potřeby (nádoby) Lidské a zvířecí postavy, přírodniny Lidská a zvířecí obydlí Dekoratивní práce Dekoratивní kompozice plochy Výtvarné umění a životní sloh Obrazy, sochy a architektura	MV - tvorba mediálního sdělení (pozvánka na školní akci)	malba, koláž, vitráž, mozaik perokresba, kresba tuší keramika, textilie, tapety výstavy, besedy, ilustrace

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vyučovací předmět : Tělesná výchova

Charakteristika vzdělávací oblasti

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacím oboru Tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti Člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové

činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevnování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy, partnerů, společenských činností atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Vyučovací předmět: Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tělesná výchova je realizována v 1.- 5.ročníku. Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností a hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Cíle vyučovacího předmětu

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování činností a jednání souvisejících se zdravím a zdravými mezilidskými vztahy se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.

- chápání zdatnost,dobrého fyzického vzhledu a duševní pohody jako významného předpokladu výběru profesní dráhy,partnerů, společenských činností atd.
- aktivní zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- žáci jsou vedeni k osvojení základního tělocvičného názvosloví
- učí se cvičit podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení
- změří základní pohybové výkony a porovnají je s předchozími
- orientují se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích
- učitel umožňuje žákům,aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti nebo výsledky

Kompetence k řešení problémů

- žáci uplatňují zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí a adekvátně reagují v situaci úrazu spolužáka
- řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním,nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sport.náčiním a nářadím
- učitel dodává žákům sebedůvěru,podle potřeby žákům v činnostech pomáhá

Kompetence komunikativní

- žáci jsou vedeni ke spolupráci při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- učí se reagovat na základní povely a pokyny a sami je i vydávají
- zorganizují jednoduché pohybové soutěže,činnosti a jejich varianty
- učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosů druhých,vytváří příležitosti pro relevantní komunikaci

Kompetence sociální a personální

- žáci jsou vedeni k jednání v duchu fair-play,dodržují pravidla,označí přestupky
- respektují opačné pohlaví
- zvládají pohybové činnosti ve skupině
- učitel zadává úkoly při kterých žáci mohou spolupracovat,umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence občanská

- žáci se podílí na realizaci pravidelného pohybového režimu
- projevují přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti
- spojují svou pohybovou činnost se zdravím
- zařazují si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení
- jsou vedeni ke kritickému myšlení, hodnotí cvičení
- učí se být ohleduplní a taktní
- učitel žákům umožňuje, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní

- žáci se učí užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní
- učitel vede žáky k uplatňování hlavních zásad hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě

Očekávané výstupy-1.období

Žák

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

Očekávané výstupy-2.období

Žák

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše hodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play, dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
- zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace

Učivo

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení

zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití

rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu

hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost

základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti

rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance

průpravné úpoly – přetahy a přetlaky

základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem

základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů

turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody

plavání – (*základní plavecká výuka*) hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály

organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí

zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly

pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží

měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy

zdroje informací o pohybových činnostech

Učební plán předmětu Tělesná výchova

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	celkem hodin
Časová dotace	2	2	2	2	2	10
Disponibilní hodiny	0	0	0	0	0	0
Týdenní dotace celkem	2	2	2	2	2	10

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**
 Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**
 Ročník: **1.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci v prostorách školy - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - využívá kompenzační a relaxační cviky - reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti	<u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</u> Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu Zdravotně zaměřené činnosti Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Hygiena při TV Bezpečnost při pohybových činnostech <u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</u> <u>Základy atletiky</u> - základy bezpečnosti při atletických činnostech - vhodné oblečení pro atletické činnosti	OSV - <i>sebepoznání</i> <i>a</i> <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> <i>a</i> <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- reaguje na zjednodušené startovní povely a signály - osvojuje si vysoký a nízký start - osvojuje si princip štafetového běhu - procvičuje rychlý běh na krátkou vzdálenost - přeskakuje nízké překážky v běhu - nacvičuje skok do dálky z místa, skok daleký - osvojuje si techniku hodů kriketovým míčkem - hází z místa - přihrává jednoruč, obouruč - nacvičuje základní herní činnosti - uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a rytimizaci, za pomoci učitele je dodržuje - dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru - reaguje na základní pokyny a gesta učitele - snaží se o základní estetické držení těla - snaží základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůzi, běh, poskoky, obraty, atd.) - nacvičuje kotoul vpřed z dřepu stojného, kotoul vpřed do stoje, nácvičí stoje na lopatkách - provádí jednoduchá cvičení na žebřinách - vylézá, slézá v obměnách - cvičí s lavičkami nadél i našíř , provádí různé způsoby chůze a poskoky, - překonává bednu jako překážku s obměnami - nacvičuje šplh na tyči	Běh - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti Skok - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti Hod - průpravná cvičení pro hod kriketovým míčkem Cvičení s míči Cvičení s plnými míči - posilování paží Závodivé hry na postřeh <u>Základy gymnastiky</u> <u>Rytmická a kondiční gymnastika</u> Základní pojmy - zásady bezpečnosti při gymnastických činnostech, rytimizaci - vhodné oblečení a obutí pro gymnastickou činnost, rytimizaci - rytimizovaný pohyb, nápodoba pohybem Akrobacie - nácvičí kotoulu vpřed, Cvičení na nářadí žebřiny, lavičky, bedna, tyč, trampolína Cvičení se švihadly a lanem Šplh na tyči – nácvičí	OSV - <i>sebepoznání</i> - <i>a</i> - <i>Sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele zabránit - zvládá některé pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV - nacvičuje skok přes švihadlo, odraz, kroužení - zvládá v pohybové hře využít i hračky a jiné předměty (mimo tělocvičné náčiní) - uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s představou, rytmem, příběhem, pohádkou (slovem) - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - uplatňuje pravidla bezpečnosti při sportovních činnostech, za pomoci učitele je dodržuje - zvládá základní pojmy označující náčiní, osvojované dovednosti, části hřiště - zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti - osvojuje si držení míče jednoruč a obouruč - manipuluje bezpečně s pálkou či jiným náčiním - řídí se zjednodušenými pravidly her - spolupracuje při hře - přiměřeně využívá síly při přetahování a přetlacích - ovládá pohybové aktivity v terénu a volné přírodě	<u>Pohybové hry s různým zaměřením, využití hraček a netradičního náčiní</u> Základní pojmy: - související s osvojovanými hrami a používaným náčiním - základní organizační povely pro realizaci her - základní pravidla osvojovaných her - bezpečnost při různých druzích her a v různých podmínkách - využití předmětů denní potřeby k pohybovým hrám <u>Sportovní hry</u> Základní pojmy - spojené s osvojovanými činnostmi, - náčiním, oblečením pro sportovní hry a částmi sportovního hřiště - základy bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách Vlastní nácvik <u>Úpoly</u> - přetahy a přetlaky <u>TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ</u> (sportovní den, bran. – turist. den)	OSV - <i>sebepoznání a Sebepojetí</i> - <i>seberegulace a sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - provádí kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu - vyjadřuje melodie a rytmus pohybem - nacvičuje jednoduché tance - seznamuje se s vodou, hraje si s vodou - samostatně se pohybuje ve vodě - vydechuje do vody - splývá s dopomocí - ponoří hlavu do vody - pozná základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály - orientuje se v prostoru a při činnostech ve známém (běžném) prostředí - seznamuje se s olympijskými ideály a symboly her, závodů, soutěží - měření výkonů, základní pohybové testy	<u>Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení:</u> - Zařazuje se pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách TV především v návaznosti na jejich svalová oslabení, dlouhodobé sezení. <u>Plavání</u> - základní hygienická pravidla - seznamování a hry s vodou <u>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</u> Komunikace v TV Organizace při TV Zásady jednání a chování – fair play, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností Měření a posuzování pohybových dovedností Zdroje informací o pohybových činnostech	OSV - sebezpoznání a sebezpojetí - seberegulace a sebeorganizace	

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**
 Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**
 Ročník: **2.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci v prostorách školy - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - využívá kompenzační a relaxační cviky - reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti	<u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</u> Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu Zdravotně zaměřené činnosti Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Hygiena při TV Bezpečnost při pohybových činnostech	OSV - <i>sebepoznání</i> <i>a</i> <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> <i>a</i> <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- reaguje na startovní povely a signály - osvojuje si vysoký a nízký start - osvojuje si princip štafetového běhu - procvičuje rychlý běh na krátkou vzdálenost - přeskakuje nízké překážky v běhu - nacvičuje skok do dálky z místa, skok daleký - osvojuje si techniku hodů kriketovým míčkem - hází z místa - nacvičuje driblování - přihrává jednoruč, trčením obouruč - nacvičuje základní herní činnosti - uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a rytmičce, za pomoci učitele je dodržuje - dovede se samostatně převléct do cvičebního úboru - reaguje na základní pokyny a gesta učitele - snaží se o základní estetické držení těla - snaží základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůze, běh, poskoky, obraty, atd.) - nacvičuje kotoul vpřed z dřepu stojného, kotoul vpřed do stoje, nácvik stoje na lopatkách - provádí jednoduchá cvičení na žebřinách - cvičí s lavičkami nadél i našíf , provádí různé způsoby chůze a poskoky - překonává bednu jako překážku s obměnami - nacvičuje šplh na tyči	<u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</u> <u>Základy atletiky</u> - základy bezpečnosti při atletických činnostech - vhodné oblečení pro atletické činnosti Běh - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti Skok - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti Hod - průpravná cvičení pro hod kriketovým míčkem Cvičení s míči Cvičení s plnými míči - posilování paží Závodivé hry na postřeh <u>Základy gymnastiky</u> <u>Rytmická a kondiční gymnastika</u> - zásady bezpečnosti při gymnastických činnostech, rytmičce - rytmičovaný pohyb, nápodoba pohybem Akrobacie - nácvik kotoulu vpřed, Cvičení na nářadí žebřiny, lavičky, bedna, tyč, trampolína, Šplh na tyči - nácvik	OSV - sebepoznání a - sebepojetí - seberegulace a - sebeorganizace	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele zabránit - zvládá některé pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV - nacvičuje skok přes švihadlo, odraz, kroužení, přeskok střídnonož, snožmo - zvládá v pohybové hře využít i hračky a jiné předměty (mimo tělocvičné náčiní) - uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s představou, rytmem, příběhem, pohádkou (slovem) - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - uplatňuje pravidla bezpečnosti při sportovních činnostech, za pomoci učitele je dodržuje - zná základní pojmy označující náčiní, osvojované dovednosti, části hřiště - zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti - osvojuje si držení míče jednoruč a obouruč - manipuluje bezpečně s pálkou či jiným náčiním - řídí se zjednodušenými pravidly her - spolupracuje při hře - přiměřeně využívá síly při přetahování a přetlacích - ovládá pohybové aktivity v terénu a volné přírodě	<u>Pohybové hry s různým zaměřením, využití hraček a netradičního náčiní</u> Základní pojmy: - související s osvojovanými hrami a používaným náčiním - základní organizační povely pro realizaci her - základní pravidla osvojovaných her - bezpečnost při různých druzích her a v různých podmínkách - využití předmětů denní potřeby k pohybovým hrám <u>Sportovní hry</u> Základní pojmy - spojené s osvojovanými činnostmi, - náčiním, oblečením pro sportovní hry a částmi sportovního hřiště - základy bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách Vlastní nácvik <u>Úpoly</u> - přetahy a přetlaky <u>TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ</u> (sportovní den, bran. – turist. den)	OSV - <i>sebezpznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - provádí kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu - vyjadřuje melodie a rytmus pohybem - nacvičuje jednoduché tance - Plavecký výcvik - splývá v obou polohách na hloubce i s deskou - rytmicky vydechuje do vody - nacvičuje kraulové a znakové nohy - hraje závodivé hry ve vodě - nacvičuje skoky a pády do vody po nohou - pozná základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály - orientuje se v prostoru a při činnostech ve známém (běžném) prostředí - seznamuje se s olympijskými ideály a symboly her, závodů, soutěží - měří výkony své i spolužáků, dovede posoudit zlepšení	<u>Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení:</u> - Zařazuje se pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách TV především v návaznosti na jejich svalová oslabení, dlouhodobé sezení. <u>Plavání</u> - základní hygienická pravidla - seznamování a hry s vodou - splývání - kraulové a znakové nohy na okraji bazénu <u>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</u> komunikace v TV organizace při TV zásady jednání a chování – fair play, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností měření a posuzování pohybových dovedností zdroje informací o pohybových činnostech	OSV - <i>sebepoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**
 Ročník: **3.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci v prostorách školy - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - využívá kompenzační a relaxační cviky - reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti	<u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</u> Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu Zdravotně zaměřené činnosti Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Hygiena při TV Bezpečnost při pohybových činnostech	OSV - <i>sebepoznání</i> <i>a</i> <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> <i>a</i> <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- reaguje na startovní povely a signály - provádí vysoký a nízký start - provádí rychlý běh k metě různými způsoby - osvojuje si princip štafetového běhu - procvičuje rychlý běh na krátkou vzdálenost, 50m na čas - přeskakuje nízké překážky v běhu - provádí skok do dálky z místa, skok daleký - osvojuje si techniku hodů kriketovým míčkem - hází z místa - nacvičuje driblování - přihrává jednoruč, obouruč - nacvičuje základní herní činnosti - uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a rytmiizaci, dodržuje je - zná cvičební polohy i postoje rukou, nohou, trupu - reaguje na základní pokyny a gesta učitele - snaží se o základní estetické držení těla - snaží základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůzi, běh, poskoky, obraty, atd.) - nacvičuje kotoul vpřed z dřepu stojného, kotoul vpřed do stoje, nácvik stoje na lopatkách - nacvičuje kotoul vzad - provádí jednoduchá cvičení na žebřinách – vylézá, slézá v obměnách - cvičí s lavičkami nadél i našíř, provádí různé způsoby chůze a poskoky - překonává bednu jako překážku s obměnami - nacvičuje šplh na tyči	<u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</u> Základy atletiky - základy bezpečnosti při atletických činnostech Běh - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti - běžecká abeceda Skok - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti Hod - průpravná cvičení pro hod kriketovým míčkem Cvičení s míči Cvičení s plnými míči - posilování paží Závodivé hry na postřeh <u>Základy gymnastiky</u> <u>Rytmická a kondiční gymnastika</u> - zásady bezpečnosti při gymnastických činnostech, rytmiizaci - vhodné oblečení a obutí pro gymnastickou činnost, rytmiizaci - rytmiizovaný pohyb, nápodoba pohybem, Akrobacie - nácvik kotoulu vpřed, vzad Cvičení na nářadí žebřiny, lavičky, bedna, tyč, trampolína Šplh na tyči - nácvik	OSV - <i>sebezpoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele zabránit - zvládá některé pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV - nacvičuje skok přes švihadlo, odraz, kroužení, přeskok střídnonož - zvládá v pohybové hře využít i hračky a jiné předměty (mimo tělocvičné náčiní) - uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s představou, rytmem, příběhem, pohádkou (slovem) - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - uplatňuje pravidla bezpečnosti při sportovních činnostech, za pomoci učitele je dodržuje - zvládá základní pojmy označující náčiní, osvojované dovednost, části hřiště - zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti - procvičuje držení míče jednoruč a obouruč - manipuluje bezpečně s pálkou či jiným náčiním - řídí se pravidly her - spolupracuje při hře - přiměřeně využívá síly při přetahování a přetlacích - ovládá pohybové aktivity v terénu a volné přírodě	<u>Pohybové hry s různým zaměřením, využití hraček a netradičního náčiní</u> Základní pojmy: - související s osvojovanými hrami a používaným náčiním - základní organizační povely pro realizaci her - základní pravidla osvojovaných her - bezpečnost při různých druzích her a v různých podmínkách - využití předmětů denní potřeby k pohybovým hrám <u>Sportovní hry</u> Základní pojmy - spojené s osvojovanými činnostmi, náčiním, oblečením pro sportovní hry a částmi sportovního hřiště - základy bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách Vlastní nácvik <u>Úpoly</u> - přetahy a přetlaky <u>TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ</u> (sportovní den, bran. – turist. den)	OSV - <i>sebezpoznání</i> - a - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - a - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - provádí kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu - vyjadřuje melodie a rytmus pohybem, - nacvičuje jednoduché tance jednoduché tance - zná signály pro dorozumívání v prostředí bazénu - dovede přivolat pomoc - nacvičuje skoky a pády do vody po hlavě - splývá na prsou, na zádech - nacvičuje kraulové a znakové paže - osvojuje si jeden plavecký styl - používá základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály - orientuje se v prostoru a při činnostech ve známém (běžném) prostředí - seznamuje se s olympijskými ideály a symboly her, závodů, soutěží - dovede změřit výkony své i spolužáků	<u>Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení:</u> - Zařazuje se pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách TV především v návaznosti na jejich svalová oslabení, dlouhodobé sezení. <u>Plavání</u> - základní hygienická pravidla - potápění, lovení předmětů - splývání na prsou, na zádech - kraulové a znakové nohy 10m - nácvik kraulových a znakových paží <u>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</u> komunikace v TV organizace při TV zásady jednání a chování – fair play, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností měření a posuzování pohybových dovedností svých i ostatních dětí zdroje informací o pohybových činnostech	OSV - <i>sebepoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Vzdělávací oblast: **Umění a kultura**
 Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**
 Ročník: **4.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech, ve známých prostorách školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci v prostorách školy - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - využívá kompenzační a relaxační cviky - reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	<u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</u> Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu Zdravotně zaměřené činnosti Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Hygiena při TV Bezpečnost při pohybových činnostech <u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</u> Základy atletiky - základy bezpečnosti při atletických činnostech	OSV - <i>sebepoznání</i> <i>a</i> <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> <i>a</i> <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- reaguje na startovní povely a signály - provádí vysoký a nízký start - vytrvalý běh na dráze 300m - procvičuje si princip štafetového běhu - procvičuje rychlý běh na krátkou vzdálenost, 60m na čas - přeskakuje nízké překážky v běhu - provádí skok do dálky z místa, skok daleký s rozběhem - osvojuje si techniku hodů kriketovým míčkem - hází z místa i s rozběhem - nacvičuje driblování - přihrává jednoruč, obouruč - nacvičuje základní herní činnosti s různými typy míčů - uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a rytmiizaci, dodržuje je - zvládá cvičební polohy i postoje rukou, nohou, trupu - reaguje na základní pokyny a gesta učitele - zvládá základní estetické držení těla - snaží se o základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůzi, běh, poskoky, obraty, atd.) - provádí kotoul vpřed z dřepu stojného, do stoje, Provádí stoj na lopatkách - provádí kotoul vzad - provádí jednoduchá cvičení na žebřinách - vylézá, slézá v obměnách - cvičí s lavičkami nadél i našíř, provádí různé způsoby chůze a poskoky, - překonává bednu jako překážku s obměnami - provádí průpr. cvičení pro nácvik gymn. odrazu z můstku - nacvičuje roznožku přes kozu našíř odrazem z trampolíny (můstku), procvičuje šplh na tyči	Běh - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti - běžecká abeceda Skok - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti Hod - průpravná cvičení pro hod kriketovým míčkem Cvičení s míči Cvičení s plnými míči - posilování paží Závodivé hry na postřeh <u>Základy gymnastiky</u> <u>Rytmická a kondiční gymnastika</u> - zásady bezpečnosti při gymnastických činnostech, rytmiizaci - vhodné oblečení a obutí pro gymnastickou činnost, rytmiizaci - rytmiizovaný pohyb, nápodoba pohybem, Akrobacie - nácvik kotoulu vpřed, vzad Cvičení na nářadí žebřiny, lavičky, bedna, tyč, trampolína Šplh na tyči	OSV - <i>sebezpoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele zabránit - zvládá pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV - zvládá skok přes švihadlo, odraz, kroužení, přeskok střídnonož - zvládá v pohybové hře využít i hračky a jiné předměty (mimo tělocvičné náčiní) - uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s představou, rytmem, příběhem, pohádkou (slovem) - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - uplatňuje pravidla bezpečnosti při sportovních činnostech, za pomoci učitele je dodržuje - zvládá základní pojmy označující náčiní, osvojované dovednosti, části hřiště - zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti - zvládá hod míčem jednoruč a obouruč - manipuluje bezpečně s pálkou či jiným náčiním - řídí se pravidly her - spolupracuje při hře - vytváří varianty osvojených pohybových her - přiměřeně využívá síly při přetahování a přetlacích - ovládá pohybové aktivity v terénu a volné přírodě	<u>Pohybové hry s různým zaměřením, využití hraček a netradičního náčiní</u> Základní pojmy: - související s osvojovanými hrami a používaným náčiním - základní organizační povely pro realizaci her - základní pravidla osvojovaných her - bezpečnost při různých druzích her a v různých podmínkách - využití předmětů denní potřeby k pohybovým hrám <u>Sportovní hry</u> Základní pojmy - spojené s osvojovanými činnostmi, náčiním, oblečením pro sportovní hry a částmi sportovního hřiště - základy bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách Vlastní nácvik <u>Úpoly</u> - přetahy a přetlaky <u>TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ</u> (sportovní den, bran. – turist. den)	OSV - <i>sebezpoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - provádí kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, - vyjadřuje melodie a rytmus pohybem, - nacvičuje jednoduché tance jednoduché tance - zná signály pro dorozumívání v prostředí bazénu - dovede přivolat pomoc - seznamuje se s prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu - nacvičuje skoky a pády do vody po hlavě - splývá na prsou, na zádech - nacvičuje kraulové a znakové paže - osvojuje si jeden plavecký styl - používá základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály - orientuje se v prostoru a při činnostech ve známém (běžném) prostředí - seznamuje se s olympijskými ideály a symboly her, závodů, soutěží - dovede změřit výkony své i spolužáků - adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka - zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy	<u>Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení:</u> - Zařazuje se pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách TV především v návaznosti na jejich svalová oslabení, dlouhodobé sezení. <u>Plavání</u> - základní hygienická pravidla a signály pro dorozumívání - prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu - potápění, lovení předmětů - splývání na prsou, na zádech - kraulové a znakové nohy 10m - nácvik kraulových a znakových paží <u>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</u> Komunikace v TV Organizace při TV Zásady jednání a chování – fair play, Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností Měření a posuzování pohybových dovedností svých i ostatních dětí Zdroje informací o pohybových činnostech	OSV - <i>sebepoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**
 Vyučovací předmět: **Tělesná výchova**
 Ročník: **5.**

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti - zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení - uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy - reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci v prostorách školy - dbá na správné držení těla při různých činnostech i provádění cviků - dbá na správné dýchání - využívá kompenzační a relaxační cviky - reaguje na smluvené povely, gesta, signály pro organizaci činnosti - uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti - zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	<u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ</u> Význam pohybu pro zdraví Příprava organismu Zdravotně zaměřené činnosti Rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu Hygiena při TV Bezpečnost při pohybových činnostech <u>ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</u> Základy atletiky - základy bezpečnosti při atletických činnostech	OSV - <i>sebepoznání</i> <i>a</i> <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> <i>a</i> <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- reaguje na startovní povely a signály - provádí vysoký a nízký start - vytrvalý běh na dráze 500m - procvičuje štafetový běhu - procvičuje rychlý běh na krátkou vzdálenost, 60m na čas - přeskakuje nízké překážky v běhu - skok daleký s rozběhem a odrazem z břevna - osvojuje si techniku hodů kriketovým míčkem - hází z místa i s rozběhem - nacvičuje driblování - přihrává jednoruč, obouřuč - procvičuje základní herní činnosti s různými typy míčů - uplatňuje pravidla bezpečnosti při gymnastických činnostech a rytmiizaci, dodržuje je - zvládá cvičební polohy i postoje rukou, nohou, trupu - reaguje na základní pokyny a gesta učitele - zvládá základní estetické držení těla - snaží se o základní estetický pohyb těla a jeho částí (chůze, běh, poskoky, obraty, atd.) - provádí kotoul vpřed z dřepu stojného, do stoje, provádí stoj na lopatkách - provádí kotoul vzad - provádí jednoduchá cvičení na žebřinách - vylézá, slézá v obměnách - cvičí s lavičkami nadél i našíř, provádí různé způsoby chůze a poskoky - překonává bednu jako překážku s obměnami - provádí průpr. cvičení pro nácvik gymn. odrazu z můstku - nacvičuje roznožku přes kozu našíř odrazem z trampolíny (můstku), procvičuje šplh na tyči	Běh - průpravná cvičení pro ovlivňování běžecké rychlosti a vytrvalosti - běžecká abeceda Skok - průpravná cvičení pro ovlivňování odrazové síly a obratnosti Hod - hod kriketovým míčkem Cvičení s míči Cvičení s plnými míči - posilování paží Závodivé hry na postřeh <u>Základy gymnastiky</u> <u>Rytmická a kondiční gymnastika</u> - zásady bezpečnosti při gymnastických činnostech, rytmiizaci - vhodné oblečení a obutí pro gymnastickou činnost, rytmiizaci - rytmiizovaný pohyb, nápodoba pohybem, Akrobacie - nácvik kotoulu vpřed, vzad Cvičení na nářadí žebřiny, lavičky, bedna, tyč, trampolína Šplh na tyči	OSV - <i>sebezpoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - uvědomuje si různá nebezpečí při hrách a snaží se jim za pomoci učitele zabránit - zvládá pohybové hry a je schopen je hrát se spolužáky i mimo TV - zvládá skok přes švihadlo, odraz, kroužení, přeskok střídnonož - zvládá v pohybové hře využít i hračky a jiné předměty (mimo tělocvičné náčiní) - uvědomuje si, že lze pohyb spojovat s představou, rytmem, příběhem, pohádkou (slovem) - spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích - uplatňuje pravidla bezpečnosti při sportovních činnostech, za pomoci učitele je dodržuje - zvládá základní pojmy označující náčiní, osvojované dovednosti, části hřiště - zvládá základní způsoby házení a chytání míče odpovídající velikosti a hmotnosti - zvládá hod míčem jednoruč a obouruč - manipuluje bezpečně s pálkou či jiným náčiním - řídí se pravidly her - spolupracuje při hře - vytváří varianty osvojených pohybových her - přiměřeně využívá síly při přetahování a přetlacích - ovládá pohybové aktivity v terénu a volné přírodě	<u>Pohybové hry s různým zaměřením, využití hraček a netradičního náčiní</u> Základní pojmy: - související s osvojovanými hrami a používaným náčiním - základní organizační povely pro realizaci her - základní pravidla osvojovaných her - bezpečnost při různých druzích her a v různých podmínkách - využití předmětů denní potřeby k pohybovým hrám <u>Sportovní hry</u> Základní pojmy - spojené s osvojovanými činnostmi, náčiním, oblečením pro sportovní hry a částmi sportovního hřiště - základy bezpečnosti a hygieny při sportovních hrách Vlastní nácvik <u>Úpoly</u> - přetahy a přetlaky <u>TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ</u> (sportovní den, bran. – turist. den)	OSV - <i>sebepoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák: - provádí kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, - vyjadřuje melodie a rytmus pohybem, - nacvičuje jednoduché tance -zná signály pro dorozumívání v prostředí bazénu - dovede přivolat pomoc -seznamuje se s prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím - nacvičuje skoky a pády do vody po hlavě - splývá na prsou, na zádech - nacvičuje kraulové a znakové paže - osvojuje si jeden plavecký styl - používá základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály - orientuje se v prostoru a při činnostech ve známém (běžném) prostředí - seznamuje se s olympijskými ideály a symboly her, závodů, soutěží - dovede změřit výkony své i spolužáků - adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka - zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěž na úrovni třídy, dohodne se na spolupráci	<u>Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná cvičení:</u> - zařazuje se pravidelně do pohybového režimu dětí v hodinách TV především v návaznosti na jejich svalová oslabení, dlouhodobé sezení. <u>Plavání</u> - základní hygienická pravidla a signály pro dorozumívání - prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucím - potápění, lovení předmětů - splývání na prsou, na zádech - kraulové a znakové nohy 10m - nácvik kraulových a znakových paží <u>ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ</u> Komunikace v TV Organizace při TV Zásady jednání a chování – fair play, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností Měření a posuzování pohybových dovedností svých i ostatních dětí Zdroje informací o pohybových činnostech	OSV - <i>sebezpoznání</i> - <i>a</i> - <i>sebepojetí</i> - <i>seberegulace</i> - <i>a</i> - <i>sebeorganizace</i>	

Vzdělávací oblast: **Člověk a svět práce**

Vyučovací předmět: **Pracovní činnosti**

Charakteristika vzdělávací oblasti

Oblast Člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Koncepce vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy *Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů*, které jsou pro školu povinné. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.

Vzdělávací obsah je realizován na 1. i 2. stupni vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní činnosti vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci

přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Cíle vyučovacího předmětu

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k vytváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, náradí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení
- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost a tvořivost.
- Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.

- Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
- Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
- Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
- Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- Jdeme příkladem -neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

Kompetence k řešení problémů

podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou -problém není hrozba, ale výzva“).
- Na modelových příkladech učíme žáky užívat různé algoritmy řešení problémů.
- Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému..
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Jdeme příkladem -učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

Kompetence komunikativní

vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
- Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v rádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod.; umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel.
- Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky.

Kompetence sociální a personální

rozdíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) - volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
- Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
- Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme společně dohodnutá pravidla, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

Kompetence občanské

vychovávat žáky

jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých,
jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí,
jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

- Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
- Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
- Netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci.
- Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
- Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.
- Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
- Dodržujeme zásadu, „že tu není špatný žák, jsou tu jen špatné projevy jeho chování“.
- V rámci předmětu seznamujeme žáky s vhodnými právními normami.
- Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
- Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti. Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

Kompetence pracovní

vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou práci netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky.
- Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
- Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
- Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).
- Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku ...).
- Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Člověk a svět práce

Očekávané výstupy – 1. období

1. stupeň

PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM

Očekávané výstupy -1. období

žák

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- pracuje podle slovního návodu a předlohy

Očekávané výstupy -2. období

žák

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)
- pracovní pomůcky a nástroje -funkce a využití
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- lidové zvyky, tradice, řemesla

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

Očekávané výstupy -1. období

žák

- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

Očekávané výstupy -2. období

žák

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

Očekávané výstupy -1. období

žák

- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- pečuje o nenáročné rostliny

Očekávané výstupy -2. období

žák

- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

- základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- pěstování pokojových rostlin
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

PŘÍPRAVA POKRMŮ

Očekávané výstupy -1. období

žák

- připraví tabuli pro jednoduché stolování
- chová se vhodně při stolování

Očekávané výstupy -2. období

žák

- orientuje se v základním vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

Učivo

- základní vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- technika v kuchyni - historie a význam

Učební plán předmětu Pracovní činnosti

Ročník	1.	2.	3.	4.	5.	Celkem
Časová dotace	1	1	1	1	1	5
Disponibilní hodiny	0	0	0	0	0	0
Počet hodin celkem	1	1	1	1	1	5

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 1.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - Pracuje podle slovního návodu a předlohy - Seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi, vyjmenuje několik příkladů lidových řemesel - Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Práce s drobným materiálem Organizace pracovního místa, seznámení s pracovními pomůckami a nástroji Vlastnosti materiálů - papír, modelovací hmota, přírodniny ... Práce s materiály a pomůckami podle slovního návodu, využívání vlastností drobného materiálu Práce s papírem, přírodninami, textilem, drátem aj. Organizace práce Práce podle předlohy Využití pracovních pomůcek a nástrojů Lidové zvyky, tradice a řemesla Bezpečnost práce Práce s drobným materiálem - vlastnosti materiálů Konstrukční činnosti Plošná a prostorové stavebnice Bezpečnost při práci Pracovní místo Sestavení a demontáž jednoduchého funkčního modelu	OSV - rozvoj schopností poznávání - kreativita ENV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	20.10. Den stromů 22.4. Den Země

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - Pečuje o nenáročné rostliny - Dodržuje základní hygienické i estetické návyky při stolování - Pomáhá při přípravě pokrmů a úpravě tabule - Uvědomuje si hlavní zásady výběru, nákupu a skladování potravin a jejich hodnotu	Pěstitelské práce Rostliny – pěstování, růst, podmínky, údržba, pokojové a řezané rostliny Příprava pokrmů Místo ve třídě při konzumaci přesnídávky Hygiena stolování Úprava a výzdoba jednoduché tabule k významným příležitostem - Vánoce, narozeniny, využití a konzumace výtvorů Výběr, nákup a skladování potravin Rostliny vhodné a nevhodné ke konzumaci	ENV - základní podmínky života - OSV - seberegulace a sebeorganizace - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 2.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - Pracuje podle slovního návodu a předlohy - Seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi, vyjmenuje několik příkladů lidových řemesel - Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Práce s drobným materiálem Organizace pracovního místa, seznámení s pracovními pomůckami a nástroji Vlastnosti materiálů - papír, modelovací hmota, přírodniny ... Práce s materiály a pomůckami podle slovního návodu využívání vlastností drobného materiálu Práce s papírem, přírodninami, textilem, drátem aj. Organizace práce Práce podle předlohy Využití pracovních pomůcek a nástrojů Lidové zvyky, tradice a řemesla Bezpečnost práce Práce s drobným materiálem - vlastnosti materiálů Konstrakční činnosti Plošná a prostorové stavebnice Bezpečnost při práci Pracovní místo Sestavení a demontáž jednoduchého funkčního modelu	OSV - rozvoj schopností poznávání - kreativita ENV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - Pečuje o nenáročné rostliny - Dodržuje základní hygienické i estetické návyky při stolování - Pomáhá při přípravě pokrmů a úpravě tabule - Uvědomuje si hlavní zásady výběru, nákupu a skladování potravin a jejich hodnotu	Pěstitelské práce Rostliny – pěstování, růst, podmínky, údržba, pokojové a řezané rostliny Příprava pokrmů Místo ve třídě při konzumaci přesnídávky Hygiena stolování Úprava a výzdoba jednoduché tabule k významným příležitostem - Vánoce, narozeniny, využití a konzumace výtvorů Výběr, nákup a skladování potravin Rostliny vhodné a nevhodné ke konzumaci	ENV - základní podmínky života OSV - seberegulace a sebeorganizace - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice	

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 3.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů - Pracuje podle slovního návodu a předlohy - Seznamuje se s lidovými zvyky a tradicemi, vyjmenuje několik příkladů lidových řemesel - Zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Práce s drobným materiálem Organizace pracovního místa, seznámení s pracovními pomůckami a nástroji Vlastnosti materiálů - papír, modelovací hmota, přírodniny ... Práce s materiály a pomůckami podle slovního návodu využívání vlastností drobného materiálu Práce s papírem, přírodninami, textilem, drátem aj. Organizace práce Práce podle předlohy Využití pracovních pomůcek a nástrojů Lidové zvyky, tradice a řemesla Bezpečnost práce Práce s drobným materiálem - vlastnosti materiálů Konstrukční činnosti Plošná a prostorové stavebnice Bezpečnost při práci Pracovní místo Sestavení a demontáž jednoduchého funkčního modelu	OSV - rozvoj schopností poznávání - kreativita ENV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - Pečuje o nenáročné rostliny - Dodržuje základní hygienické i estetické návyky při stolování - Pomáhá při přípravě pokrmů a úpravě tabule - Uvědomuje si hlavní zásady výběru, nákupu a skladování potravin a jejich hodnotu	Pěstitelské práce Rostliny – pěstování, růst, podmínky, údržba, pokojové a řezané rostliny Příprava pokrmů Místo ve třídě při konzumaci přesnídávky Hygiena stolování Úprava a výzdoba jednoduché tabule k významným příležitostem - Vánoce, narozeniny, využití a konzumace výtvorů Výběr, nákup a skladování potravin Rostliny vhodné a nevhodné ke konzumaci	ENV - základní podmínky života OSV - seberegulace a sebeorganizace - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice	

Vyučovací oblast: Člověk a svět práce
Vyučovací předmět: Pracovní činnosti
Ročník: 4.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - Provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - Dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - Provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	Práce s drobným materiálem Přírodniny, papír, karton, modelovací hmota, drát, fólie a textil aj. jako pracovní materiál Funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy Lidové zvyky a tradice Konstrukční činnosti Montáže a demontáže stavebnic, práce podle slovního návodu, náčrtu a předlohy (plošná, konstrukční, prostorová) Zásady hygieny a bezpečnosti První pomoc při úrazu Pěstitelské práce Základy péče o pokojové květiny a jiné rostliny, podmínky, půda, výživa, osivo Pěstování rostlin ze semen Rychlení rostlin	OSV - rozvoj schopností poznávání - kreativita ENV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	20.10. Den stromů 22.4. Den Země

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - Orientuje se v základním vybavení kuchyně - Připraví samostatně jednoduchý pokrm - Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - Dodržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni	Poznávání a užití pracovních pomůcek Pěstitelské pokusy Zásady hygieny a bezpečnosti při práci Vegetativní množení rostlin Využití rostlin Ochrana před jedovatými rostlinami, zneužitelnými rostlinnými drogami, alergie, bezpečnost při pěstitelských pracích a základy první pomoci Příprava pokrmů Základní vybavení kuchyně Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Výběr, nákup a skladování potravin Technika v kuchyni Historie přípravy pokrmů	OSV - rozvoj schopností poznávání - kreativita ENV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí OSV - seberegulace a sebeorganizace - mezilidské vztahy - komunikace - kooperace a kompetice	20.10. Den stromů 22.4. Den Země

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vyučovací předmět: Pracovní činnosti

Ročník: 5.

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
Žák - Vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu - Využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic - Volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - Udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - Provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - Pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - Dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu - Provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - Ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	Práce s drobným materiálem Přírodniny, papír, karton, modelovací hmota, drát, fólie a textil aj. jako pracovní materiál Funkce a využití pracovních pomůcek a nástrojů, jednoduché pracovní postupy Lidové zvyky a tradice Konstrukční činnosti Montáže a demontáže stavebnic, práce podle slovního návodu, náčrtu a předlohy (plošná, konstrukční, prostorová) Zásady hygieny a bezpečnosti První pomoc při úrazu Pěstitelské práce Základy péče o pokojové květiny a jiné rostliny, podmínky, půda, výživa, osivo Pěstování rostlin ze semen Rychlení rostlin	OSV - rozvoj schopností poznávání - kreativita ENV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	20.10. Den stromů 22.4. Den Země

Dílčí výstupy	Učivo	Průřezová témata	Poznámky
- Volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu - Orientuje se v základním vybavení kuchyně - Připraví samostatně jednoduchý pokrm - Dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - Dodržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu v kuchyni	Poznávání a užití pracovních pomůcek Pěstitelské pokusy Zásady hygieny a bezpečnosti při práci Vegetativní množení rostlin Využití rostlin Ochrana před jedovatými rostlinami, zneužitelnými rostlinnými drogami, alergie, bezpečnost při pěstitelských pracích a základy první pomoci Příprava pokrmů Základní vybavení kuchyně Jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování Výběr, nákup a skladování potravin Technika v kuchyni Historie přípravy pokrmů	OSV - rozvoj schopností poznávání - kreativita - kooperace a kompetice ENV - lidské aktivity a problémy životního prostředí - vztah člověka k prostředí	20.10. Den stromů 22.4. Den Země

VI. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků

Pravidla hodnocení žáků jsou součástí školního řádu a obsahují zejména:

- ✓ zásady a způsob hodnocení a sebehodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků, včetně získávání podkladů pro hodnocení,
- ✓ kritéria pro hodnocení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

1. Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
2. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen "klasifikace"), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitelka školy se souhlasem školské rady.
3. Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitelka školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
4. Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.
5. Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
6. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitelka školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník.
7. Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů ode dne

8. vydání vysvědčení, požádat ředitelku školy o přezkoumání výsledků hodnocení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitelka školy, krajský úřad. Pokud není dále stanoveno jinak, ředitelka školy nebo krajský úřad nařídí komisionální přezkoušení žáka, které se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka. Česká školní inspekce poskytne součinnost na žádost ředitelky školy nebo krajského úřadu.
9. V případě, že se žádost o přezkoumání výsledků hodnocení žáka týká hodnocení chování nebo předmětů výchovného zaměření, posoudí ředitelka školy, je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitelka školy, krajský úřad, dodržení pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáka stanovených podle § 30 odst. 2 školského zákona. V případě zjištění porušení těchto pravidel ředitelka školy nebo krajský úřad výsledek hodnocení změní; nebyla-li pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků porušena, výsledek hodnocení potvrdí, a to nejpozději do 14 dnů ode dne doručení žádosti. Česká školní inspekce poskytne součinnost na žádost ředitelky školy nebo krajského úřadu.
10. Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval. Ředitelka školy může povolit žákovi na žádost jeho zákonného zástupce a na základě doporučení vyjádření odborného lékaře opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů, a to bez ohledu na to, zda žák na daném stupni již opakoval ročník.
11. Žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
12. Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelkou školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
13. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitelka školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku.
14. V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení podle § 52 odst. 4 školského zákona na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

Hodnocení žáků na vysvědčení

1. Při použití **klasifikace** se **chování žáka** ve škole a na akcích pořádaných školou hodnotí na vysvědčení stupni:

1 - velmi dobře

2 – uspokojivé

3 – neuspokojivé

2. Při použití **slovního hodnocení** se **výsledky vzdělávání žáka** v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka; obsahuje také zdůvodnění a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Výsledky vzdělávání žáka na konci prvního pololetí lze hodnotit souhrnně za všechny předměty. **Slovní hodnocení** lze použít i pro hodnocení **chování**.
3. Při použití **klasifikace** se výsledky **vzdělávání žáka** v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

1 - výborný,
2 - chvalitebný,
3 - dobrý,
4 - dostatečný,
5 - nedostatečný.
4. Při hodnocení podle odstavce 3 jsou výsledky vzdělávání žáka hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, ke svým vzdělávacím a osobnostním předpokladům a věku. Klasifikace zahrnuje ohodnocení přístupu žáka ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.
5. Klasifikaci výsledků vzdělávání žáka v jednotlivých předmětech a chování žáka lze doplnit slovním hodnocením, které bude obsahovat i hodnocení klíčových kompetencí vymezených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
6. Při hodnocení žáků cizinců, kteří plní v České republice povinnou školní docházku, se úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost podle odstavců 2 a 4, která ovlivňuje jejich výkon.

7. Jestliže je žák z výuky některého předmětu v prvním nebo ve druhém pololetí uvolněn, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo "**uvolněn(a)**".
8. Nelze-li žáka z některého nebo ze všech předmětů v prvním nebo ve druhém pololetí hodnotit ani v náhradním termínu, uvádí se na vysvědčení místo hodnocení slovo "**nehodnocen(a)**".
9. **Celkové hodnocení žáka** se na vysvědčení vyjadřuje stupni:
  1. **prospěl(a) s vyznamenáním,**
  2. **prospěl(a),**
  3. **neprospěl(a),**
  4. **nehodnocen(a).**

10, Žák je hodnocen stupněm:

prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré; v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace postupuje škola podle pravidel hodnocení žáků podle § 14 odst. 2

prospěl(a), není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,

neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nebo není-li z něho hodnocen na konci druhého pololetí,

nehodnocen(a), není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí.

Výchovná opatření

1. Ředitelka školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.
2. Třídní učitelka může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelkou školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
3. Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:
napomenutí třídního učitele
důtku třídního učitele
důtku ředitelky školy
4. Pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu.
5. Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.
6. Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.
7. Udělení pochvaly ředitele školy a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly ředitele školy se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Kritéria pro hodnocení žáků

I. Zásady klasifikace a způsob získávání podkladů pro klasifikaci

1. Při hodnocení, průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.
2. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.
3. Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:
  - ✦ soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování
  - ✦ zkouškami písemnými, ústními, praktickými, pohybovými, didaktickými
  - ✦ kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami,
  - ✦ analýzou různých činností žáka,
  - ✦ konzultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby s pracovníky PPP,
  - ✦ rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka.
  - ✦ testy
4. Písemnou práci z učiva za delší období (čtvrtletní práce) přesahující 30 minut mohou žáci psát v jednom dni pouze jednu – takové práce oznámí vyučující žákům předem (nejméně jeden týden)
5. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Učitel slovně zdůvodní své hodnocení. Výsledky hodnocení písemných zkoušek, prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 7 dnů.
6. Kontrolní a písemné práce a další druhy zkoušek se doporučují zadávat častěji a v kratším rozsahu (do 25 minut).

7. Veškeré své písemné práce jsou žáci povinni archivovat v portfolio. Předloží je při případné konzultaci učitele se zákonnými zástupci.
8. Učitel je povinen vést evidenci základní klasifikace žáka.

II. Základní kritéria pro klasifikaci a slovní hodnocení na vysvědčení

1) Hodnocení výsledků vzdělávání žáka

Stupeň 1

Žák dosahuje konkretizovaných výstupů, očekávaných kompetencí, klíčových kompetencí a cílů základního vzdělávání (dále jen stanovených výstupů) rychle, v určeném (nebo kratším) čase, s výrazným podílem samostatné práce a jen s minimální pomocí učitele. Projevuje výrazný zájem o výuku a o pozitivní rozvíjení své osobnosti. Řádně se na výuku připravuje a vzorně plní zadané úkoly. Při výuce plně využívá svých schopností, možností a rezerv.

Stupeň 2

Žák dosahuje stanovených výstupů v určeném čase, jen s malou pomocí učitele. Je schopen samostatně pracovat. Projevuje zřetelný zájem o výuku a o rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů vykazují drobné nedostatky. Při výuce se snaží plně využívat svých schopností, možností a rezerv.

Stupeň 3

Žák dosahuje stanovených výstupů, ale v delším než určeném čase a s výraznou pomocí učitele. Samostatné práce je schopen jen částečně. Projevuje částečný zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku a plnění zadaných úkolů často vykazují výraznější nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen částečně, a vykazuje jen malou snahu o zlepšení tohoto stavu.

Stupeň 4

Žák dosahuje i přes výraznou pomoc učitele, a za mnohem delší, než určený čas, jen některých stanovených výstupů. Samostatné práce je téměř neschopen. Projevuje malý zájem o výuku a rozvíjení své osobnosti. Jeho příprava na výuku trvale vykazuje výrazné nedostatky. Svých schopností, možností a rezerv využívá při výuce jen velmi málo, spíše ojediněle, a nejeví téměř žádnou snahu tento stav zlepšit

Stupeň 5

Žák nedosahuje prakticky žádných stanovených výstupů, ani ve výrazně delším, než určeném čase, a to i přes maximální pomoc a snahu učitele. Samostatné práce není schopen. O výuku a rozvíjení své osobnosti neprojevuje zájem. Na výuku se nepřipravuje. Své schopnosti, možnosti a rezervy při výuce nevyužívá; snahu zlepšit tento stav neprojevuje.

Pro dílčí hodnocení je možno použít pomocné značky:

mínus, „Smolík“, hvězdička, vykřičník, tečka, motivační obrázky, několikanásobné podtržení známky.

2) Hodnocení chování žáka

Stupeň 1 (velmi dobré)

Uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle nebo vůbec. Na základě výchovného působení se snaží své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a ustanoveními školního řádu. Dopouští se závažných přestupků. Žák má neomluvenou absenci v počtu 10-24 vyučovacích hodin. Svévole opustí školu v době vyučování. Zfalšuje podpis zákonných zástupců, známku nebo jiné hodnocení. Žák poruší zákaz držení, požití a distribuce omamných psychotropních látek včetně tabáku a alkoholu v době školního vyučování nebo v rámci akcí pořádaných školou, kde škola za žáka přebírá odpovědnost. Opakované ublíží spolužákovi. Za krádež v areálu školy nebo na akcích pořádaných školou, kde škola za žáka přebírá odpovědnost. Za opakovanou ztrátu žákovské knížky. Za pořizování zvukového či obrazového záznamu bez svolení natáčené osoby.

Stupeň 3 (neuspokojivé)

Chování žáka ve škole je **v příkrém** rozporu s pravidly slušného chování a školním řádem. Dopouští se závažných přestupků. Žák má neomluvenou absenci v počtu 25 a více vyučovacích hodin. Žák opakovaně poruší zákaz držení, požití a distribuce omamných psychotropních látek včetně tabáku a alkoholu v době školního vyučování nebo v rámci akcí pořádaných školou, kde škola za žáka přebírá odpovědnost. Za obzvláště hrubé ublížení spolužákovi. Za opakovanou krádež v areálu školy nebo na akcích pořádaných školou, kde škola za žáka přebírá odpovědnost.

III. Zásady pro převedení slovního hodnocení do klasifikace nebo klasifikace do slovního hodnocení se provádí dle následujících formulací, případně dle synonym k těmto formulacím, které jsou při slovním hodnocení používány.

Ovládnutí učiva předepsaného osnovami (ŠVP)

stupeň klasifikace	odpovídající slovní hodnocení
1	ovládá bezpečně
2	ovládá
3	v podstatě ovládá
4	ovládá se značnými mezerami
5	neovládá

Úroveň myšlení

stupeň klasifikace	odpovídající slovní hodnocení
1	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
2	uvažuje celkem samostatně
3	menší samostatnost v myšlení
4	nesamostatné myšlení
5	odpovídá nesprávně i na návodné otázky

Úroveň vyjadřování

stupeň klasifikace	odpovídající slovní hodnocení
1	výstižné a poměrně přesné
2	celkem výstižné
3	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5	i na návodné otázky odpovídá nesprávně

Celková aplikace vědomostí, řešení úkolů, chyby, jichž se žák dopouští

stupeň klasifikace	odpovídající slovní hodnocení
1	užívá vědomostí a spolehlivě a uvědoměle dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí

Píle a zájem o učení

stupeň klasifikace	odpovídající slovní hodnocení
1	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2	učí se svědomitě
3	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4	malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
5	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné

Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky - současně sděluje známky žákům.

Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích. O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 25 minut, informuje vyučující žáky i ostatní vyučující nejméně 2 dny předem. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné,...). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

Na konci klasifikačního období před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, v termínu, který určí ředitel školy, zapíše učitelé příslušných předmětů číselníky výsledky celkové klasifikace do třídního výkazu a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.

Třídní učitelé jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.

IV. Pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek

Ředitelka školy nebo třídní učitelka neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky zaznamená třídní učitel do dokumentace školy. Udělení pochvaly i jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Pochvala ředitelky školy

- ✦ za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za mimořádně úspěšnou práci.

Pochvala třídní učitelky

- ✦ za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvajících úspěšnou práci.

Napomenutí třídního učitele

- ✦ porušení školního řádu
- ✦ za opakovaná zapomenutí žákovské knížky, cvičebního úboru, pomůcek na výuku, domácího úkolu, ...
- ✦ za nevhodné chování, vyrušování, neplnění zadaných úkolů

Napomenutí tříd. učitele udělí a zapíše třídní učitel do žákovské knížky a oznámí na pedagog. radě.

Důtka třídního učitele

- ✦ porušení školního řádu
- ✦ za opakovaná zapomenutí žákovské knížky, cvičebního úboru, pomůcek na výuku, domácího úkolu ve vyšším rozsahu,
- ✦ za opakované nevhodné chování, vyrušování, neplnění zadaných úkolů

Důtku třídního učitele udělí zapíše třídní učitel do žákovské knížky a oznámí na pedagogické radě.

Důtka ředitele školy

- ✦ porušení školního řádu
- ✦ za trvale opakovaná zapomenutí žákovské knížky, cvičebního úboru, pomůcek na výuku, domácího úkolu, ...
- ✦ za svévolné opuštění školy v době vyučování
- ✦ za neomluvenou absenci v počtu 4 – 9 vyučovacích hodin
- ✦ za úmyslné ničení školního majetku a majetku žáků a zaměstnanců
- ✦ za úmyslné ublížení spolužákovi
- ✦ za ztrátu žákovské knížky

Udělí ředitelka školy po projednání v pedagogické radě, do žákovské knížky zapíše třídní učitel, zákonní zástupci žáka prokazatelným způsobem obdrží oznámení o udělení důtky ředitele školy.

V. Hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany ČR

Při hodnocení žáků, kteří nejsou občany ČR a plní v ČR povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru český jazyk a literatura, určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v ČR vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka, a proto k dosažené úrovni jazyka vyučující přistupuje s určitou tolerancí (ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání).

VI. Sebehodnocení žáka

Učitelovo hodnocení je důležité pro to, aby se žák postupně učil odhadnout své meze a perspektivy svého výkonu, seznámil se s možnostmi svého budoucího úspěchu a uplatnění. Vyučující vytváří vhodné prostředí a příležitosti, aby žák mohl poučeně a objektivně hodnotit sebe a svoji práci. Oba názory jsou průběžně konfrontovány. Na konci klasifikačního období zhodnotí vyučující s žákem jeho výkon a shodnou se na výsledné známce. Žákovo sebehodnocení nesmí být prostředkem nátlaku na hodnocení učitele. Cílem je ideální shoda obou hodnocení tak, aby byla pro žáka motivační do dalšího období.

VII. Hodnocení žáka mimo území ČR (§18)

(1) Žák, který plní povinnou školní docházku ve škole mimo území České republiky, může na základě žádosti zákonného zástupce žáka konat za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků, zkoušku v kmenové škole nebo ve škole zřízené při diplomatické misi České republiky (dále jen „zkoušející škola“). Zkouška se koná:

- a) ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
- b) v posledních dvou ročnících prvního stupně ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání

(2) Před konáním zkoušky předloží zákonný zástupce žáka řediteli zkoušející školy vysvědčení žáka ze školy mimo území České republiky, včetně jeho překladu do českého jazyka, a to za období, za které se zkouška koná. V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel zkoušející školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu. Po vykonání zkoušky vydá ředitel zkoušející školy žákovi vysvědčení.

(3) Pokud žák zkoušku podle odstavce 1 nekoná, doloží zákonný zástupce žáka řediteli kmenové školy plnění povinné školní docházky žáka předložením vysvědčení žáka ze školy mimo území České republiky za období nejvýše dvou školních roků, včetně jeho překladu do českého jazyka, v termínech stanovených ředitelem kmenové školy. V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel kmenové školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu. Kmenová škola žákovi vysvědčení nevydává.

Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách

1. Žáci , kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhé ho pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
2. Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.
3. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku.
4. V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost KÚ účastní školní inspektor.
5. Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
6. Komise je tříčlenná a tvoří ji:
  - a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
  - b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
  - c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti.

7. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
8. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
9. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
10. Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.
11. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

1. Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním. Zdravotním postižením je pro účely školských předpisů mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování. Zdravotním znevýhodněním je zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání. Sociálním znevýhodněním je rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo postavení azyllanta a účastníka řízení o udělení azylu na území České republiky.
2. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.
3. Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
5. Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píše žák po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.
6. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.

7. Klasifikace je provázena hodnocením, t.j. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat,
8. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.
9. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.
10. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se řídí vyhláškou č. 27/2016 Sb., o základním vzdělávání, pokud není zvláštním právním předpisem stanoveno jinak.

VI. Slovní hodnocení

U slovního hodnocení se uvádí charakteristiky pěti následujících oblastí:

- 1) *Ovládnutí učiva předepsaného osnovami* - ovládá bezpečně
- ovládá
  - podstatně ovládá
  - ovládá se značnými mezerami
  - neovládá
- 2) *Úroveň myšlení*
- pohotové, bystré, dobře chápe souvislosti
  - uvažuje celkem samostatně
  - menší samostatnost v myšlení
  - nesamostatné myšlení
  - odpovídá nesprávně i na návodné otázky
- 3) *Úroveň vyjadřování*
- výstižné, poměrně přesné
  - celkem výstižné
  - nedostatečně přesné
  - vyjadřuje se s obtížemi
  - nesprávně i na návodné otázky
- 4) *Úroveň aplikace vědomostí* - spolehlivě, uvědoměle užívá vědomosti a dovednosti
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se drobných chyb
  - s pomocí učitele řeší úkoly, nesnadno překonává problémy
  - praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele
- 5) *Píle a zájem o učení*
- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
  - učí se svědomitě
  - k učení nepotřebuje mnoho podnětů

- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Smyslem hodnocení je objektivně posoudit jednotlivé složky školního výkonu žáka.

Slovníček použitých RVP výrazů

augmentativní a alternativní komunikace

se pokouší přechodně nebo trvale kompenzovat projevy poruchy a postižení u osob se závažným postižením řeči, jazyka a psaní; augmentativní systémy komunikace mají podporovat již existující, ale pro běžné dorozumívání nedostatečné komunikační schopnosti; alternativní komunikační systémy se používají jako náhrada mluvené řeči

běžná škola, třída

škola, třída, která není samostatně zřízena podle § 16 odst. 9 → *školského zákona*

doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

závazný dokument pro úpravu vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, na základě kterého škola pracuje s podpůrnými opatřeními a žádá o finanční prostředky

individuální vzdělávací plán

podpůrné opatření od druhého stupně podpory, závazný dokument napomáhající zajištění → *podpůrných opatření* u žáka; jeho obsah vychází ze → *školního vzdělávacího programu* a umožňuje úpravy → *vzdělávacího obsahu* podle možností žáka

přehled podpůrných opatření

Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. vymezuje → *podpůrná opatření* pro první až pátý → *stupeň podpory*

lehká mentální retardace

→ *mentální postižení* (IQ 50–69) snížení rozumových schopností v důsledku organického postižení mozku; u žáků dochází k zaostávání duševního vývoje, i když většina z nich dosáhne úplné nezávislosti v osobní péči a domácích praktických dovednostech

obor vzdělání základní škola speciální

jeden z oborů soustavy oborů vzdělání; jeho ukončením získá žák stupeň vzdělání základy vzdělání; pro realizaci oboru vzdělání základní škola speciální je v souladu se → *školským zákonem* vydán → *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální*

pedagogická intervence

vzdělávání uzpůsobené specifickým žákovi s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku; je vymezena v → *individuálním vzdělávacím plánu*

plán pedagogické podpory

→ *podpůrné opatření* pro první stupeň podpory, závazný dokument napomáhající zajištění → *podpůrných opatření* u žáka

podpůrná opatření

nezbytné úpravy organizace, obsahu, metod, forem, hodnocení a podmínek vzdělávání a školských služeb, které se člení do stupňů podle organizační a finanční náročnosti, odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka; jsou vymezeny v § 16 odst. 2 → *školského zákona*

předměty speciálně pedagogické péče

→ *vyučovací předměty* pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod. Tyto předměty ustanovuje škola ve → *školním vzdělávacím programu*

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální

→ *kurikulární dokument* státní úrovně, který normativně stanoví obecný rámec pro vzdělávání v → *oboru vzdělání základní škola speciální*, kterým se dosahuje stupně základy vzdělání

speciálně pedagogická intervence

zajištění → *předmětů speciálně pedagogické péče* pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.

stupeň podpory

vyjádření míry organizační, pedagogické a finanční náročnosti → *podpůrného opatření*; podpůrná opatření se člení podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti do pěti stupňů

škola zřízená podle § 16, odst. 9 školského zákona

škola pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami uvedená v § 16 odst. 9 → *školského zákona*

školní poradenské pracoviště

neúplné pracoviště tvořené školním metodikem prevence, výchovným poradcem a třídními učiteli, nebo úplné pracoviště rozšířené o služby školních psychologů a školních speciálních pedagogů; zajišťuje poradenskou podporu žákům a pedagogům

školské poradenské zařízení

zařízení vykonávající pedagogicko-psychologickou činnost ve školách a školských zařízeních (pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum)

úrovně pro úpravy očekávaných výstupů v individuálním vzdělávacím plánu

úrovni pro úpravu → *očekávaných výstupů* podle § 16 odst. 2 písm. e) → *školského zákona* jsou pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně očekávané výstupy stanovené v → *Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání*

vlastní hodnocení školy (autoevaluace školy)

hodnocení sloužící k systematickému posuzování činnosti školy plánované ve → *školním vzdělávacím programu*; výsledky vlastního hodnocení školy slouží jako zpětná vazba ke korekci vlastní činnosti a jako východisko pro další práci školy; vlastní hodnocení školy provádějí účastníci vzdělávacího procesu – vedení školy, učitelé, žáci; vlastní hodnocení školy je doporučená součást → *školního vzdělávacího programu*, ve které školy vymezují cíle, nástroje a kritéria vlastního hodnocení a časové rozvržení → *evaluačních činností*

vyučovací předmět

předmět speciálně pedagogické péče